

POLITIKA
**NAPADLA JE
JANEZA JANŠO**

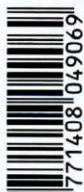
SLOVENIJA
**GOSPODARSKI KAZALCI
NAJBOLJŠI DOSLEJ**

DEMOKRACIJA

Ob poimenovanju
ljubljskega letališča
po dr. Jožetu Pučniku
se je dr. Spomenka
Hribar spet oglasila z
zlobnimi insinuacijami.

NEVARNA RAZDIRALKA

ISSN 1408-0494

INTERVJU

Dr. Milan Zver

V Pahorjevem odločanju je preveč patetike

TRIBUNA

Dr. Matija Ogrin
Pobiti v Rogu
so mučenci

Dež bo.

Ljudje vse več govorijo.

Z **UMTS** mobiteli je pogovor lahko **brezplačen**.
Brez dodatne naročnine.

Vklopite funkcijo videoklic na svojem novem UMTS mobitelu, pokličite kogarkoli, ki ga že ima, in brezplačno klepetajte v nedogled. Če se s sogovornikom ne želite gledati, preprosto vklopite slušalke in mobitel pospravite v žep. Vaše roke bodo proste... dokler ne boste potrebovali dežnika.

Pogovor z uporabo videoklica v omrežju Mobitel GSM/UMTS je v promocijskem času **popolnoma brezplačen**.

WWW.MOBITEL.SI

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Publicis + Ajax Studio, foto: T. Brejc, D. Arrigler

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

UVODNE STRANI

- 9 Napad na premierja
10 **Pogledi:** Kapital in politika
11 **Kolumna:** Levi in desni

POLITIKA

- 12 Čakajoč Godota
15 Med slavo in zaničevanjem
18 Nujnost širitve jezikovne zavesti
20 Junjska žalna meditacija

SLOVENIJA

- 22 Najboljša vlada doslej
26 Poslovanje po regijah
28 Kakšna bo usoda vrčikov?
30 Smrdi kot v vele mestu

TUJINA

- 32 Slovenščina jih spet moti
34 Darfurski začarani krog
36 **Globus:** Kitajski načrti
37 **Tuji tisk:** Raketni ščit

INTERVJU

- 38 Dr. Milan Zver

DOMOZNANSTVO

- 42 Šenčurski dogodki
46 Premočen in strpen
50 **Naši kraji:** Otočec
54 Nežna lirika Bele krajine

OGLEDALO

- 56 **Film:** Moj Hitler
58 **Avtomobilizem:** Mazda3 sport
60 **Znanost in tehnika:** Nova orla
62 **Šport:** Hokejski dan »D« za Jesenice
64 **Črna kronika:** Sojenje bombašem
66 **Rumeno:** Zvezde so odplesale
68 **TV Kuloar:** Neumnost nima meja
74 Bo odslej Hrvatica?

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat,
Petra Janša, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan,
Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust,
Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej
Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos,
dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik,
dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga,
Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

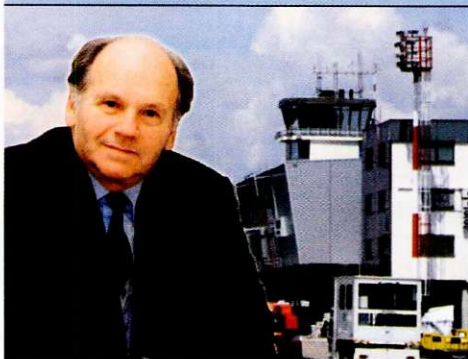
38 Intervju: dr. Milan Zver

Tudi moja sovaščanka, teta Ana, je vselej govorila, da je bilo pred dvajsetimi, tridesetimi leti bolje, kot je danes. Takrat je bila še mlada, polna energije, zdrava, veliko lepega se ji je zgodilo. Tudi Drnovška in Kučana razumem, da jima je bilo dobro.

12 Čakajoč Godota

Klavzura SD ni prinesla odgovora na vprašanje, ali bo predsednik stranke Borut Pahor jeseni odšel na predsedniške volitve ali se bo s stranko prihodnje leto raje podal na parlamentarne. Pahor naj bi si vzel še dva tedna za premislek, njegova neodločnost pa že rahlo spominja na tragikomedijo iz naslova.

15 Med slavo in zaničevanjem

V četrtek, 7. junija, je slovensko javnost presenetila novica, da je vlada na svoji seji sprejela sklep o preimenovanju brniškega letališča v Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana. Nekateri so se na to zelo negativno odzvali, še posebej Spomenka Hribar.

22 Najuspešnejša vlada doslej

O tem, da so gospodarski kazalniki izredno ugodni, poročamo že nekaj časa. Pretekli teden pa nas je Statistični urad RS pošteno presenetil, ko je objavil podatke o rekordni rasti bruto domačega proizvoda (BDP).

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik),
Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR / 599,10 SIT

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbahr

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova
banka d. d., Maribor

Poština plačana pri pošti 1102 Nenaročenih
člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščitena blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu s veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Druga Spomenka?

Metod Berlec

Napetost v slovenskem političnem prostoru se stopnjuje. Zdi se, da so razmeroma mirni časi za vlado dokončno minili. Uspešno vlado Janeza Janše, Andreja Bajuka in Janeza Podobnika želijo na vsak način ustaviti, čeprav Sloveniji še nikoli do zdaj ni šlo tako dobro. Na tranzicijski levici so zaradi uspehov vlade vznemirjeni in želijo na vsak način preprečiti, da bi sedanji vladni posadki uspelo ponoviti še en mandat. Podobno se je dogajalo po osamosvojitvi, ko je Demos uspešno izpeljal ustanovitev samostojne države in so se kazali znaki okrevanja slovenskega gospodarstva. Začeli so se spori znotraj Demosa, ki jih je postkomunistična nomenklatura še umetno spodbujala. Zadnji žebelj v Demosovo krsto je zabila Spomenka Hribar z bojnim klicem: »Zaustavite desnico!« To je ženska, ki je sprva veljala za nekakšno Demosovo jurišnico, kasneje pa je naredila kopernikanski preobrat in se povezala s tranzicijsko levico. Danes poskuša z insinuacijami ustvariti vtis, da je bil pokojni Jože Pučnik zadnja leta zagrenjen zato, ker naj bi se bil v stranki znašel na transkem tiru, kar je daleč od resnice. S predsednikom SDS Janezom Janšo sta bila ves čas iskrena prijatelja in zaveznika. O vseh pomembnih stvareh sta se redno posvetovala. Pučnik je bil po porazu Barbare Brezigar na predsedniških volitvah leta 2002 razočaran, ker kljub velikim prizadevanjem in dobri volilni kampanji Brezigarjevi ni uspelo premagati Janeza Drnovška, ki je bil in je še danes človek postkomunistične kontinuitete.

V noči na nedeljo je nekdanja državna sekretarka na ministrstvu za gospodarstvo Andrijana Starina Kosem z veliko mero besa razposlala elektronsko pismo, v katerem je v slogu »zaustavite Janeza Janšo« ostro napadla premierja, ki naj bi skupaj s sodelavci izvajal pritisk na medije. Še posebej na Delo. Večer naj bi bil želel prodati Avstrijcem, čemur naj bi se bila uprla. Zaradi tega naj bi jo Janša nameraval odstaviti. Domnevno naj bi želel zamenjati tudi predsednika uprave Dela Danila Slivnika. Zato sta Starina Kosmova in Slivnik v dogovoru s Pivovar-

no Laško dosegla, da so bili v nadzorni svet Dela imenovani novi nadzorniki. S pomočjo razvpitega odvetnika Stojana Zdolška, ki je postal novi član nadzornega sveta, se je sama zavihtela na mesto predsednice. »Zato zagotavljam, da bosta časopisa Delo in Večer stala na enaki razdalji do vseh strank in okrepila svojo neodvisnost,« je zapisala Starina Kosmova. Premier Janša se je na njeno pisanje odzval v kratkem elektronskem pismu že v nedeljo. Zanikal je njene insinucije in opozoril, da vsako normalno pamet žali trditev, da je »neodvisnost Dela zagotovljena s predsednikovanjem ASK in Stojanom Zdolškom kot članom nadzornega sveta ter s članstvom ključnih ljudi lastnika v SD«. Spomnil je tudi na Zdolškovo vlogo v aferi Depala vas. Takrat je bil Zdolšek zagovornik Milana Smolnikarja, policijskega špiclja, ki je po naročilu mož iz ozadja poskušal od ljudi, ki so delali na ministrstvu za obrambo, dobiti informacije, dokumente, s katerimi bi diskreditiral takratnega obrambnega ministra. Ker takih dokumentov seveda ni bilo, so jih v takratni kriminalistični službi ponaredili. Skratka, odvetnik Zdolšek je sodeloval v številnih razvpitih tranzicijskih zgodbah. Njegova povezava z nekdanjim predsednikom republike Milanom Kučanom je bila v številnih primerih evidentna. Očitno je prišla pod njegov vpliv tudi Andrijana Starina Kosem, zaradi česar lahko v prihodnosti še preseneti. V SDS bodo morali njene očitke analizirati. Dejstvo je, da je bila SDS kot glavna pomladna stranka že v preteklosti tarča številnih poskusov, da bi jo uničili, bodisi od zunaj, bodisi od znotraj, tudi poskusov podkupovanja.

Zdi se, da razkrivanje nepravilnosti v Sovi ne spravlja ob živce samo politikov na tranzicijski levici, ampak tudi nekatere dosedanje člane vodilne vladne stranke. Se česa bojijo? Sedanje ravnanje Andrijane Starina Kosem zelo spominja na ravnanje na začetku omenjene usodne ženske. Bo tudi njeno ravnanje tako usodno za SDS, kot je bilo Spomenkino za Demos? **D**

Sedanje ravnanje Andrijane Starina Kosem zelo spominja na ravnanje Spomenke Hribar v času Demosa. Bo tudi njeno ravnanje tako usodno za SDS, kot je bilo Spomenkino za Demos?

Joe

Aleksander Škorc

„Če tole ni en miroljuben ščit,“ je rekel Bush. „Res ne razumem ruskih bratov, da ne pridejo zraven in pomagajo pri postavitvi. Lahko bi ga naluknjali in nas nekoč v duhu sožitja skozi te luknje napadli. Časi so vendar takšni, da se je s tistim, s katerim se nameravamo pobiti, o tem primerno tudi kulturno pogovoriti.“

„Nam se ni treba pogovarjati,“ je rekel Putin. „Imamo namreč rakete, ki zgrešijo cilj komaj za en meter, in če hočemo predreti ščit, najprej pošljemo raketo, ki bo v ščit naredila dvometrsko luknjo, skozi njo pa bomo poslali še eno raketo, ki, kot reče no, ne zgreši. Sicer se nas pa ni treba bati. Z natančnimi raketami bomo zadeli samo tistega, katerega bomo hoteli. Če bomo ciljali Hansa, se torej Helgi ni treba bati, le Hansu naj se ne približuje.“

„Kako ljubko se šalijo tile neverni Zahodnjaki,“ so rekli Iranci. „Kot da jim bomb ne moremo dostaviti mimo ščita! Imamo prenosni model, ki ga bodo naše zveste borke, privezanega na nedotakljive dele svojih svetih teles, prenesle v bogokletno deželo in vse skupaj poslale k vragu.“

Potem so se pogovarjali o resnih problemih (topla greda) in ugotovili, da bodo nekaj storili. Ampak šele potem, ko bodo dokončali vsa prej naštetna nujna opravila in ko se bodo dogovorili, kdo bo prvi zagrizel v s poprom polnjeni feferon. Seveda se ne bodo dogovorili. In zakaj ne?

Kriv je Jože iz Teksasa (Joe from Texas). Ima namreč tritonski avtomobil z 250 konjskimi močmi, s katerim prevaža naokoli svoje 300 kg težko telo, ki vsak dan predela 10 litrov sladoleda (pistacija) in 14 kg zrezkov (govedina). In Jože je ne glede na to, da porabi energije za povprečno afriško mesto, zadovoljen. Je pa tudi volivec, in dokler je zadovoljen, bo volil aktualno oblast. Omenjenih malenkosti, ki mu povzročajo zadovoljstvo, mu torej ne bo nikoli nihče vzel, zato smo vsi skupaj obsojeni na počasno kuhanje. Razen če Irancem ne uspe izdelati kakšne ultramočne megabombe.

Perspektiva povprečnega osebkla človeške vrste je torej enaka ničli.

In če se vam je sedaj podrl svet, ne obupajte. Meni se podre skoraj vsak večer, a ga zjutraj vedno na novo postavim. Ni vrag, da ne bi enkrat obstal, saj konec koncev tudi molitev pravi "kakor v nebesih, tako na zemlji". Ampak tistega "na zemlji" ne bo ustvaril Bog, kot večina zmotno misli. Bo treba kar zavihati rokave. Kaj še čakate? Ne veste kako? Res nebes na zemlji ne bo ustvaril Bog, je pa pripravljen pri tem pomagati.

H-umor

»Jaz sem bil navajen skrbeti sam zase in zato se mi takrat ni zdela potrebna (predsedniška rezidenca, op. ur.) pa tudi razmere so bile drugačne, zdaj so razmere normalne in se mi zdi, da bi bilo prav, da bi se to uredilo.«

(Nekdanji predsednik države Milan Kučan se še ni odločil, ali so sedanje razmere normalne ali ne.)

»Sploh me ne bi presenetilo, če bi na naslednji seji vlada koprsko pristanišče preimenovala v 57. številko Nove revije.«

(Predsednik LDS v odhajanju Jelko Kacin se je zaradi zadnjih dogodkov začel ukvarjati z vedeževanjem.)

»Morda bomo začeli celo mesta poimenovati po politikih, vendar se mi zdi, da se je to počelo v časih, ki so že za nami.«

(Predsednik države Janez Drnovšek računa, da bomo kmalu po zgledu Titovega Velenja dobili Drnovškovo Zagorje.)

»Vse, kar ima Ljubljana, ima tudi Maribor.«

(Mariborski župan Franc Kangler bi sedež slovenske države preselil na SV Slovenije.)

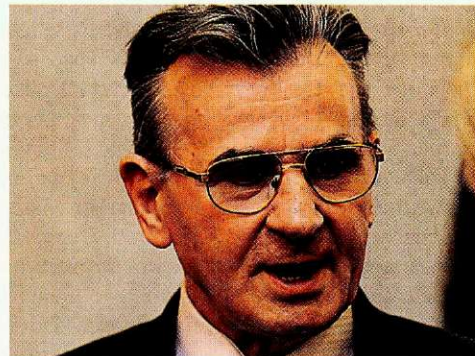

»O meni gre glas, da sem ostra. Mogoče je to ostanek iz akademjskih časov, ko sem komu kaj zabrusila oziroma povedala, kar mu gre, in si je tisto pač zapomnil.«

(Nova direktorica Mestnega gledališča ljubljanskega Barbara Hieng Samobor se ne vznemirja, če jo imajo za »železno lady«.)

»Za uspeh socialdemokracije v Sloveniji potrebuje naša stranka le še eno zmago, to je zmago na parlamentarnih volitvah.«

(Poslanec SD Dušan Kumer misli, da manjka samo še pika na i.)

»Trenutno smo prepričani, da slabo vlado Janeza Janše lahko premaga le dobra vlada Boruta Pahorja.«

(Poslanec SD Miran Potrč je prepričan v zmago dobrega nad zlim.)

»Ne vem, ali se je Jelinčič postavil v vlogo hišnika te stavbe ali kaj.«

(Poslanec DeSUS Franc Žnidaršič je ob predlogu Zmaga pl. Jelinčiča, naj se državni svet izseli iz parlamentarne stavbe, pomislil, ali je plemeniti poslanec nemara dobil novo službo.)

Tek - hoja za življenje

Nevladna organizacija Društvo za promocijo in vzgojo za zdravje Slovenije prireja že 4. javno prireditev Tek – hoja za življenje za preživele z rakom, in sicer v petek, 15. maja, na stadionu v Žalcu. Program, za katerega je slovensko društvo pridobilo licenco ACS – Ameriškega združenja za raka, bo potekal v treh delih; kot kulturna, zabavna in športna prireditev. Častna pokroviteljka dogodka sta minister za zdravje Andrej Bručan in evropski poslanec Lojze Peterle.

Dohodninske odločbe na poti

Vsako leto doslej je Davčna uprava RS (DURS) sredi junija davčnim zavezancem za dohodnino začela pošiljati odločbe o odmeri dohodnine za preteklo leto. Tako je tudi letos, vendar s to razliko, da jih nameravajo do konca tega meseca izdati že približno 900 tisoč (od 1,1 milijona vseh). Doslej je veljalo, da so odločbe pošiljali skozi vse leto, prejeli smo jih tudi še v začetku novembra. Prejšnje vlade so se namreč držale zakonskih določil, da mora biti dohodnina za preteklo leto odmerjena do 31. oktobra. Letos bo velika večina dohodninskih odločb izdana v dveh mesecih po roku za vložitev napovedi, kar se doslej še ni zgodilo. Ob tem spomnimo, da so bile spremembe tudi pri vlaganju napovedi, saj smo na dom prejeli že delno izpolnjene obrazce, ki smo jih samo pregledali, vpisali olajšave, podpisali in odposlali. Rok za oddajo dohodninske napovedi je bil letos 30. april. Za prihodnje leto napovedujejo še večje poenostavitve pri oddaji dohodnin-

Davek že izračunan.

skega obrazca. Vodstvo DURS in posredno tudi finančno ministrstvo, ki mora zagotoviti denar za vračilo preveč plačanih akontacij (teh je bilo doslej vedno več kot doplačil, kar je za državni proračun precejšen likvidnostni zalogaj), je tako poskrbelo, da bomo dohodninske odločbe za preteklo leto prejeli še ta mesec, kar je vsekakor velik uspeh vlade. Ob tem še zapišimo, da je Slovenska odškodninska družba (SOD) začela izplačevati tudi deleže vlaganj v telekomunikacije. Vlada torej popravlja marsikaj, kar so prejšnje vlade – predvsem na škodo državljanov – zanemarile. V. K.

Modrost tedna

»Letališče Pučnik je test slovenske demokracije. V petdesetih in šestdesetih letih, ko so se slovenski intelektualci pokoravali samocenzuri, je Jože Pučnik skočil korak naprej. V času, ki tega ni dovoljeval, je on širil prosto misel in kritično premišljeval slovensko realnost. Kar ga je stalo dvakrat po nekaj let zapora. Ali je hommage (poklon, spoštovanje, op ur.) velikemu oporečniku nekaj, kar premorejo le vladne stranke kot njegove nekdanje partnerice, ali ga zmore tudi katera od opozicijskih, kot npr. SD, LDS, Zares?

(Sociolog dr. Bernard Nežmah)

»V podtonu teze, da si vlada poskuša podrediti Sovo, je napačna domneva. Sova je vladna služba. Vlada je dolžna zagotoviti zakonito delovanje Sove. Stanje je ravno obratno. Nezakonita dejanja kvečjemu kažejo na to, da Sova še vedno ni prekinila z nekaterimi vzorci delovanja, ki so bili značilni za njeno predhodnico. Vladni nadzor je bil nujen, ne samo upravičen.»

(Pravosodni minister Lovro Šturm)

Klokočovnik ostaja župan

Saga županskih volitev v Izoli je po več kot pol leta vendarle dobila epilog. V ponedeljek je namreč ustavno sodišče dokončno zavrnilo pritožbo nekdanje županje in županske kandidatke

na oktobrskih volitvah Brede Pečan (SD). Slednja se je pred tem neuspešno pritožila na novogoriško upravno sodišče.

Naj spomnimo: izolski župan je z minimalnim naskokom postal Tomislav Klokočovnik (Izola je naša), potem ko je občinska volilna komisija razveljavila 12 po pošti prispelih glasovnic. Ustavno sodišče je ugotovilo, da z odločitvijo upravnega sodnega organa – ta je potrdil neveljavnost glasovnic, ker na njih ni bilo poštnega žiga in potemtakem ni bilo mogoče ugotoviti, ali so bile poslano pravočasno – niso bile kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine volivcev po pošti.

Ustavni sodniki so poleg tega ugotovili neskladnost zakonov o volitvah v državni zbor in o lokalnih volitvah z ustavo. Oba zakona sta nedorečena glede urejanja glasovanja po pošti. Ustavno sodišče je tako naložilo državnemu zboru, da v roku enega leta odpravi zakonske pomanjkljivosti. M. V.

Nekdanja županja Breda Pečan

Pooblaščenka pozablja

Pooblaščenka za dostop do informacij javnega značaja Nataša Pirc Musar je nedavno izdala poročilo za leto 2006 in ga izročila parlamentu. Poročilo je dostopno tudi na spletni strani njenega urada in v posebni publikaciji. Pooblaščenka je v preteklem letu izdala 110 odločb, od katerih je 51 primerov rešila v korist prosilca, v 43 primerih je potrdila nedostopnost informacij, v preostalih 13 pa je odločila, da je mogoč delni dostop. Med »najodmevnejšimi in najtežjimi primeri«, ki jih je urad na področju varstva osebnih podatkov obdelal lansko leto, je Pirc Musarjeva izpostavila tudi objavo plač zaposlenih na Delu v naši reviji in k temu dodala, da je »okrajno sodišče ... že potrdilo odločbo pooblaščenca«.

Pri tem pa pooblaščenka nikjer ne omenja, da je vrhovno sodišče nasprotno zavrnilo omenjeno sodbo in zadevo vrnilo na prvoinstanjski organ. Obstaja sicer možnost, da je bilo poročilo pripravljeno, še preden so na uradu prejeli odločbo vrhovnega sodišča. Vsekakor pa poročilo pooblaščenke izzveni kot nepopolno in celo (namerno?) pozabljivo. M. V.

Nataša Pirc Musar

Še en mandat za sproščeno Slovenijo?

Predsednik Zbora za republiko Peter Jambrek je na ponedeljki tiskovni konferenci pred torkovo javno tribuno zbora, o kateri bomo obširneje pisali v prihodnji številki tednika, pojasnil bistvene poudarke srečanja.

Pred tribuno z naslovom Sproščena Slovenija 2007? je Jambrek izrazil prepričanje, da sedanja vlada potrebuje vsaj še en mandat, da »približno sanira 12 let nesproščenosti na 50 let podlage diktature«.

Zbor za republiko je javno tribuno v Cankarjevem domu pripravil ob osmi obletnici izida zbornika Sproščena Slovenija, ki je izšel pri Novi reviji, tri leta po izidu zbornika Slovenci v lastni državni enakih možnostih: novi prispevki za slovenski nacionalni program in neposredno po izidu tristote številke Nove revije. Med sodelujočimi na tribuni je Janko Kos razpravo navezal na Jožeta Pučnika in njegovo razmišljanje o gospodarski, politični in kulturni krizi pred osmimi leti. Razkrival je, katera od teh kriz še traja ter kje so ovire in možnosti za njih-

Tiskovna konferenca predstavnikov Zbora za republiko

vo premagovanje. O odnosu med družbenim konsenzom in konfliktom je govoril Matej Makarovič, Ivan Štuhec pa je pripravil prispevek o vprašanju avtonomije v univerzitetnem oziroma vzgojno-izobraževalnem prostoru v Sloveniji. Pri tem je opozoril na primer nesporazuma, ko akademska sfera in visokošolski učitelji nimajo formalne pravice, da na svojih fakultetah razpravljajo o predlogu zakona o visokem šolstvu, ker jim je vrh univerze to pre-

prosto prepovedal. Štuhec navedeni primer vidi kot dokaz, da je slovenski univerzitetni prostor še globoko v tranziciji.

Predsednik Zbora za republiko Jambrek na konferenci še ni govoril o tem, na katerih področjih slovenska družba še ni dovolj sproščena. Poudaril pa je, da je preveč sproščena pri razpolaganju s sredstvi črnega fonda ter občasno tudi pri razumevanju pravne države, zakonitosti in ustavnosti v državi. Izpostavil je tudi preveliko »sproščenost« pri razumevanju pristojnosti in funkcij predsednika republike Janeza Drnovška.

Organizatorji so poleg slednjega medse povabili tudi nekdanjega predsednika republike Milana Kučana in predsednika SD Boruta Pahorja, ki se je zbora tako kot leta 2004 tudi udeležil. S tem jima je zbor želel dati možnost, da tudi njim predstavi svoje argumente glede različnih družbenih vprašanj. Po Jambrekovi besedah so namreč v zadnjem času ti politiki izrekli nekaj kritičnih misli, šibkost njihovih idej pa je bila v pomanjkanju argumentov. P. A.

Prihodnost ustave EU

Predsednik DZ France Cukjati je vodil slovensko delegacijo, ki se je v začetku tega tedna v Bruslju udeležila medparlamentarne konference o prihodnosti Evrope. Spremljali so ga tudi predsedniki parlamentarnih odborov za gospodarstvo Feri Horvat, za zadeve EU Anton Kokalj ter za okolje in prostor Rudolf Petan. Izhodišča konference, ki sta jo pripravila evropski in nemški parlament, naj bi pomembno pripomogla k razpravam o institucionalnih spremembah Unije, o čemer bo tekla beseda na evropskem svetu še ta mesec. Cukjati je dvodnevno konferenco izkoristil za pogovore s predsednikoma parlamentov sopredsedujočih EU Nemčije in Portugalske, Norbertom Lammertom in Jaimejem Joséjem Matosom Da Gamo. Predsednik DZ je na torkovem plenarnem zasedanju poudaril, da je treba evropskemu vrhu sporočiti, da se države, ki so ustavno pogodbo ratificirale, zavedajo pomena tega dejanja. Po njegovo bo treba iskati soglasje vseh 27 držav članic, evropski vrh pa mora predvideti jasen potek dogodkov v prihodnje, če bi v kateri od članic spet prišlo do zavrnitve pogodbe. Cukjati se je tudi zavzel za Evropo skladnega razvoja in ne dveh hitrosti, čeprav bi bila taka Evropa še zmeraj boljša kot nobena. Na ponedeljkovih pogovorih znotraj delovne skupine, kjer so razpravljali o zgradbi in vsebini prihodnje evropske ustave, pa je Cukjati pozdravil načrt italijanskega notranjega ministra Amata za poenostavitev pogodbe. M.V.

Predsednik DZ France Cukjati

Komisija končala delo

Petar Strčić in dr. Janko Prunk

Slovensko-hrvaška zgodovinska komisija je po dveh letih dela končala poročilo o odnosih med Slovenci in Hrvati od leta 1848 do osamosvojitve Slovenije in Hrvaške 25. junija 1991. Kot sta na zasedanju komisije na gradu Strmol pretekli teden dejala sopredsedujoča komisiji Janko Prunk in Petar Strčić, so slovenski in hrvaški zgodovinarji pripravili vsak svoje poročilo, ki bi bili lahko po redakciji objavljeni v skupni knjigi konec septembra. Glede morebitnih razlik pri ugotovitvah slovenskih in hrvaških zgodovinarjev je Prunk pojasnil, da se komisija, ki je bila ustanovljena na pobudo premierjev Janeza Janše in Iva Sanaderja, ni veliko ukvarjala z vprašanjem meje, saj v obdobju, ki so ga preučevali, meja med Slovenci in Hrvati ni bila nikoli velik problem. »Meja na 85 odstotkih je bila zelo jasna. Do Istre je bila to meja med slovenskimi pokrajinami v Avstriji in Banovino Hrvaško, v Istri pa med Slovenci in Hrvati ni bilo nikoli meje in zato imamo probleme do danes,« je dejal Prunk. Po njegovih besedah sta se za mejo v Istri med drugo svetovno vojno »zmenila dva lokalna partizanska komisarja, nato pa sta komunistična režima v Sloveniji in na Hrvaškem to enostavno sprejela«. »In tam je ta meja, kjer je bila leta 1991,« je dejal Prunk. Tako on kot Strčić sta ob tem izrazila pričakovanje, da bo objava poročil pripomogla k umiritvi odnosov med državama, saj so, kot sta dejala, kot zgodovinarji, ki izhajajo iz dejstev, težili k objektivnosti. A. K.

Srdito napadla premierja

Vida Kocjan, foto: Bor Slana

Užaljena gospa Potem ko je Andrijana Starina Kosem konec maja odstopila z mesta državne sekretarke na ministrstvu za gospodarstvo in je vlada sprejela njen odstop, hkrati pa jo je razrešila tudi z mesta predsednice nadzornega sveta Kapitalske družbe (KAD), je ta v začetku tega tedna javnost šokirala s posebnim pismom. Označeno kot zaupno je bilo z njenega spletnega naslova poslano nekaterim ministrom in poslancem. Seveda je prišlo tudi v javnost, saj so ga objavili domala vsi časniki. Čeprav nekdanja državna sekretarka pismo začenja s »Spoštovani kolegice in kolegi ...«, je zanimivo, da so pismo poleg članov SDS (katere članica je tudi Starina Kosmova) prejeli še pravosodni minister Lovro Šturm (NSi), minister za okolje Janez Podobnik pa tudi Franci Križanič, kandidat SD na evropskih volitvah. Pisma pa ni prejel Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo (SDS). Andrijana Starina Kosem je bila ves čas v veliki medijski nemilosti, novinarji so namigovali na njeno osebno okoriščanje, znana je bila tudi iz t. i. afere Tuš. Zdaj se stvari obračajo in postaja »ljubljenka« nekaterih. Pri tem je zanimivo, da so bolj obveščeni analitiki popoln razpad vladne koalicije napovedovali že kakšen dan pred pismom Starina Kosmove.

Srborito pismo V pismu Starina Kosmova uvodoma navede, da je njena izvolitev za predsednico NS Dela na predčasni skupščini vzbudila »precej odmevov v medijih in v javnosti, pa tudi nekatere jezne in užaljene reakcije, vključno s poizkusi osebne diskreditacije, da je šlo za izdajo, da sem hotela prigrabiti milijardno premoženje, da se bom predala novim politično-kapitalskim združbam (Šroti, Gantar) in tako dalje«. Nadaljuje s tem, kaj vse naj bi ji bilo domnevno naloženo, potem ko bo Pivovarna Laško pridobila pomemben kapitalski delež v časopisni hiši Delo, namiguje na to, kako je potekalo uredniško delo v časopisu Delo in kdo vse naj bi se bil vtikal v Danila Slivnika, predsednika uprave Dela. Piše, naj bi bil predsednik vlade od nje zahteval, »naj se Večer proda Avstrijcem«, ker pa naj bi bila temu nasprotovala, naj bi ji bil predsednik to zameril in pretrgal komunikacijo z njo. Ob tem dodaja, naj bi bili »od strani dobivali informacije, da je Delo slabo, pa tudi namige, da bo Slivnik zamenjan«. Občutek, da jo utegnejo odstaviti kot državo sekretarko in kot predsednico NS KAD, naj bi bila dobila tudi sama.

Odgovor ministra in premierja V ponedeljkovi večerni televizijski oddaji Odmevi je pismo komentiral minister Andrej Vizjak. Dejal je, da je glede na slišano (sam pisma ni dobil) to polno diskreditacij; med drugim je Starina Kosmova z ministrstva odšla na svojo željo. Dejal je, da je željo, da svojo kariero nadaljuje v gospodarstvu in ne na ministrstvu, izrazila že pol leta po nastopu funkcije, vendar so se takrat odločili, da nekatere zakonodajne projekte izpeljejo skupaj in nato najdejo primeren trenutek, da odide v gospodarstvo. Glede njene zamenjave na mestu predsednice NS KAD pa je dejal, da je sklad pomemben, da so v njem državne naložbe, s katerimi je treba transparentno in racionalno gospodariti, zato je zelo pomembno zaupanje. Glede navedbe o nago-

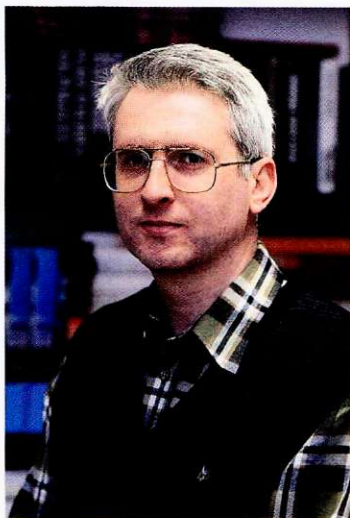

Odvetnik Stojan Zdolšek in Andrijana Starina Kosem, nova nadzornika Dela

Andrijana Starina Kosem je bila ves čas v veliki medijski nemilosti, novinarji so namigovali na njeno osebno okoriščanje. Sedaj jim pride prav.

varjanju k prodaji časopisnega podjetja Večer Avstrijcem pa je Vizjak dejal, »da prvič sliši za to in da temu ne verjame«.

Premier Janez Janša je, potem ko je prejel pismo Starina Kosmove, med drugim zapisal: »V pismu je toliko neresnic in celo z vsako logiko skreganih trditev (kot npr., naj bi se zavzemali za prodajo Večera avstrijskim socialistom), da se nanje posamično niti ne splača odgovarjati. Vsako normalno pamet pa naravnost žali trditev, da je neodvisnost Dela zagotovljena s predsednikovanjem ASK (Andrijana Starina Kosem, op. av.) in Stojanom Zdolškom kot članom nadzornega sveta ter s članstvom ključnih ljudi lastnika Dela v SD. Glede na vlogo Stojana Zdolška v času čistke po Depali vasi (med drugim je stal ob strani Milanu Smolnikarju – op. av.) in v številnih tranzicijskih zgodbah ter glede na njegov vsestranski vpliv na ASK lahko pričakujemo še vse mogoče. Vendar pa se vseh ljudi nikoli ne bo dalo kupiti. Če bi bilo to mogoče, bi SDS že zdavnaj uničili. Tudi doslej so že veliko investirali v tovrstne napore. ASK si postavlja retorično vprašanje, ali ni mogoče kritika njenih ravnanj vzrok za padanje podpore vladi. Marsikdo pa se verjetno sprašuje, zakaj nenavadno ravnanje nekaterih tako imenovanih dolgoletnih članov in tako imenovanih simpatizerjev SDS časovno tako natančno sovпада s preiskavo nezakonitosti pri ravnanju z arhivi, tajnimi fondi in drugimi spornimi ravnanji v tajni službi. In z veliko nervozo, ki je ob tem zajela nekatere.« **D**

Kapital in politika

Mag. Aleš Žužek

Ali lahko kapital vprašljivega izvora »kupi« prihodnje državnoborske volitve v naši državi?

Zadnjimi dogodki, povezanimi z LDS, z napovedano kandidaturo doslej javnosti neznane odvetnice Katarine Kresal iz odvetniške pisarne Mira Senice (ki je bil že doslej blizu LDS) za predsednico »ostankov« LDS in z začetkom sodelovanja finančnega mogotca Matjaža Gantarja s to stranko, se je začelo v javnosti spet bolj govoriti o povezavi med kapitalom in politiko. V ozadju je seveda znano in vedno aktualno vprašanje, ali lahko kapital »kupi« volitve. Odgovor na to vprašanje seveda ni enoznačen. Nedvomno si vsaka stranka želi, da bi imela v svojih vrstah, še zlasti pa v svojem »zakulisju« čim več bogatih podpornikov. Ni pa to zadosten pogoj za zmago oziroma za uspeh na volitvah. Znano je namreč, da je bil Matjaž Gantar »blizu« SLS. Toda ali je to SLS v nabiranju volilnih glasov sploh kaj pomagalo? Prav nasprotno, medtem ko se je Gantarjev finančni miniimperij krepil, se je SLS z leti vse bolj potapljala, dokler ni nazadnje pristala na političnem obrobju. Prav zato Gantarjev prihod k LDS ne pomeni, da bo sedaj šlo z LDS le navzgor. Lahko se (dolgoročno) zgodi prav nasprotno. Na drugi strani je res, da je prav vpliv tranzicijske levice na gospodarstvo (ta vpliv je bolj ali manj posledica zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij iz jeseni 1992) – in z njim povezan nadzor nad dominantnimi mediji – v veliki meri omogočil 12-letno vladavino LDS v *svinčenih devetdesetih* (1992–2004). Toda tudi ta vpliv oz. prepletenost politike z gospodarstvom nista mogla LDS večno ohranjati na oblasti. Še več, niti pompozna ustanovitev Foruma 21 ni pomagala tranzicijski levici pri boju za ohranitev oblasti. Kapital, ki je bil takrat skorajda popolnoma pod nadzorom tranzicijske levice, leta 2004 preprosto ni mogel »kupiti« volitev. Večina slovenskih volivcev Kučanovega Foruma 21 pač ni videla kot družine uspešnih gospodarstvenikov, zaslužnih za slovensko blaginjo, temveč kot ekskluzivni klub samovšečnih in bahaških bogatašev, ki mislijo, da lahko s svojim denarjem kupijo, kar hočejo. No, volilnih glasov, vsaj v zadostni meri, jim leta 2004 ni uspelo »kupiti«. Dejstvo je torej, da lahko kapital stranki pomaga v volilnem boju, ne more pa ji samoumevno zagotoviti zmage oz. uspeha na volitvah. Uspeh na volitvah je namreč odvisen tudi od drugih dejavnikov: priljubljenosti strankarskega voditelja, zaupanja volivcev v njegove vodstvene sposobnosti, vpliva aktualnih dogodkov, stanja gospodarstva, naveličanosti volivcev s stranko, ki je že dolgo na oblasti, itn. Za dolgotrajnejši obstoj stranke pa je, kot nam kaže primer razpadajoče LDS, potreben obstoj *vrednotnega jedra*, ki stranko ohranja skupaj tudi takrat, ko ni na oblasti.

Filozofija letanja

Pavel Ferluga

Vlada se je odločila, da poimenuje naše največje civilno letališče po velikem osamosvojitelju Jožetu Pučniku.

In to prvič ne bo ime nekega boljševega, kot je bilo vedno v navadi. Vik in krik, ki ga uprizarjajo apologeti titoizma, je prav zabaven. Po raznih forumih in komentarjih dokazujejo, kako je to nespodobno, in kot razloge navajajo razne cinične namige, češ da si Pučnik zasluži, da bi poimenovali po njem kaj drugega, ne pa letališča. Kaj drugega? Ali je kdaj sploh ta množica kaj predlagala za kakega predstavnika nove Republike Slovenije, ki ne bi bil iz vrst levice? Nisem zasledil. Pojavljajo se celo isti apologeti enoumja, kot je npr. filozofinja Spomenka Hribar z izjavo:

»Kolikor sem Jožeta poznala, bil je moj dobri kolega, se s tem zagotovo ne bi strinjal. Imenovati letališče po Jožetu Pučniku se mi zdi deplasirano. Janez Janša bi svoj moralni dolg do Pučnika lahko izkazal na kakšen drugačen način. Ravno on je bil tisti, ki je Pučnika spravil z mesta predsednika stranke. Pučnik je bil na koncu bivanja v Sloveniji precej razočaran. Nad kom drugim le, če ne nad tistimi, ki so mu bili najbliže.« (Dnevnik)

Spomenka spet podtika in rovari spretno z lažmi kot dobra zavezница tiste levice, ki je Pučnika preganjala. Zaveda se tudi, da ji bo še preostala indoktrinirana množica Slovencev verjela in sledila njenemu poletu. Spomenka je še vedno tisto psihološko orožje levice, ki pilotira »ustavite desnico«, kar pomeni ustavite Pučnikovo vizijo demokracije in svobodne Slovenije. Kučanov aparatčik še vedno deluje s polno paro, in to z namenom diskreditacije J. Janše. Še več. Janšo obleče celo v Judeža. Pučnik je do zadnjega spoštoval J. Janšo, in če je bil razočaran, je bil prvenstveno nad tranzicijsko hinavsko levico (posebno tisto, ki se danes kiti z njegovo socialdemokratsko vizijo ureditve Slovenije), h kateri spada jeguljasta Spomenka s šopkom rožic za matere okupatorja, ki bi jo bilo res treba ustaviti. Njene besede so ogabne v podlem poskusu diskreditacije nove slovenske vlade, prve po osamosvojitvi, ki ni pod vplivom njenega mentorja, sekretarja KPS. Rad bi vedel, ali njen cenjeni soprog soglaša z njenim zadnjim stavkom? Kar nenadoma bo verjetno začela dokazovati, da je Pučnik kot socialdemokrat soglašal bolj z Borutom Pahorjem kot z J. Janšo. Koliko stavimo, da bo lepo število indoktriniranih slovenskih ovc »poletelo« v njeno spretno nastavljeno nevidno stajo (SD). No, priznati ji je treba veliko spretnost, ki predpostavlja dobro poznavanje levičarskih doktrin, vsajenih v encefalni »čip« preteklega izobraževanja navčnih Slovencev, ki ne razlikujejo prave Pučnikove socialdemokracije od zavajalskega novega SD-komunizma.

Levi in desni

Dr. Andrej Capuder

Nekdanji slovenski minister za kulturo, čigar imena se ne maram spomniti, je Slovenijo primerjal s čolnom, pri katerem je skozi desetletja delovalo samo levo veslo. Da se mu v štiridesetih letih komunizma ni uspelo zariti v breg, lahko pripišemo dejstvu, da so bili tedaj tudi bregovi vsi levi. Po nastopu demokracije leta 1990 se nam je ta skažena optika popravila in kot po čudežu smo spet dobili občutek, kaj je levo in kaj desno. A tega občutka, ki niti ni imel časa, bi postal dejstvo, so se nekateri v naši deželi neusmiljeno prestrašili.

»Ustavite desnico!« se je oglasil bojni krik, ob katerem so na novo pečenim desnim veslačem vesla popadala iz rok. Zato pa so levi fantje znova dobili pogum in pridno veslali naprej. Sprva so morda res še veslali, nato so le ponavljali vajene kretnje in zamahovali v zrak, vmes pa so si pridno basali žepe. Čoln je končal v bregu, kot bi bil moral že zdavnaj, ko bi se breg imenoval, kar je v resnici bil: Breg ali po domače »rit«. Tega dejstva so se zavedeli celo najbolj previdni Slovenci in čez noč glasovali desno. Proti pričakovanjem in kljub podkupljeni statistiki smo po dvanajstih letih nove levice dobili Janševo vlado, ki je svojemu čolnu (beri narodu!) obljubila popravek smeri, s tem da bo vsaj za začetek rekla bobu bob, nato pa še kaj več.

Dobra duša, ki je v začetku devetdesetih let posvarila Slovence, češ da je hudič na desnici, se očitno ni mogla spomniti, da se z rabo sčasoma menja tudi ime stvari. Kot da ni bila vzgojena v oni znameniti dialektiki, ki »menja ime, ko smer menjava«, kot je pred Marxom zapisal že Dante. Ta spretnost deluje, dokler je stvarnost dovolj trpežna. Če rečemo stvarnost, mislimo s tem na človeško kožo, ki je pri Slovencih v teku zgodovine postala podplat, če naj verjamemo našemu Prešernu. Na srečo smo obdani od narodov, ki niso tako trpežni ali pa menjavajo podplat, da jih nihče ne spregleda. V mislih imamo francosko revolucijo leta 1789, ki se je kasneje izkazala kot mati vseh revolucij, zaobšla je s svojim krvavim plesom ves planet, dokler se ni, ne da bi počil strel iz puške, končala s padcem berlinskega zidu, ki ni več mogel braniti ničesar. Tako kot noben zid od Babilona in starega Rima naprej, da srednjeveških gradov in utrd ne omenjamo. To se je zgodilo natanko *dvesto let* po njenem nastanku: ezoterično število, kjer se kombinirata dvojka in desetica, kar oboje oznanja premik v »tretjo« dobo, naj bo takšna ali drugačna.

Ni čudež, če je prav Francija izvolila na prestol moža, ki je svojim sonarodnjakom obljubil, da jih popelje kot novodobni prerok ven iz obzidja, ki so mu v teku stoletij dodajali malte zdaj levi, zdaj desni zidarji. Da ne bo pomote: Sarkozy je otrok francoske desnice, za katero je De Gaulle nekoč dejal, da je »najbolj bedasta na svetu«. A očitno ne do take mere, da se ji ne bi posrečilo, kar se ni posrečilo levi, ki je imela dotlej patent za prodajo razuma in razumnikov. V mislih imamo slo-vito francosko tradicijo razsvetljenstva, »Luči«, ki so jo prižigali tako kvalificirani razsvetljevalci, kot so bili

Voltaire in Rousseau, Sartre in Lacan, da preskočimo manj imenitne in razglašene. To tradicijo, iz katere se hrani *prevrat*, s starim slovenskim izrazom »prekucija«, je morda najbolje označil slikar Picasso, ki je dejal, da je resnični umetnik »vedno proti«. Po tej logiki je Francija nedvomno dežela nadarjenih mož, ki so to umetnost, imenujmo jo levičarstvo ali »gošizem«, pridno izvažali v druge, bolj zaostale dežele v Evropi. Prijela se je navadno tam, kjer je bilo mračnijaštvo največje. Ni pa nujno prižgala nove luči, nasprotno, na skrivaj je rodila novo strahovlado, še hujšo, bolj prebrisano, kot jo je znala vzdrževati desnica. Močni mož Francije, ki si ga z zavistjo ogledujejo križem po Evropi – Italija je imela »samo« Berlusconi! – si je kot metodo očitno izbral hojo: ne ravno za Kristusom, pač pa v iskanju narodne in evropske identitete, pri čemer bo, kot kaže, poljubno premikal kolo na levi in desnici. Zgled je nalezljiv. Ali bomo spet dobili Evropo močnih voditeljev, potem ko smo se v bazi začeli obnašati kot samopašna srenja, da ne rečem sodrga? Dialektika je brezhibna, v zgodovini je dala vse velike diktatorje, ki smo si jih dobro zapomnili. Ali bo tokrat drugače? Evropske mase ni več, torej niti »upora mas«, kot je zapisal Ortega y Gasset, ne more biti več. Kvečjemu kot zažiganje avtomobilov po pariških predmestjih. To pa je premalo, da bi se ob njih navdihovala nova levica ali desnica. Evropa je danes množica razvajenih posameznikov, ki prisegajo le na užitek. Vsi veliki socialni, družbeni, naravovarstveni in osebni problemi so izpeljanke te temeljne enačbe: Uživam, torej sem! Ali so nas do tod pripeljale naše krščansko-judovske korenine? In se jih zavoljo tega branimo vstaviti v evropsko ustavo? In kaj je potemtaka ustava? Obramba naše sebičnosti?

Maja leta 1968 je po pariških ulicah odmevalo geslo »L'imagination au pouvoir!« – Oblast domišljiji! Zdajšnji francoski predsednik, ki je bil takrat še deček, je to vpitje na levi poslušal s figo v žepu. Danes jo je potegnil iz žepa in pokazal, kaj se skriva v njem. Delo, avtoriteta, vzgoja, spoštovanje ... ali smo prav slišali? Kot kaže, se desnica laže vrača k arhetipom, ki so oblikovali evropsko zavest. Pravzaprav so njeni. Program levice je sicer starejši, a v bistvu ni drugega kot oni *Non serviam* (Ne bom služil), ki ga je uporni angel zalučal svojemu Stvarniku. Ta drži se danes v svetu velikih števil in planetarne konkurence izkazuje kot nemoderna.

Vlogo hudiča bo treba na novo opredeliti. ■

Čakajoč Godota

Aleš Kocjan, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Klavzura SD ni prinesla odgovora na vprašanje, ali bo Borut Pahor jeseni odšel na predsedniške volitve ali se bo s stranko prihodnje leto raje podal na parlamentarne. Pahorjeva neodločnost že spominja na tragikomedijo iz naslova.

Borut Pahor se torej kljub nekaterim napovedim, da bo na strankini klavzuri dokončno razblinil vsa ugibanja o tem, kaj namerava storiti v prihodnje – ali se bo potegoval za predsednika države ali pa bo stranko popeljal na parlamentarne volitve –, še vedno ni odločil, kaj naj stori. K njegovi odločitvi niso pripomogli niti nekateri, sicer neuradni pozivi v stranki, naj se vendarle odloči, kaj namerava storiti, da bo stranka vedela, pri čem je, kot tudi ne sama klavzura, čeprav je zdaj vsaj uradno jasno (neuradno je bilo že prej), da si ve-

čina vodstva stranke želi, da bi skupaj odšli na parlamentarne volitve. Sobotna klavzura je po pričakovanjih potekala za trdno zaprtimi vrati v stavbi na Trgu republike 3, tako da javnost niti ne ve, o čem natančno je razpravljalo ožje vodstvo stranke. Kljub temu je jasno, da se je večina razprave vrtela okoli vprašanja, ali naj Pahor jeseni kandidira za predsednika države ali naj se s stranko prihodnje leto poda na parlamentarne volitve. Tako naj bi bili na sestanku skoraj tri ure pretresali argumente v korist ene in druge odločitve, pri čemer naj bi bilo naposled pre-

tehtalo mnenje, da ima stranka na prihodnjih državnoborskih volitvah prvič realne možnosti za zmago in prevzem oblasti, kar ji lahko uspe le s Pahorjem. Kot so po klavzuri za medije bolj ali manj pričakovano dejali predstavniki stranke, so Pahorju na sestanku svetovali, naj jeseni ne kandidira za predsednika države, ampak naj se raje skupaj z njo poda na parlamentarne volitve. Na tradicionalnem srečanju stranke v Mostecu, ki je sledilo klavzuri, je podpredsednik stranke Igor Lukšič dejal, da je stranka dala Pahorju proste roke, da se odloči, kaj bo nare-

dil. Po njegovih besedah namreč stranka Pahorju ne more vsiliti odločitve o kandidaturi. Pahor naj bi svojo odločitev sporočil v prihodnjih štirinajstih dneh, to je teden dni pred sejo 29. junija, na kateri bo predsedstvo stranke s tajnim glasovanjem določilo svojega kandidata za jesenske predsedniške volitve. Kot je dejal, se mu z odločitvijo ne mudi, saj naj bi bilo zanj in za stranko bistveno, da bo odločitev prava; še preden pa jo bo sprejel, bo pretehtal vse argumente, ki jih je slišal na klavzuri in tudi med svojo turnejo po občinskih odborih na terenu.

Odpri obe možnosti Čeprav Pahor na neki način še vedno daje vtis, da se še ni odločil, in s tem spretno ustvarja videz, kot da je usoda države odvisna od njega, bi lahko nekatere njegove izjave za medije kazale, da je odločitev že padla. Dan pred klavzuro je tako Pahor prvič, odkar je pred devetimi meseci na nacionalni televiziji naznanil svoja razmišljanja o tem, ali naj kandidira za predsednika države, govoril o tem, da se brez strankine podpore najverjetneje ne bo podal na predsedniške volitve. »Vsak, ki bi se odpravil na tako zahtevno in trnovo pot, kot je predsedniška kandidatura, si želi, da bi ga ponesla vznesena čustva njegovih privrženec. Moram biti odkrit in moram priznati, da te vznesenosti ni. Prej med ljudmi srečam zaskrbljenost, kaj se bo zgodilo s stranko, če bi leto dni pred parlamentarnimi volitvami prišlo do zamenjave v njenem vodstvu v primeru moje izvolitve,« je dejal Pahor. Da bi se tudi tokrat utegnil podrediti stranki, je namignil v izjavi za medije takoj po klavzuri. Kot je dejal, bo imela enotnost vodstva pri pozivu, naj kot predsednik stranko popelje na parlamentarne volitve, pomemben vpliv na njegovo odločitev. »Zame je pomembno, da v tem procesu odločanja utišam utrip srca in da glasneje slišim glas razuma, ker glas razuma je tisti, ki ima v rokah odgovornost, jaz pa sem tisti, ki je odgovoren za prihodnost te stranke,« je dejal Pahor.

Če se torej Pahor v nekaterih zadnjih izjavah nagiba k temu, da bi se s stranko podal na parlamentarne volitve, pa poznavalci dogajanja v SD pravijo, da kljub temu še ni vse odločeno. Slišati je namreč, naj bi bili nekateri v stranki pripravljeni na kompromis, ki bi zadovoljil tako Pahorja kot stranko. Po tem kompromisu bi se Pahor jeseni podal na predsedniške volitve, hkrati pa bi dosegli dogovor, da bi stranka nadaljevala pot v isti sestavi kot zdaj, le da bi Pahorja na mestu predsednika nasledil Igor Lukšič. Ožje vodstvo stranke naj bi se namreč po prihodnjih parlamentarnih volitvah že videlo v vladni koaliciji (bodisi pomla-

dno-rdeči, bodisi koaliciji, kjer bi imela večino SD), zato naj bi si prek vodilnih funkcij v stranki že poskušali zagotoviti dobre položaje v vladi. Edina težava, ki se pojavlja pri tem scenariju, je strankin status. Slednji namreč predvideva, da hkrati z odstopom predsednika preneha tudi mandat podpredsedniku, kar pomeni, da bi v primeru Pahorjevega odstopa predsedstvo stranke moralo določiti vršilca dolžnosti stranke, pri čemer pa bi se lahko vnel spopad. V stranki namreč prevladujeta dve večji struji. Prva je t. i. Pahorjeva, v kateri so poleg Pahorja med vidnejšimi člani še Igor Lukšič, Uroš Jauševac in strankin podmladek (čeprav je ta še pred leti objavljala oglase, s katerimi je iskal zamenjavo za Pahorja), druga struja pa so ljudje, zbrani okoli Mirana Potrča, Aurelia Jurija in še nekaterih radikalnih članov stranke, ki so ideološko še vedno močno zakoreninjeni v nekdanji zvezi komunistov. Tu je še t. i. kapitalska struja, v kateri so Metka Tekavčič, njen mož Vlado Dimovski in drugi. Vsekakor dovolj ljudi in dovolj močan razlog, da bi lahko prišlo do resnega spopada za Pahorjevo nasledstvo.

Čakajoč Pahorja Pahorjeva neodločnost, ki jo še utrjujejo njegove izjave, ki se nagibajo zdaj k eni, zdaj k drugi možnosti, v največji »obup« spravlja njegove politične zaveznike na levi, predvsem v združenju Zares, kjer se zaradi Pahorjevega »cincanja« ne morejo odločiti, kako hitro naj se združenje preoblikuje v stranko. Slednje naj bi se po prvotnih načrtih zgodilo letos jeseni, vendar je v zadnjem času slišati, da bi se lahko to zgodilo tudi prej. V združenju se namreč zavedajo, da se bo, če se Pahor odloči za predsedniško kandidato, od SD ločil lep del volivcev (nekateri ankete kažejo da celo tretjina), pobral pa jih bo tisti, ki bo pri tem najspretnější. Če se bo Zares hitro preoblikoval v stranko, bo s tem pokazal, da misli resno, s tem pa bo lahko privabil tudi del teh volivcev. Zdi se torej, da je ustanovitev nove stranke od-

visna predvsem od Pahorjeve odločitve. Zanimivo pa je, da vodenja morebitne nove stranke ne bo prevzel Matej Lahovnik, kot so sprva predvidevali, ampak naj bi njen predsednik postal nekdanji glavni tajnik LDS in glavni kadrovik v eldesovih vladah Gregor Golobič. Slišati je celo, da je bila dana beseda Golobiča, da bo postal predsednik nove stranke, glavni pogoj Pavla Gantarja in Mateja Lahovnika Milanu Kučanu, ki je skupaj z Golobičem pripravljal teren na novo stranko, da izstopita iz LDS in ustanovita združenje Zares. Na Golobičevo politično vrnitev

kaže tudi njegovo nenavadno pogosto pojavljanje v medijih. Tako smo ga v zadnjem času lahko večkrat videli na največji komercialni televiziji (slednja mu je, kot kaže, ideološko najbolj blizu), razgovoril pa se je tudi v intervju na nacionalni televiziji, kjer je bilo mogoče iz veliko zaigranega jadikovanja izluščiti nekaj izjav, ki kažejo na njegove vnovične politične ambicije.

Kakšna bo usoda LDS? Če torej v Zares čakajo na to, kako se bo odločil Pahor, je bila na drugi strani v LDS odločitev o tem, kdo bo v prihodnje vodil stranko, ►

Vodstvo SD je Pahorju sporočilo, da ga želi na parlamentarnih volitvah.

Pahor v Mostecu ni razkril, kaj namerava, imel pa je premiersko obarvan govor.

V združenju Zares naj bi pohiteli in ustanovili stranko še pred jesenjo.

► očitno že sprejeta. V stranki so v preteklih dneh začeli z evidentiranjem kandidatov za predsednika, ki ga bo stranka izvolila na kongresu konec junija. Do zdaj je med evidentiranimi kandidati osem imen, med katerimi je soglasje h kandidaturi do zdaj dala samo Katarina Kresal. Slednje je, če si seveda ne bo premislila, manjše presenečenje, saj so mnogi pričakovali, da bo svoje soglasje h kandidaturi dal vsaj zagorski župan Matjaž Švagan, ki ima v stranki precejšnjo podporo, vendar je očitno podlegel lobiranju za Kresalovo. Znan je primer izvršnega direktorja stranke Petra Jamnika, ki so ga v stranki pred nedavnim poslali na prisilni dopust, pri tem pa mu odvzeli službeni telefon, v katerem je imel shranjene vse telefonske številke strankinih lokalnih odborov. Očitno so se bali, da ne bi tako, kot je nekoč

menda že počel v primeru Jelka Kacina, med odbori lobiral proti Kresalovi.

Poznavalci tudi opozarjajo, da bi stranka, če bo za predsednico izvoljena Kresalova, utegnili imeti precejšnje težave z identiteto. Stranka je namreč na zadnjem kongresu ugotovila, da se je precej oddaljila od svoje volilne baze, zato je takrat na predlog Dušana Kebra sprejela manifest z naslovom Za ljudi pred profitom, v katerem je poskušala svojo politiko predvsem s poudarjanjem socialne note znova približati ljudem. Zdaj v stranko prihaja Kresalova, ki je pravo nasprotje tega. Poznavalci pravijo, da bi se z njenim prihodom stranki utegnili zgoditi prav to, kar se je pred časom zgodilo Forumu 21. Forum 21 se je navzven zavzemal za širše ljudske množice, znotraj njega pa so sedeli direktorji, menedžerji in tranzicijski tajkuni, ki so obogatili v času divjega lastninjenja. Enako neverodostojno naj bi po prepričanju nekaterih v LDS delovala tudi Kresalova, razen če stranka načrtno ne pluje nazaj v vode kapitala, kjer je nekoč že bila.

Jasno je torej, da lahko v prihodnjih mesecih na levi pričakujemo precejšnje premike, predvsem pri razporejanju glasov med posameznimi strankami in združe-

Predsednik nove stranke naj bi postal politično upokojeni Gregor Golobič.

Politična analitika o Pahorjevi neodločnosti

Kako vidite zdaj že precej dolgotrajno odločanje Boruta Pahorja, ki še vedno ne ve, ali bo kandidiral za predsednika države ali bo svojo stranko prihodnje leto popeljal na parlamentarne volitve? Kaj po vaše tiči za tem?

Dr. Matevž Tomšič: »Gre predvsem za Pahorjevo razpetost med lastnimi željami in ambicijami na eni strani ter pričakovanji stranke na drugi. Sam ve, da bi imel v predsedniški tekmi relativno enostavno delo, saj mu vse ankete, ki so bile do sedaj opravljene, napovedujejo prepričljivo zmago. Verjetno pa se tudi zaveda, da mu je predsedniška funkcija bolj 'pisana na kožo' kot funkcija premierja. S svojo povezovalno in nekonfliktno naravo je zelo primeren za 'predsednika vseh državljanov'. Vprašanje pa je, kakšen je njegov potencial za vodenje vlade. Tu je pogosto potrebna odločnost in celo brezkompromisnost, česar pa Pahor do sedaj ni pokazal. Tudi njegovo dolgotrajno 'cincanje' nikakor ni dobra izkaznica za pretendenta na premiersko mesto, saj sproža dvome o tem, kako bo lahko samostojno vodil vlado, če svojih načrtov ne more uveljaviti niti v lastni stranki. Tovrstno kalkuliranje se lahko negativno obrestuje tudi njegovi stranki, saj se lahko zgodi, da bo ostala brez predsednika države iz lastnih vrst kot tudi brez premierskega položaja.«

Dr. Milan Balažič: »V ozadju tako dolgotrajnega Pahorjevega razmisleka o tem, ali bo kandidiral za predsednika republike ali pa bo vodil svojo stranko na državnoborskih volitvah prihodnje leto, tičita dva razloga. Prvi je Pahorjeva neodločnost, ali bi rajši imel vrabca v roki ali goloba na strehi: njegova individualna izbira je zavetrje predsedniške palače, toda v obraz mu piha ambicioznost stranke, ki jo je v zadnjih letih sam odločilno sooblikoval. V oklevanju med tema dvema pozicijama deluje – bog ne daj, ni žalitev, temveč klinična observacija – nekoliko debilno. Drugi razlog pa je v tem, da so strankarski »spindoktorji« pogruntali, kako se da Pahorjeva neodločnost političnomarketingško prodajati kot globokoumno strateško odločanje, pri čemer se vzbuja izjemna pozornost javnosti in medijev, mobilizirajo se potencialni volivci in motivirajo člani stranke. Ker ta spektakel traja že predolgo, postaja vse bolj kontraproduktiven.«

nji. Kolikšno podporo bi pri tem lahko dosegla posamezna stranka (navsezadnje je pomembno samo to), je težko napovedati, že zdaj pa je jasno, da SD ob dveh (pogojno zapisano) novih strankah (preoblikovanemu združenju Zares

in recimo konsolidirani LDS) zagotovo ne bo mogla ohraniti tolikšne priljubljenosti, kot jo ima zdaj (po zadnjih anketah za malo prehitve SDS). To bi lahko pomenilo, da bo Pahor svojo odločitev kmalu obžaloval. ■

Med slavo in zaničevanjem

Gašper Blažič, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven, Bor Slana

V četrtek, 7. junija, je slovensko javnost presenetila novica, da je vlada na svoji seji sprejela sklep o preimenovanju brniškega letališča v Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana. Nekateri so se na to zelo žolčno odzvali.

Kot je bilo zapisano v sporočilu vlade, naj bi bilo preimenovanje posledica postavitve novega terminala in dejstva, da je v svetu precej letališč, ki se imenujejo po znanih osebah, npr. pariško letališče Charles de Gaulle, izvedeno pa je bilo na predlog dveh članov uprave podjetja Aerodrom Ljubljana. Omeniti je treba tudi dejstvo, da je bilo letališče leta 1991 med osamosvojitveno vojno eno glavnih bojišč; 28. junija so ga napadla vojaška letala jugoslovanske armade, pri čemer so poškodovale več objektov in uničila tri potniška letala, ubita pa sta bila dva

avstrijska novinarja. Ker je dr. Jože Pučnik s svojo odločnostjo največ pripomogel k samostojnosti Slovenije, je poimenovanje največjega slovenskega letališča po njem logična posledica. Zanimivo pa je, da je do preimenovanja prišlo na petnajsto obletnico atentata na Ivana Krambergerja, enega Pučnikovih tekmecev v bitki za predsednika predsedstva Slovenije leta 1990.

Ideološka zadrtaost Javno-mnenjski odziv na omenjeno potezo je pokazal, da ji povprečno kar štiri petine slovenske javnosti nasprotuje. Ni čisto znano, od kod

izvira to nasprotovanje: ali iz dejstva, da je do preimenovanja prišlo tako nenadoma, brez javnega soočenja mnenj, ali pa zaradi poimenovanja po dr. Jožetu Pučniku, za katerega se je pokazalo, da je za velik del javnosti še vedno sporna osebnost. Na preimenovanje se je negativno odzval tudi predsednik države Janez Drnovšek, češ ali bodo po letališču prišla na vrsto tudi mesta, odzvali so se nekateri politiki z leve, pri čemer je Jelko Kacin iz LDS cinično obračunal še s 57. številko Nove revije. S tovrstnimi mnenji se ne strinja sociolog dr. Matevž Tomšič, docent na FDV. Po njegovem mnenju je Jože

Pučnik nedvomno ena največjih in najbolj pozitivnih slovenskih političnih osebnosti druge polovice 20. stoletja. »Kot nepopustljiv in pronicljiv kritik represivnega komunističnega režima ter dosleden borec za demokracijo in svobodo tako posameznika kot naroda je poosebljal vrednote, ki niso samo slovenske, ampak predstavljajo jedro civiliziranega sveta,« pravi dr. Tomšič in dodaja, da je po njegovem mnenju poimenovanje letališča po njem upravičeno. »V svetu namreč mnoga letališča nosijo imena po pomembnih ljudeh, pri čemer gre največkrat za politične osebnosti.« Sicer pa dr. ►

► Tomšič nasprotovanje preimenovanju vidi v posledicah »ideološke zadrčnosti določenih krogov in zavistnega drobnjakaštva, ki je na Slovenskem žal tako pogosto – ko nekomu ne priznavajo zaslug samo zato, ker ni 'naš'. Tudi argumenti proti preimenovanju – koliko so jih nasprotniki sploh zmožni ponuditi – so neresni ali celo abotni. Kot denimo Kacinov, ko to primerja z makedonskim poimenovanjem letališča po Aleksandru Velikem, ki naj bi bilo sprožilo ogorčenje v sosednji Grčiji, kot da bo sedaj Pučnikovo ime razjezilo Avstrijce ali Italijane. Tisti, ki takšnemu poimenovanju nasprotujejo, naj imajo vsaj toliko poguma, da jasno in odkrito povedo, zakaj se jim Pučnik ne zdi primeren,« pravi dr. Matevž Tomšič.

Znanilec sprememb Na problematiziranje Pučnikovega imena se

Kulturnik Aleksander Zorn

je s kolumno v časniku Delo v ponedeljek, 11. junija, odzval pisatelj in publicist Drago Jančar in med drugim zapisal, da »če se ne glede na politične razlike ne moremo zediniti okrog takšne osebnosti, kot je bil Jože Pučnik, potem je s to deželo nekaj globoko narobe«. Jančar ugotavlja, da je velik del slovenske družbe vase zaprt in

Filozof dr. Tine Hribar

globoko konservativen, zato se noče istovetiti s Pučnikom, ki je prinašal spremembe. Ob tem velja spomniti na politični zaplet, do katerega je prišlo takoj po Pučnikovi smrti januarja 2003, saj mu tedanja oblast ni hotela izkazati spoštovanja niti z žalno sejo državnega zbora, dokler ni tedanji predsednik državnega

Dr. Spomenka Hribar

zbora Borut Pahor sprejel odgovornosti na svoje rame in vsem strankarskim združbam navkljub sklical žalno sejo. Tako se je že tedaj pokazalo, da velik del javnosti v nasprotju z Josipom Brozom Titom Pučnika ne sprejema za pomembno slovensko zgodovinsko osebnost. Mnogi celo menijo, da je bil Pučnik v svojem politič-

»Prijateljica« Spomenka

Vera Ban, foto: arhiv Demokracije

Prijateljstvo ima več obrazov – lahko je pristno, lahko zlagano ali navidezno, poznamo pa tudi tako imenovana prijateljstva po potrebi, ko potrebuješ nujno pomoč od nekoga, potem pa ga zavržeš. Spomenka Hribar sama pri sebi najbolje ve, kakšno »prijateljstvo« jo veže na dr. Jožeta Pučnika. Njeno pisanje na drugi strani Dnevnika 8. junija je namreč zelo neumestno, in če uporabim njen izraz, deplasirano, predvsem pa daleč od tega, da bi ji Pučnik dovolil govoriti o prijateljstvu med njima. Tisti, ki smo bili od vsega začetka »zraven«, se še dobro spominjamo, kako mu je tudi tedaj »materinsko« svetovala, naj se »zaradi svojega zdravja« odpove položaju predsednika prve slovenske vlade. Seveda pa je današnje pisanje dr. Hribarjeve predvsem umazana igra, v kateri Pučnika izrablja v povezavi z današnjim predsednikom vlade in SDS Janezom Janšo. Ko je namreč kot strela z jasnega prišla v javnost novica, da je slovenska vlada sprejela sklep o preimenovanju brniškega letališča v Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana, se je med drugimi utrgalo tudi njej in je zapisala: »Janez Janša bi svoj moralni dolg do Pučnika lahko izkazal na kakšen drugačen način.« In potem še licemersko izjavlja, da je bil dr. Pučnik »na koncu bivanja v Sloveniji precej razočaran«.

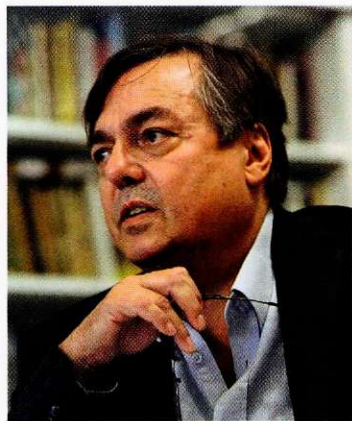
Naj pojasnim. Od vsega začetka, odkar se je dr. Pučnik vrnil v Slovenijo, sem delala z njim od jutra do večera. Začeli smo iz nič, spominjam se vseh podrobnosti, predvsem pa njegove veličine, ki jo je izražal v medsebojnih odnosih. Naši delovni odnosi so z leti prehajali v pristno prijateljstvo, zato izražam oster protest zoper pisanje dr. Hribarjeve. Jože Pučnik in Janez Janša sta bila tesna sodelavca in prav v zadnjih letih je njuno sodelovanje postajalo še tesnejše in pristnejše. Ko pa gre za ntolčevanje, da ga je Janša »spravil z mesta predsednika stranke«, naj S.H. zaupam naslednje. Velikokrat sva se s Pučnikom pogovarjala o stranki o problemih, ki so se pojavljali, o vsakodnevnem utripu dela, ki je potekalo po bolj ali manj utrjenih poteh, in večkrat mi je dejal: »Ko bom nekoč nehal biti predsednik, bi stranko rad zaupal Janezu.« In da s še večjo pravico branim odnos med Pučnikom in Janšo, naj povem, da me je

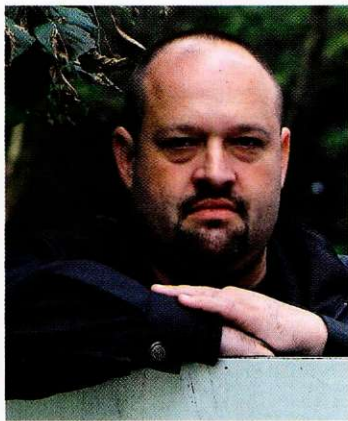
Jože Pučnik je v Mengšu leta 1995 Veri Ban podelil zlato vrtnico.

nekaj dni pred smrtjo (bilo je že po novem letu, umrl pa je 11. januarja) poklical iz Nemčije, kjer je bil na obisku pri soprogi in hčerki, in med drugim dejal: »Boli me, da tako žalijo Janeza, on si tega ne zasluži. Pomagaj mu pri delu, tako kot si bila vselej pripravljena pomagati meni.« Da je bil Pučnik na koncu bivanja v Sloveniji v resnici razočaran, drži. Pa ne zaradi Janše, pač pa zato, ker na predsedniških volitvah ni zmagala Barbara Brezigar. To je bil zanj poslednji in največji udarec, preden se je za vselej poslovil. In če si že za časa življenja ni zaslužil časti in javnega opravičila s strani njegovih rabljev, se sprašujem, kdo sme jemati pravico tistim, ki so Pučnika resnično cenili in spoštovali, da se ne bi na tak ali drugačen način poklonili njegovemu spominu.

In še to. Kar zadeva »moralni dolg« Janše Pučniku, menim, da ga Janša poravnava dobesedno vsak dan, saj ostaja zvest načelom, ki sta jih skupaj branila v dobro Slovenije. Stranka SDS ima Akademijo Jožeta Pučnika, vsako leto imamo Pučnikove dneve, pred nedavnim je bil ustanovljen Inštitut Jožeta Pučnika, v predprostoru strankinega glavnega tajništva smo odkrili njegov doprni kip. Vsega tega stranka in ustanovitelj inštituta seveda ne počno zaradi »slabe vesti«, kot se je na isti strani Dnevnika izrazil Pavle Gantar, temveč zato, ker ostaja za nas Pučnik svetel lik politika in človeka z veliko začetnico. Vera Ban

Pisatelj Drago Jančar

Sociolog dr. Matevž Tomšič

nem habitusu predvsem »luzer«, ki je Slovenijo zapustil tedaj, ko je bilo najtežje, vrnil pa se je v času, ko je bila bitka za demokracijo tako rekoč že dobljena, nato pa še izgubil na predsedniških volitvah ter pripeljal svojo stranko SDSS (Socialdemokratska stranka Slovenije) na rob prepada. Predvsem v levičarskih krogih je mogoče zaslediti tudi teorije o tem, naj bi bil Pučnik v političnem smislu predvsem žrtev lastnih ljudi, zlasti Janeza Janše, kateri ga je leta 1993 nasledil na mestu predsednika stranke in je sedaj predsednik vlade. Tako je ob novici o preimenovanju ljubljanskega letališča dr. Spomenka Hribar za Dnevnik dejala, da je bil dr. Pučnik ob koncu življenja precej razočaran, vendar predvsem nad ljudmi, ki so mu bili blizu. S to izjavo je sprožila buren odziv v SDS, zlasti v Klubu seniorjev SDS in Slovenski demokratični mladini.

Ustavljanje desnice, drugič

Mnenje dr. Spomenke Hribar sproža vprašanje o njenem odnosu do dr. Jožeta Pučnika v preteklosti, predvsem od leta 1992 naprej, ko je začela »ustavljati desnico«. Tedaj je z možem dr. Tinotom Hribarjem sprejela vlogo borca proti domnevemu novonastajajočemu fašizmu, ki naj bi bil nastal kot rezultat povezave med Katoliško cerkvijo in desničarskim delom nekdanjega Demosa, s čimer je Slovenija dobila novega starega »notranjega sovražnika«. Tako se je leta 1996 v Demokraciji, ki je tedaj ravno začela izhajati, na enega od javnih nastopov dr. Tineta Hribarja polemično odzval

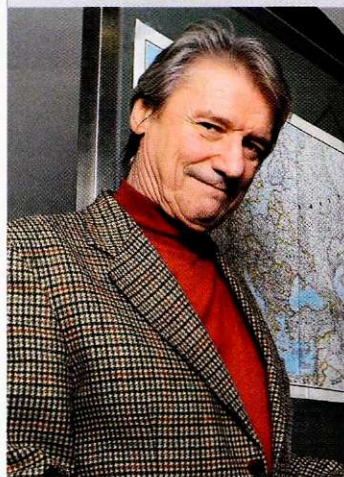
Aleksander Zorn. Med drugim je dr. Hribarju oponesel trditev, ki jo je leta 1995 izrekel v intervjuju za Gorenjski glas, češ da je bil dr. Jože Pučnik v političnem delu še slabši od Lojzeta Peterleta, kar je pomenilo, da je bil Pučnik preprosto nesposoben. Pučnikova »nesposobnost« naj bi bila posledica tega, da je dve leti preživel v samici, kar je nanj tragično vplivalo. »Zdaj ko Pučnik odhaja iz politike, pa je treba pokazati, kako je bil kot predsednik SDS boljši od Janeza Janše,« je tedaj zapisal Aleksander Zorn. Medtem je seveda prišlo do preobrata, saj je dr. Tine Hribar najprej obsodil ravnanje nekdanje vladajoče (levičarske) parlamentarne večine, ki je z zakonitvijo neustreznih napisov na nagrobnikih še enkrat umorila žrtve revolucije; pri tem je izpostavil spoštovanje posvečenosti mrtvih. Junija 2004, pred tremi leti, se je udeležil prve javne tribune Zbora za republiko, kjer je obsodil t. i. vulgoliberalizem in izrazil podporo pomladnim strankam. Te podpore ni preklinal niti nedavno, ko je na račun sedanje vladajoče opcije izrekel nekaj kritik, a v konstruktivnem duhu. Povsem drugačno vlogo igra njegova žena dr. Spomenka Hribar. Glede na svoje zadnje izjave se še vedno ni odpovedala ambicijam ustavljanja desnice, zato ni nič nenavadnega, da so jo v zadnjem času za sodelovanje snubili v SD, omenjali so jo celo v zvezi s predsedniško kandidaturom, kar pa je zavrnila. Kakor koli že, njeno govorjenje v zvezi s Pučnikom daje vedeti, da je v ideološkem smislu še vedno zelo blizu Milanu Kučanu. **D**

Poklon Pučniku

Kako ocenjujete vlogo in pomen dr. Jožeta Pučnika in imenovanje Aerodroma Ljubljana po njem?

Mag. Andrej Aplenc, publicist:

»Odločitev slovenske vlade, da letališče na Brniku poimenuje po pokojnem dr. Jožetu Pučniku, se mi zdi zelo umestna. Številna letališča v Evropi in drugod so imenovana po osebah, ki so s svojim državnim delom pomembno zaznamovale politično pot svoje domovine. Za dr. Jožeta Pučnika lahko rečemo, da je pot svoje domovine spremenil. Kot pravi dr. Peter Jambreč, bi brez dr. Jožeta Pučnika Slovenija danes bila tam, kjer so druge republike nekdanje Jugoslavije. Slovenija pa je v Evropi in v Natu in bo predsedovala Evropski uniji. Tudi za to gre zahvala dr. Jožetu Pučniku. Seveda si zato zasluži primeren spomenik. Upajmo, da ga bo v doglednem času tudi dobil. Imenovanje letališča po njem pa lahko razumemo tudi kot simbol visokoletnih idej, ki so se uresničile.«

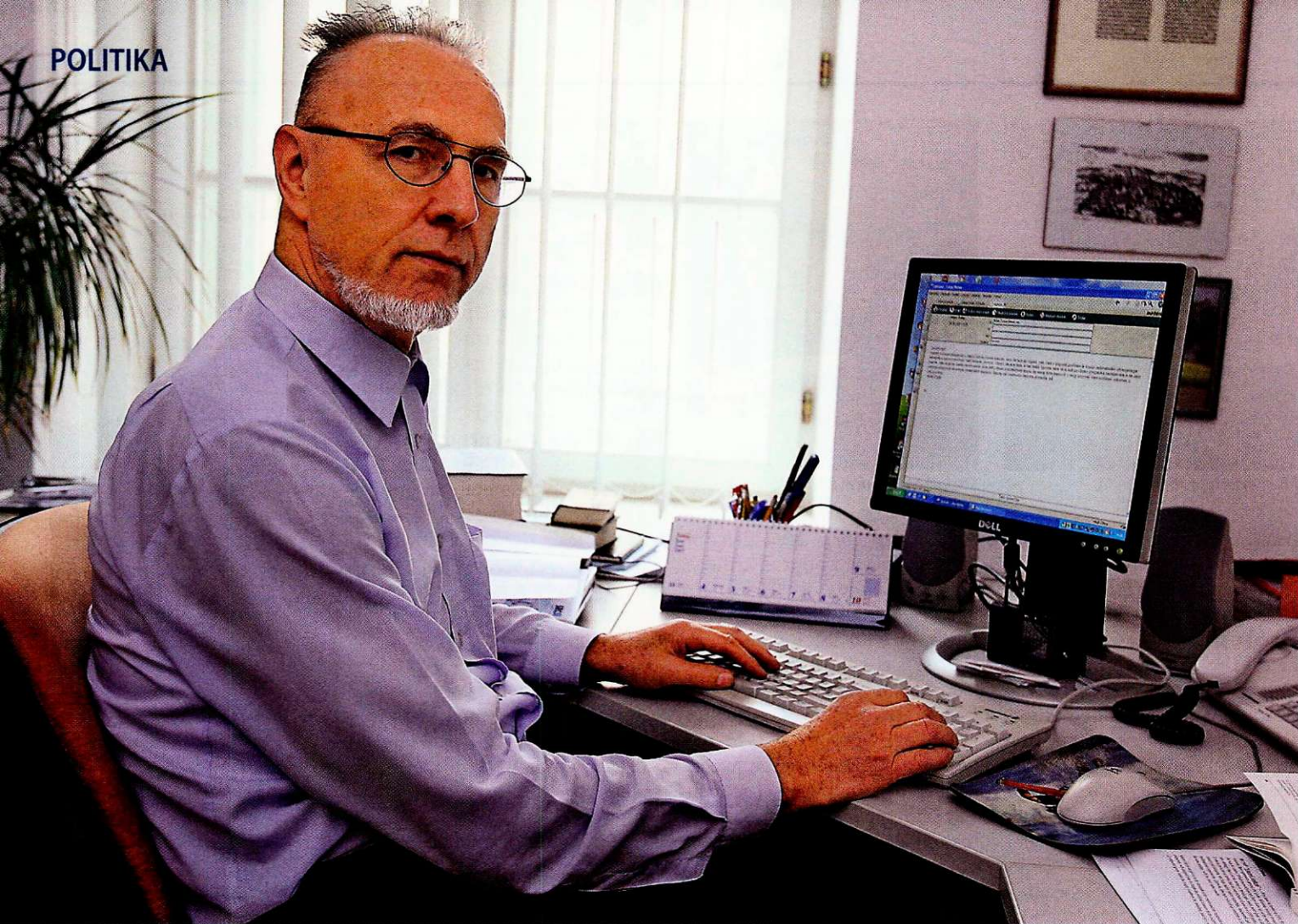
Niko Grafenauer, urednik in pesnik:

»Dr. Jože Pučnik je bil politični zapornik, izgnanec in povratnik, ki je z vso življenjsko energijo verjel in deloval za demokracijo in slovensko državo. Zagotovo ni bil »aerodromski« človek našega časa, lahko pa si prav ponižno mislim, kako je iz osemletnega zapora včasih gledal svobodno nebo, ki ga je kdaj pa kdaj prečrtala kakšna letalska raza.«

Dr. Igor Bahovec, sociolog:

»Jože Pučnik je bil velik človek, znanstvenik in politik. Zaradi prizadevanja za slovensko samostojnost in razvoj demokracije – dejansko je eden »ustanovnih očetov« demokracije Slovenije – nedvomno zasluži, da se ga spominjamo tudi s poimenovanjem javnega objekta. Zato s poimenovanjem letališča po njem ne vidim težav, čeprav bi sam prej pričakoval, da bi se po njem imenoval kateri izmed osrednjih trgov v glavnem mestu.«

Nujnost širitve jezikovne zavesti

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven

Ob nedavnem sprejetju Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–2011 v državnem zboru smo se pogovarjali z vodjo sektorja za slovenski jezik na ministrstvu za kulturo dr. Janezem Dularjem.

Dr. Janez Dular velja za prodornega slavista in izvedenca za jezikovne žanre. Potem ko je nekaj let služboval na ljubljanski filozofski fakulteti, se je podal v politiko in bil v prvi Demosovi vladi minister za Slovence po svetu. Ko je bil med letoma 1996 in 1997 minister za kulturo, je napisal tako imenovani zakon o slovenskem jeziku, vendar se slednji ni uveljavil. Glede nove Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko meni, da ji do popolnosti gotovo še kaj manjka, vendar bi bila največja napaka, če je zaradi nekaterih kritik ne bi začeli uresničevati.

Katere so bistvene novosti Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko v primerjavi z obstoječo zakonodajo?

Resolucija ni zakon, zato njenih postavk ni mogoče obravnavati na isti ravni kakor pravno zavezujoče, vendar abstraktne zakonske določbe, temveč gre za programsko usmeritev pri izvajanju teh določb. Resolucijo je zato smiselno primerjati z drugimi programskimi listinami, ki se dotikajo jezikovnopolitičnih vprašanj, zlasti s Strategijo razvoja Slovenije kot krovne strateške listine in Nacionalnega programa za kulturo. Pri tem lahko rečemo, da Resolucija o nacionalnem

programu za jezikovno politiko 2007–2011 prinaša kot novosti v prvem delu strateško vizijo – z načeli in cilji na tem področju –, v drugem delu pa operativizacijo, tj. 124 konkretnih ukrepov oziroma vsebinskih in organizacijskih nalog za petletno obdobje, z navajanjem nosilcev, izvajalcev, rokov in finančnih obveznosti.

Kako bi kulturnozgodovinsko utemeljili program resolucije?

Jezikovni položaj v Sloveniji se je z demokratizacijo in državno osamosvojitvijo zelo spremenil. Slovenščina se je poleg nadaljnega razcveta na tradicionalnih področjih, na primer v leposlov-

ju, popolnoma uveljavila tudi kot državni jezik in njena raba se je razmahnila celo na tipično državotvornih področjih – v vojski, carini in diplomaciji. Svojo prožnost in razvojne možnosti pa izkazuje na starih in najnovejših področjih družbenega, znanstvenega in tehnološkega razvoja – v računalništvu, mobilni telefoniji in podobnem. Ni pa mogoče prezreti manj svetle plati novega jezikovnega položaja: sporazumevalne potrebe posameznika v zasebnem, delovnem in javnem življenju so čedalje večje, raziskave pa so pokazale nizko stopnjo funkcionalne pismenosti. Jezikovno-

politična strategija in program resolucije sta zato utemeljena na razvojnih izzivih za slovenščino na novih področjih (zlasti v informacijsko-komunikacijski tehnologiji), na nujnosti širitve in poglobljanja jezikovne zmožnosti in jezikovne zavesti govorcev za učinkovito sporazumevanje v družbi znanja ter na potrebi po zagotavljanju ustreznega pravnega statusa ter dejanskega ugleda slovenščine kot državnega jezika in jezika velike večine javnega sporazumevanja v Sloveniji.

V praksi jezika ne uporabljamo dosledno.

Opazen je razcep v jezikovni zavesti Slovencev – deklarativno priznavanje in čustveno poudarjanje ključnega pomena jezika za slovensko kulturno identiteto ter sladkobne izjave o ljubezni do »klene slovenske besede«, ko pa bi bilo treba to potrditi z dejanji ali za slovenščino celo »kaj žrtvovati«, se hitro pokažejo neodgovornost, nesamozavest, izgovori, dvom o potrebnosti njene rabe in (pre)hitra pripravljenost zamenjati svojo ljubljeno materinščino s katerim tujim jezikom (četudi slabše obvladanim). Pozablja se, da svoboda in suverenost pomenita tudi odgovornost.

Kako je s tem v stroki in kako v širšem družbenem okolju?

Po dvesto letih ambicioznega preraščanja slovenščine iz »jezika preprostega kmečkega ljudstva« v vsestransko razvit in prožen moderni jezik smo v zadnjem desetletju brali ne le stokanje, da se raba slovenščine ne izplača (npr. zaradi dodatnih stroškov pri tiskanju plakatov ali navodil za uporabo izdelkov), temveč celo izjave vidnih slovenskih izobražencev, da »ni mogoče pisati vrhunskih znanstvenih člankov v slovenščini«, da slovenščina »za biznis res ni dobra« ali da slovenska skladba za evrovizijsko tekmovanje »v angleščini enostavno zveni bolje«. Razmere se zaostrujejo zlasti v znanosti in visokem šolstvu.

Ali politika EU omogoča dovolj suverenosti posameznih narodov v jezikovnem smislu?

Z vstopom Slovenije v EU se je povečala predvsem simbolna

vloga slovenščine; naši predstavniki lahko na zasedanjih v Bruslju govorijo slovensko, Uradni list EU izhaja tudi v slovenščini ipd., po drugi strani pa je status slovenščine na območju Slovenije postal manj trden, kajti zaradi bruseljskih direktiv je bilo treba celo črtati ali »omehčati« vrsto zakonskih določb o prednostni rabi slovenščine v nekaterih javnih govornih položajih, npr. pri varstvu potrošnikov, v zdravstvu. V jezikovni politiki EU je opazno navzkrižje med deklariranim načelom podpore jezikovni raznolikosti in prakso pri uveljavljanju načela prostega pretoka blaga, oseb in kapitala (brez zadostnega upoštevanja prednosti domicilnega jezika posamezne države, češ da bi to pomenilo diskriminatornost, administrativno oviro ipd.). Tako so nam npr. vsilili pravilo, da je treba ime skupne evropske valute celo v uradnih slovenskih besedilih zapisovati v nasprotju s slovenskimi pravili (evro/euro).

Resolucija predvideva štiri področja izvajanja ukrepov jezikovne politike. Na kakšen način se bodo uresničevale njene postavke?

Zakon o javni rabi slovenščine nam je naložil pripraviti program ukrepov dejavne jezikovne politike na štirih področjih: zagotovitev pravnih podlag jezikovne rabe, znanstvenoraziskovalno spremljanje jezikovnega življenja, širjenje jezikovne zmožnosti, razvoj in kultura jezika. Program je zdaj sprejet in treba je sproti spremljati uresničevanje njegovih 124 postavk, te pa predvidevajo spodbujevalne, predpisovalne, upravne, finančne, strokovne, organizacijske, kadrovske idr. poteze, npr. sprotno odzivanje na aktualne pojave v javni rabi jezikov, razvijanje didaktike materne jezika, pomoč učiteljem slovenščine v zamejstvu in izseljenstvu, spodbujanje domačih piscev učbenikov za tuje jezike, popularizacija slovenske knjige in širjenje bralne kulture, oblikovanje digitaliziranih zbirk praktično uporabnih podatkov v slovenščini in pomnožitev takih vsebin na svetovnem spletu, ponudba tečajev slovenščine kot

tujega jezika, izdajanje visokošolskih učbenikov v slovenščini, izboljšanje kakovosti prevajanja in tolmačenja gradiva EU itn.

In kdo bo izvajal te ukrepe?

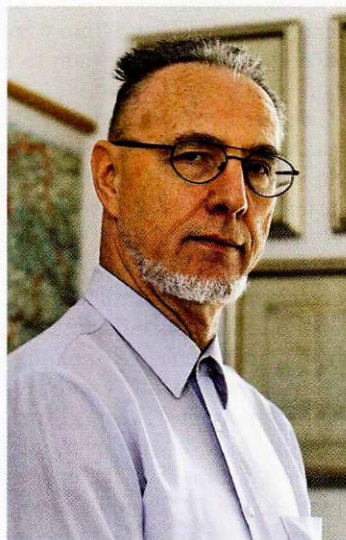
Kot izvajalci nekaterih programskih nalog so predvideni državni organi (npr. Zavod za šolstvo, Sektor za slovenski jezik, Tržni inšpektorat, Državni izpitni center), v številnih pri-

Gre za prvi samostojni jezikovnopolitični program v več kot tisočletni zgodovini slovenske jezikovne skupnosti.

merih pa nevladne organizacije, fakultete in inštituti, mediji, založbe, razvojna podjetja idr., ki se bodo lahko odzvali na javne razpise ali javne pozive za financiranje promocijskih, raziskovalnih, razvojnih, izobraževalnih ipd. projektov.

Kolikšna sredstva bodo za izvajanje resolucije namenjena iz državnega proračuna?

Marsikatera dejavnost v zvezi s predlaganimi ukrepi za izvajanje programa se že izvaja in ministrstva (ne le ministrstvo za kulturo ali ministrstvo za šolstvo in šport) so že doslej načrtovala in porabljala namenska proračunska sredstva. Zdaj sprejeti program zato podaja le oceno morebitnih, v okviru proračunskih možnosti zagotovljivih dodatnih sredstev za izvajanje občutno razširjenih ali popolnoma novih nalog.

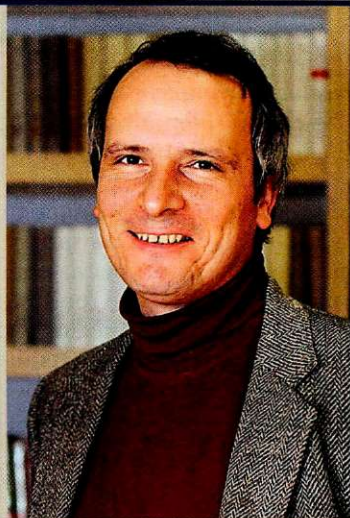
V javnosti se je pozornost glede resolucije v zadnjem času usmerila zlasti v sinhronizacijo tujih filmov. Kako to komentirate?

Skoraj vsa javna pozornost in kritika v zvezi s programom je bila v mesecu dni po sprejetju resolucije žal zožena na eno samo, precej obrobno postavko programa, tj. na predlog za poskuse s sinhronizacijo tujih filmov. Zdaj ne bi ponavljal ra-

zlogov za in proti; tako sinhronizacija kot podnapisi imajo svoje dobre in slabe strani, oba načina lahko pomenita grobo poseganje v integriteto filmske umetnine (če seveda sploh gre za umetnino) in enostransko nasprotovanje predlaganim poskusom s sinhronizacijo pripisujem predvsem naši navajenosti na »monopol« podnapisov.

In kakšni so odzivi strokovne javnosti na resolucijo v celoti?

Meni sta za zdaj znana samo dva časopisna prispevka, ki se kritično nanašata na resolucijo kot celoto, pa še ta dva kljub opotekanju med drobnjakarskim duhovičenjem in posploševalnimi nalepkami (npr. »Gre za filozofijo skrbništva«; »Problem resolucije je, da imajo avtorji očitno kaj malo stika s svetom in jezikovno prakso«) priznavata, da gre za »bistven korak naprej od običajnih marenj, ki smo jih v sodobni slovenski politiki vajeni poslušati o jeziku« (M. Stabej v Mladini, 12. 5. 2007), oziroma da je »v mnogočem kvalitetna in obetavna« (A. Skubic v Večeru, 26. 5. 2007). Besedilo resolucije se je brusilo in izpopolnjevalo v javni obravnavi, v medresorskem usklajevanju na vladi in nazadnje še z amandmaji v parlamentu; ker pa gre za prvi samostojni jezikovnopolitični program v več kot tisočletni zgodovini slovenske jezikovne skupnosti, mu do »popolnosti« gotovo še kaj manjka, vendar bi bila največja napaka, če ga zaradi omenjenih kritik sploh ne bi uresničevali. ■

Junjska meditacija

Dr. Matija Ogrin, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Rožni cvet – tako so naši predniki imenovali mesec junij. Toda kako drugače nam o tem mesecu govori spomin! Če nočemo pozabiti zgodovine svojega naroda in države, da, tudi svojih prednikov in bližnjih, ne moremo, da ne bi naše misli šle onstran rožnega cveta – k smrtni žetvi tega meseca v letu 1945. V juniju ni mogoče, da ne bi pomislili na dejanja in dogodke, ki so usodno spremenili Slovenijo: na grozo in smrti, v katerih je bilo nekaj tako velikega, nekaj, kar je tako zelo prek mere človeka in človečnosti, da tega ni mogoče z lahkoto doumeti, sprejeti in nositi s seboj.

Vrstila so se mučenja in ubijanja, v katerih je ugasnilo neznano število Slovencev: vsak človek je kakor zvezda, ki jo neka temna masa utrne v brezno. Na stotine je krajev po Sloveniji, kjer je v juniju 1945 množični zločin nad nemočnimi, nad golimi ljudmi maličil zgodovinsko in duhovno obličje vsega našega naroda in ga pustil v mnogočem iznakaženega do danes. Kako je mogoče, da je stvari, ki je v zgodovinskem, moralnem, obče človeškem smislu tako velika, tako izstopajoča in nezaslišana, v našem času namenjene tako malo pozornosti, tako malo občutljivosti? Ne mislim toliko na tiste, ki dejstev nočejo videti; ti morda še lahko spregledajo, če se bodo enkrat vanje zares zazrli. Bolj mislim na tiste, ki dejstva poznajo, ki bolj ali manj vedo, kaj in kako se je godilo rožnika 1945, vendar ostajajo mlačni. Globina in velikost „junjske smrti“ jih ne pretrse, ne poseže v njihovo misel in dejanje. Morda celo zavzemajo pomembna mesta v javnem življenju, a ravnajo, kakor bi ne bilo „v juniju“ ničesar, kar bi od njih terjalo živ odgovor.

Beg od žalostnih dejstev Tu – čisto iskreno – ne mislim na politične implikacije vse te vsebine. Mislim na tisto prvo: kaj spominjanje na te dogodke, premišljevanje o njihovem pomenu, poskus, da se vživimo v zadnje minute mučenih, pobitih –, kaj nam to navsezadnje vzame in kaj nam to da?

Celo nekateri ljudje odprtega in poštenega srca številnih dejstev nekako ne želijo videti; celo nekateri med tistimi, ki so najbolj poklicani k moralni oceni in razlagi dogodkov: duhovniki in teologi. Na tem in onem kraju Slovenije kdaj srečamo izvrstne teologe, ki porečejo, da je bila revolucija in z njo povojni poboji „bolj vaša ljubljanska zadeva“, to ste imeli „tam v ljubljanski pokrajini“, s tem ni treba „obremenjevati“ vse države. In v „ljubljanski pokrajini“ kdaj slišimo marsikoga govoriti, kakor bi zgodovina ne imela svoje moralne vsebine, svojega etičnega sporočila in vpliva. Kaj bi bilo treba mnogim takšnim ljudem pokazati, da bi se zavedeli vsesloven-

skosti junjskih grozot, „junjske smrti“, da bi začutili, kako globoko to zadeva vsakogar od nas? Ali bi pomagalo, če jim pokažemo zemljevid Slovenije, na katerega je skupina Mitje Ferenc vrisala že več kot petsto (500) zamolčanih množičnih grobišč? Le 14 odstotkov vseh, če se prav spominjam, je označenih. Glavnina grobišč nikakor ni v „ljubljanski pokrajini“; enakomerno so porazdeljena po vsej Sloveniji, kakor gosta mreža ran, v katerih je bila nekoč ubita človečnost. Ali se bodo zdrznili, če si priključijo v spomin podatke o Tezenskem jarku pri Mariboru, kjer na en meter dolžine leži povprečno 19 trupel? Ali jih ne bo prebodlo od usmiljenja in groze, če se na razstavi Prikrto in očem zakrito zazrejo v neki kup čevljev? V velik kup čevljev, ki so jih nosili resnični, živi ljudje, izkopani iz le majhnega delčka protitankovskega jarka okrog Celja? Kaj pravijo teologi in škofje teh mest o tihi, neslišni vojski, ki oblega njihovo mesto z nemim molkom: z velikanskim vprašanjem, večjim od vseh be-

Zdi se, kakor da mlačnost mnogih sodobnih Slovencev ob vseh teh grozotah meji na kliničen defekt.

sed? Ali bi nam (ki se pogosto raje ukvarjamo s problemi drugih narodov kakor z lastnimi) zaplala kri po žilah, če bi se zavedeli mednarodnih razsežnosti tega zla na naši zemlji: da leže tam tisoči pobitih Hrvatov, Srbov, tudi Grki in posamezniki „iz mnogih rodov in jezikov“? Ali bi ne čutili celo člani primitivnih in poganskih ljudstev, da je bil na takem kraju storjen greh proti vesoljnemu redu, da je bil tam oskrunjen red zvezd in bogov? Ali bi ne poskušali nekdanji vsi s strahom in trepetom storiti vse, da bi tak kraj simbolno očistili, ga vrnil, kolikor je mogoče, v somerje med človeškim in božjim? Pri nas: grobišča, skrita pod cestami, pod parkirišči, pod smetišči.

Ni težko verjeti, da bodo dejstva prej ali slej prišla na dan. Po zaslugi teh, ki ne jenjajo v iskanju resnice, moremo že zdaj videti komaj pregledno množico dejstev. Toda ali ta težka, pretežka dejstva moderne Slovence presunejo, jih s čim navdajo? Zdi se, kakor da mlačnost mnogih sodobnih Slovencev ob vseh teh grozotah meji na kliničen

O avtorju

Matija Ogrin se je rodil leta 1967 v Ljubljani. Po končani srednji šoli se je vpisal na filozofsko fakulteto, kjer je leta 1996 diplomiral iz primerjalne književnosti in literarne teorije. Istega leta se je zaposlil kot asistent na Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede na ZRC SAZU. Leta 2001 je doktoriral na oddelku za primerjalno književnost Filozofske fakultete v Ljubljani s področja literarne kritike v slovenski literaturi med letoma 1918 in 1945. S tega področja je izdal tudi dve monografiji. Je vodja projekta elektronske znanstvenokritične izdaje slovenskega slovstva, ki je na spletnem naslovu <http://nl.ijs.si/e-zrc/>. Poleg tega je urednik knjižne zbirke Sidro pri založbi Družina.

defekt, o katerem bi skorajda morali govoriti zdravniki in psihiatri. Skorajda, pravim, kajti zares v to ne verjamem; nekaj bolj temeljnega je zadaj, nekaj, o čemer ne govori nobena znanost: mera človeškega trpljenja, mera smrti, ki je junija 1945 na teh moriščih rasla pod nebo, je takšna, da ko bi človek enkrat uzrl vsaj katerega njenih obrisov, bi ne mogel hkrati nadaljevati svojega plitkega, površinskega življenja. Ne bi mogel ostati enak. Vsaj za kakšen dan, vsaj za eno uro bi postal drugačen: občutil bi veličino ljudi, ki so videli takšno smrt, občutil bi tragično globino in skrivnostnost življenja in bi ne mogel, vsaj za minuto ne, živeti površinsko. In če bi pustil, da misel na slovenska morišča, na slovenski junij, na „Rog“ zares vstopi vanj in ga spremlja, bi se postopoma spremenilo marsikaj v njegovem ravnanju. Da. Menim, da se marsikdo v svoji notranjosti upre in te spremembe – noče. Ali jo zaduši z mlačnostjo. Naj krščanski teologi ne zamerijo vprašanja, ki jih tu zadeva: Ali nima takšen notranji upor proti resnici, proti njenim globokim zahtevam, nobene zveze z grehom proti Svetemu duhu?

Branilci demokratične kulture Velika junijska smrt ima več sporočil, več glasov, ki nas dosegajo. Gotovo je pomembno tudi to, kar ima povedati o kulturi: na slovenskih moriščih, na slovenskem »Rogu« je bilo vzeto življenje ljudem, ki so domala vsi branili tradicionalno slovensko katoliško kulturo in njej ustrezno obzorje življenja. Protikomunisti so bili branilci tradicije in zakonov, z njimi pa demokratičnega političnega življenja: bili so branilci demokratične kulture proti totalitarni. Ali ni slovenska država dejansko nadaljevanje njihovega boja, če to priznamo ali ne? Te kulturne dimenzije še zdaleč nismo premislili in izčrpali. Tudi z njo povezane identitetne vsebine si še nismo osvojili: ljudje, ki so junija umirali na slovenskem »Rogu«, so vsaj v večini dobro vedeli, kdo so, kaj so hoteli, za katere vrednote jim gre; vedeli so, kje in kod je njihovo vrednostno težišče. Preprosto: vedeli so, kdo so. Tako zelo, da od sebe niso odstopili niti v hudi preizkušnji. To nikakor ni majhna stvar. Sploh ne danes, ko marsikdo živi razsrediščeno, brez substance, kakor brez lastnih tal. Tudi ta glas nam govori iz meseca junija.

Sporočilo mučencev Toda morda je najpomembnejša tista razsežnost teh dogodkov, ki se je ni mogoče dotakniti drugače kakor z religiozno govorico – vedoč, da je ne bomo izčrpali, da je ne moremo dokončno zaobjeti. Zadnja stvar, ki so jo umirajoči na »Rogu« izpustili iz rok, preden so izpustili dušo, so bili rožni venc. Zeleni volk na teh križcih

in jagodah nam pričuje, da so z božjim imenom na ustih padali v brezna. Vsaj za nekatere od teh ljudi tudi Cerkev priznava, da so bili mučenci, pričevalci s krvjo za krščansko vero. Toda ali bi ne bilo treba ob mnogo več priložnostih in mnogo bolj premišljeno govoriti o tem, kaj nam danes ti mučenci pomenijo? Ali ne bi bilo treba govoriti predvsem o tem, da kristjan verjame, da ti ljudje živijo v Bogu, da imajo v njem popolno življenje, da more naša misel nanje najti pri njih energijo za pomembne in težke stvari v življenju? Ali verjamemo, da so ljudje, ki jih je pogoltnil slovenski »Rog«, na poseben način lahko z nami, da morejo sodelovati z našimi mislimi in našo voljo v naših dejanjih, če to želimo in prosimo? Da nas spremljajo, če nadaljujemo, kar je bilo dobrega v njihovem življenju? Zdi se, naj bi bila za verujočega človeka to osrednja vprašanja. Toda redko, preredit jih slišimo.

Chesterton je neke zapisal, da svetniki niso mlačne cunje, ki bi se odrekle lastnemu življenju, marveč prav nasprotno: da so svetniki ljudje, ki so v kar največji mogoči meri izpolnili težnje svoje globinske narave, ustvarjene po Bogu. Da so torej svetniki tisti, ki so življenje živeli v kar največji meri, ki so izpolnili najbolj daljne možnosti svojega bitja. V smrti teh, ki so junija 1945 umirali na slovenskih moriščih, na tem velikem »Rogu«, je nekaj podobnega. Ta smrt je bila takšna, da so – vsaj mnogi med njimi – v zadnjih dneh, urah in minutah doživeli stvari, ki jih, če že ne približujejo svetnikom, vsekakor nareda za mnogo več kakor smo mi, današnji Slovenci.

Vse nas skrbi nizka rodost Slovencev; toda ali ni globlje povezave med zaprtostjo do novega, prihajajočega življenja in zaprtostjo pred resnico in klici nasilno pokončanih življenj? Tisti, ki goreče pozivajo k prvemu, z mlačnostjo pa gasijo drugo, naj pomislijo, kadar se oglašajo. Ali je mogoče nekaznovano ignorirati takšno

Svetniki so torej tisti, ki so življenje živeli v kar največji meri, ki so izpolnili najbolj daljne možnosti svojega bitja.

etično središče, kakor je »Rog«? Sveti Tomaž neke piše, da bo imel človek, ki ima napačen odnos do ustvarjenega bitja, prej ali slej tudi napačen odnos do Stvarnika tega bitja. Napačno ravnanje do ustvarjenih bitij vodi v praktično brezboštvo. Najsi bomo liberalci ali katoličani, duhovniki ali laiki: mlačen in plitek odnos do velikih stvari, ki jih zakriva slovenski »Rog«, pomeni praktičen ateizem, praktičen nihilizem. Če življenja, ki so bila pred nami, niso vredna pozornosti in usmiljenja, tudi življenje prihajajočega otroka, ki bo zahteval mnogo več, ni vredno nič.

Toda veliki liki slovenskega »Roga«, kadar in kjer koli so umrli – Erlich, Grozde, Halas, Balantič, Hribovšek –, vsi ti nam imajo v resnici toliko povedati, toliko prenesti in izročiti! Da, resnično so z nami. Sveti Bernard je o tem zapisal stavek brezdanje globine: »Česa ne vidijo tisti, ki vidijo Njega, ki vidi vse?« **D**

Najuspešnejša vlada doslej

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana, arhiv Demokracije

Primerjava dela vlad v času po slovenski osamosvojitvi kaže, da je Janševa najuspešnejša doslej, najslabše pa je z državo upravljal prejšnji predsednik vlade Anton Rop (LDS).

O tem, da so gospodarski kazalniki izredno ugodni, poročamo že nekaj časa. Pretekli teden pa nas je Statistični urad RS (SURS) pošteno presenetil, ko je objavil podatke o rekordni rasti bruto domačega proizvoda (BDP). Ta se je v prvem četrtletju 2007 realno povečal za 7,2 odstotka, kar pomeni, da je gospodarska rast v začetku letošnjega leta še višja od izredno visoke rasti v letu 2006. BDP se je v primerjavi z zadnjimi tremi meseci leta 2006 realno povečal

za 2,2 odstotka, v primerjavi s prvim četrtletjem 2006 pa za 7,5 odstotka. Nominalno je BDP znašal 7.650,9 milijona evrov, kar je 11,8 odstotka več kot v prvem četrtletju 2006. Lanški netodobiček gospodarskih družb in zadrug v Sloveniji je bil višji za 41 odstotkov (v celoti je znašal 616 milijard tolarjev), precej se je povečal tudi dobiček samostojnih podjetnikov.

Visok izvoz V letošnjih prvih treh mesecih se je znova okrepi-

la rast menjave blaga in storitev s tujino. Rast izvoza je bila kar 13,6-odstotna, skoraj enaka je bila tudi rast uvoza (13,7 odstotka). S takšnimi stopnjami se je rast vrnila na ravni z začetka leta 2006. Izvoz je h gospodarski rasti prispeval 9,4 odstotne točke.

Gospodarska rast je v času Janševe vlade rekordna, najslabša pa je bila v času Ropove vlade.

Visoke naložbe Visoka rast brutoinvesticij v osnovna sredstva, ki se je začela v drugi polovici lanskega leta, se je še bolj intenzivno nadaljevala v začetku letošnjega. V prvem četrtletju 2007 so brutoinvesticije v osnovna sredstva glede na prvo

Proti koncu mandata je Drnovškova vlada popustila.

Najslabša vlada v samostojni Sloveniji doslej.

četrtoletje 2006 realno zrasle za 21,6 odstotka. To je najvišje povečanje te kategorije izdatkovnega BDP po 2. četrtoletju v letu 1999. Še naprej se krepi rast investicij v stanovanjsko graditev (18,1-odstotno povečanje na letni ravni), še bolj pa so se povečale investicije v nestanovanjsko graditev, saj so bile za 34,3 odstotka višje kot pred letom. Tudi investicije v stroje in opremo v začetku letošnjega leta so dosegle visoko stopnjo rasti, vendar ne odstopajo bistveno od rasti v letu 2006. Investicije v transportno opremo so se v prvem četrtoletju letos glede na prvo četrtoletje 2006 realno povečale za 22,5 odstotka, investicije v drugo opremo in stroje pa za 10,8 odstotka.

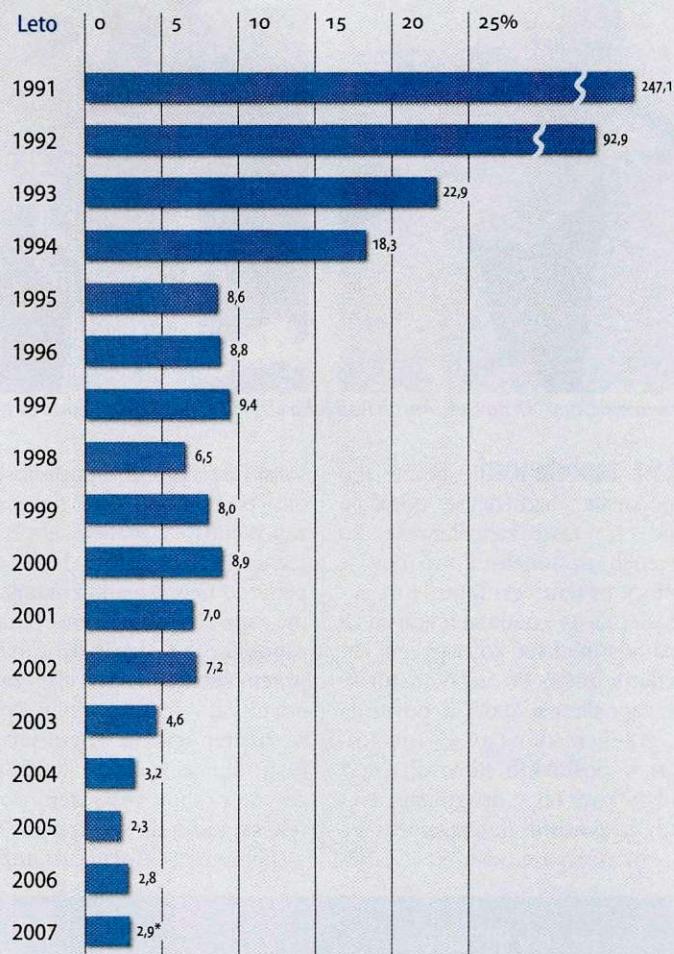
Potrošnja Izdatki za končno potrošnjo gospodinjstev in države so bili v prvem četrtoletju letos za 3 odstotke višji kot pred letom, podobno je bilo v prejšnjih četrtoletjih. Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo so

se realno povečali za 3,4 odstotka, rast izdatkov države pa je bila zaradi rahlega realnega zmanjšanja izdatkov za individualno potrošnjo nižja kot v letu 2006, kar je s stališča davkoplačevalcev seveda zelo ugodno, saj pomeni, da so se izdatki za delovanje države realno znižali.

Rekordne dodane vrednosti

Za gospodarsko rast v letošnjem prvem četrtoletju je bila zelo pomembna visoka rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih; v primerjavi s prvim četrtoletjem 2006 je bila višja za 10,9 odstotka, kar je eden najboljših rezultatov v zadnjih petnajstih letih. Visoka je bila tudi rast dodane vrednosti v trgovini (8,1-odstotna), finančnem posredništvu (7,5-odstotna) in transportu (5,6-odstotna). V osnovnih proizvodnih dejavnostih se je dodana vrednost na letni ravni povečala za 11,1 odstotka, v tržnih storitvenih dejavnostih za 6,1 odstotka, v sektorju država pa za 1,4 odstotka.

Inflacija

Opomba: Od januarja 1998 je podlaga za izračun inflacije indeks cen življenjskih potrebščin, pred tem pa je bil to indeks cen na drobno.

* Podatki so do vključno maja 2007, ko je bila inflacija 1,2-odstotna, podatek o 2,9-odstotni inflaciji pa kaže letno spremembo cen v tekočem mesecu (maju 2007) glede na isti mesec preteklega leta (maj 2006). Sicer pa povprečni letni indeks, ki kaže spremembe cen od začetka leta do tekočega meseca glede na isto obdobje v preteklem letu, kaže, da je bila inflacija v prvih petih mesecih letos 2,5-odstotna.

Bruto domači proizvod, četrtoletni podatki

LETO	ZNESEK (MIO EUR)	REALNA RAST V %
1993	ni pod.	-1,3
1996	2.614	2,3
2000	4.163	6,3
2002	5.144	3,1
2004	6.106	4,0
2007	7.651	7,2

Podatki so za vsako četrtoletje tekočega leta, in sicer v milijonih evrov; realna rast se nanaša na primerjavo s preteklim letom. Ker imamo podatke za letošnje četrtoletje, smo v želji, da bo primerjava verodostojna, vzeli vsako četrtoletje preteklih let tako, kot so se menjavale vlade. Do leta 2002 je vlado vodil Janez Drnovšek, od leta 2002 do 2004 Anton Rop, po letu 2005 pa Janez Janša. Podatki kažejo, da je rast BDP največja v času, ko vlado vodi Janša.

Opomba: Rast BDP pomeni tudi gospodarsko rast. Gospodarska rast je merjena s stopnjo rasti bruto domačega proizvoda (BDP), izračunanega v cenah izbranega baznega leta.

Premierji: Janez Drnovšek, Anton Rop (oba LDS) in Janez Janša (Slovenska demokratska stranka)

► **Rast zaposlenosti** Ugodne gospodarske razmere se odražajo tudi na rasti zaposlenosti. Po ocenah nacionalnih računov je bilo v prvem četrtletju letos zaposlenih 936.000 oseb, kar je za 2,4 odstotka več kot v prvem četrtletju 2006. Po dejavnostih se je zaposlenost najbolj povečala v gradbeništvu (za 9,9 odstotka), v poslovnih storitvah (za 7 odstotkov) ter v drugih storitvenih dejavnostih in transportu (za 4,5 oziroma 4,4 odstotka). Za vi-

soko rast skupne zaposlenosti je bilo pomembno tudi povečanje zaposlenosti v predelovalnih dejavnostih (0,6 odstotka), kjer se je petletno nepretrgano zmanjševanje zaposlenosti ustavilo. Skupna zaposlenost v družbah je bila v prvem četrtletju letos višja za 3,2 odstotka, v sektorju države pa je še naprej opaziti zmanjševanje rasti, kar je z vidika davkoplačevalcev spet rekorden podatek, saj kaže, da se zaposlovanje v javnem sektorju zmanjšuje

skladno z napovedmi vlade ob nastopu njenega mandata. Zaposlovanje v sektorju države se je od leta 2005 sicer povečalo za 0,4 odstotka, vendar je to znatno manj kot v prejšnjih letih.

Bistveno bolje Za prebivalce oziroma državljane je pomemben podatek o višini bruto domačega proizvoda. Po podatkih za prvo leto zajemanja (1980) je bil BDP na prebivalca 5.405 ameriških dolarjev (evro je bil uveden

Primerjava Vsi ti podatki so nas vzpodbudili, da smo poiskali posamezne kazalnike v preteklih letih. Do leta 2002 je vlado s krajšo prekinitvijo v letu 2000 vodil Janez Drnovšek, po njegovi izvolitvi za predsednika države je vodenje vlade prevzel Anton Rop, kar pomeni, da je bila vlada skoraj vsa leta po osamosvojitvi v rokah LDS. Tako je bilo do zadnjih parlamentarnih volitev, ko je zmagala SDS, premier pa je postal Janez Janša. Podatki o gospodarjenju kažejo, da so zadnja leta bistveno uspešnejša kot prejšnja. Podatke o posameznih parametrih gospodarskega vzpona objavljamo posebej.

Inflacija Če pogledamo rast inflacije, ugotovimo, da se je ta po začetnem šoku osamosvojitve (od leta 1991 do 1994) v času Drnovškove vladavine sicer znižala, vendar se je vsa leta nekako vrtela v krogu. Medtem ko je bila leta 1998 že 6,5-odstotna, se je v naslednjem letu spet povečala na 8 odstotkov, v naslednjem letu je bila še višja, ustalila se je šele v času zdajšnje vlade, ko se je gibala pod tremi

Naložbe so bile letos najvišje po drugem četrtletju leta 1999.

še leta 1990). Do leta 2006 se je povečal za 3,5-krat in je znašal 18.577 ameriških dolarjev (oziroma 14.811 evrov). Toliko za primerjavo, kaj nam je ponujal totalitarni komunistični sistem in kaj nam je prinesla demokracija.

odstotki, kar je bil tudi t. i. maastrichtski kriterij za prevzem evra.

Blaginja Podatki kažejo, da se je znesek bruto domačega proizvoda na prebivalca v letih od 1995 do 2007 podvojil. V zadnjih obdobjih pa dosega rekordno rast. Ob tem se je v letih od 2004, ko je vlado zapustil Anton Rop, do letošnjega leta zaposlilo 23 tisoč ljudi. Stopnja brezposelnosti je vsako leto nižja, prihajamo že v stanje, ko podjetjem primanjkuje delovne sile in precej bolj kot prej zaposluje tuje delavce. Podatki o plačah kažejo visoko rast netoplač, kar pomeni, da se prispevki iz brutoplač znižujejo. Samo v zadnjih petnajstih mesecih so se znižali za 3,15 odstotka.

Kaj pa država? Če pogledamo podatke o primanjkljaju in dolgu države, ugotovimo, da se je tekoči primanjkljaj države v letu 2006

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

EVJ ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagarju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

etv

http://etv.elektroprom.si

komercialna:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

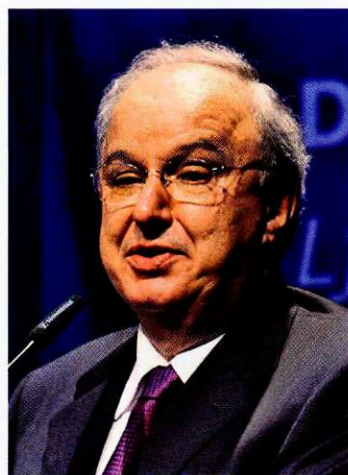
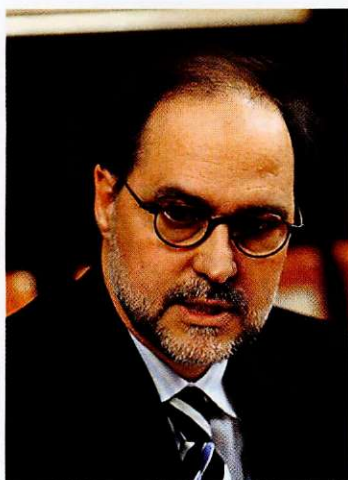
Število zaposlenih po letih

LETO	ŠT. ZAPOSLENIH
1995	912,4
1996	893,8
1997	876,6
1998	875,1
1999	887,7
2000	894,8
2001	898,9
2002	912,5
2003	908,8
2004	913,5
2005	916,2
1-3/2007	936,0

Opomba: Podatki so v tisočih.

Primanjkljaj in dolg države

	TEKOČI PRIMANJKLJAJ (MIO SIT)	TEKOČI PRIMANJKLJAJ (% BDP)	DOLG (MIO SIT)	DOLG (% BDP)
2006	-100.043	-1,4	1.983.321	27,8
2005	-97.693	-1,5	1.879.018	28,4
2004	-144.002	-2,3	1.816.724	29,0
2003	-161.074	-2,8	1.666.316	28,7
2002	-136.056	-2,5	1.556.350	29,1
2001	-196.761	-4,1	1.358.168	28,3
2000	-164.861	-3,8	1.185.482	27,6

Finančni ministri: M. Gaspari, A. Rop, D. Mramor (vsi LDS) in A. Bajuk (NSi)

znižal na 1,4 odstotka BDP. V letu 2000 je bil še 3,8 odstotka, v letu 2002, ko je Drnovšek krmilo vlade izročil Antonu Ropu, 2,5-odstoten, Rop ga je nato v letu 2003 zvišal na 2,8 odstotka, drastično znižala pa ga je sedanja vlada (na 1,5 odstotka v letu 2005 in 1,4 odstotka v letu 2006). Podatki o dolgu države kažejo, da je bil ta najvišji v letu 2002 (29,1 odstotka BDP, ko je državo vodil Janez Drnovšek), 29-odstoten je bil v letu 2004, ko je državo vodil Rop. Jan-

ševa vlada je nato dolg postopno zniževala. Podatke o primanjkljaju in dolgu objavljamo posebej.

Za konec Podatki torej kažejo, da je predsednik vlade Janez Janša okrog sebe zbral ekipo ljudi, ki uspešno vodijo državo. Četudi ni ekonomist, kar so bili vsi dosedanja predsedniki vlad, je dokazal, da je s pravilno strategijo razvoja in pravilno izbiro ključnih kadrov Slovenijo mogoče popeljati v krog razvitih evropskih držav. **■**

Izplačane plače v obdobju te vlade

	BRUTO MESEČNA VREDNOST	NETO MESEČNA VREDNOST
Marec 2007	1.252,12	815,34
Februar 2007	1.212,82	792,97
Januar 2007	1.250,34	815,68
December 2006	1.261,09	818,94
November 2006	1.392,92	868,78
Oktober 2006	1.223,17	777,40
September 2006	1.199,95	764,58
Avгust 2006	1.210,77	771,25
Julij 2006	1.181,13	755,31
Junij 2006	1.192,33	760,62
Maj 2006	1.194,78	762,13
April 2006	1.167,99	745,77
Marec 2006	1.192,16	759,40
Februar 2006	1.157,58	742,18
Januar 2006	1.175,07	751,93

Opomba: Podatki o povprečnih mesečnih plačah od januarja 2007 so zbrani in objavljeni v evrih. Podatki za leto 2006 so bili zbrani v tolarjih. Za analitične in informativne namene smo podatke za leto 2006 preračunali v evre po menjalnem razmerju 1 EUR = 239,64 SIT.

Rast in obremenitve plač v zadnjih 15 mesecih

- Rast brutoplač v istem obdobju 6,5 odstotka
- Rast netoplač od I. 2006 do III. 2007 8,4 odstotka
- Razmerje netoplače : brutoplače I. 2006: 64 : 36
- Razmerje netoplače : brutoplače III. 2007: 65,1 : 34,9

Opomba: Podatek pokaže, da so se netoplače povečevale hitreje od brutoplač, kar potrjuje tudi razmerje med neto- in brutoplačami. To se je s 36 odstotkov v januarju 2006 znižalo na 34,9 odstotka v korist netoplače. Prispevki iz plač so bili torej v zadnjih petnajstih mesecih nižji za 3,15 odstotka.

Vir: SURS

Višina bruto domačega proizvoda

LETO	ZNESEK	BDP/NA PREBIVALCA
1995	15.704	7.902
1996	16.345	8.209
2000	20.974	10.543
2002	23.673	11.866
2004	26.257	13.146
2006	29.741	14.811
1-3/2007	7.651	3.810
	30.604	14.240*

Vir: SURS

Opomba: V podatkih za t. i. cela leta je izračunan BDP/prebivalca na letni ravni. V predzadnjem podatku za obdobje januar-marec 2007 pa se vse nanaša na tri mesece, zato smo v zadnji postavki te podatke preračunali na letno raven.

Radio Krka
106.6 MHz

Poslovanje po regijah

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

V letu 2006 so bili uspešni prav v vseh regijah, kar je seveda odvisno tudi od velikosti regije. Vse torej kaže na precejšnje izboljšanje poslovanja gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (AJPEŠ) je na svoji spletni strani objavila dve informaciji o poslovanju gospodarskih družb, zadrug in podjetnikov v letu 2006. Zbirnega poročila sicer še ni, vendar pa objavljeni podatki kažejo, da je bilo poslovanje gospodarstva v letu 2006 povsod uspešno, izboljšali so se prav vsi kazalniki: prihodek, dobiček, dodana vrednost in število zaposlenih. Na splošno torej lahko rečemo, da so podatki povsod izredno dobri, posebnih odstopanj med posameznimi regijami ni.

Najbolje v osrednji Sloveniji

Rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 2006, razvršče-

ni po dvanajstih regijah, kakor je zdaj statistično razdeljena država, kažejo, da je najbolj razvita Osrednjeslovenska regija. V njej je bilo kar 46 odstotkov vseh družb, ki so zaposlovale 36 odstotkov vseh delavcev in ustvarile slabih 46 odstotkov vseh prihodkov. Pomembnejši regiji sta bili še Podravska in Savinjska. V prvi je lani delovalo dobrih 11 odstotkov vseh družb, ki so s 13,4 odstotka vseh zaposlenih ustvarile 10,7 odstotka vseh prihodkov; v drugi pa je bilo 9 odstotkov vseh gospodarskih družb, zaposlovale so slabih 13 odstotkov vseh delavcev in dosegle dobrih 10 odstotkov vseh prihodkov. Najmanjši med regijami sta Zasavska z 1,1 odstotka in Notranjsko-kraška z 1,6 odstotka

vseh družb. Delež zaposlenih in prihodkov sta bila v obeh regijah manjša od 2 odstotkov.

Rekordno v Pomurju ... To pomeni, da so na lanske zelo ugodne izide poslovanja gospodarskih družb – te so povečale dobiček za 41 odstotkov glede na leto prej – odločilno vplivale prav družbe Osrednjeslovenske regije, saj so ustvarile nekaj manj kot 42 odstotkov neto dodane vrednosti

in slabih 52 odstotkov neto čistega dobička. Pomembneje so k neto dodani vrednosti in neto čistemu dobičku prispevale še družbe iz Podravske regije, Jugovzhodne Slovenije ter Gorenjske in Savinjske regije. Neto čisti dobiček se je v primerjavi z letom 2005 povečal v vseh regijah razen v Koroški in Spodnjeposavski regiji. Najbolj, za več kot 60-krat, se je povečal pri družbah Pomurske regije, nato pri družbah Po-

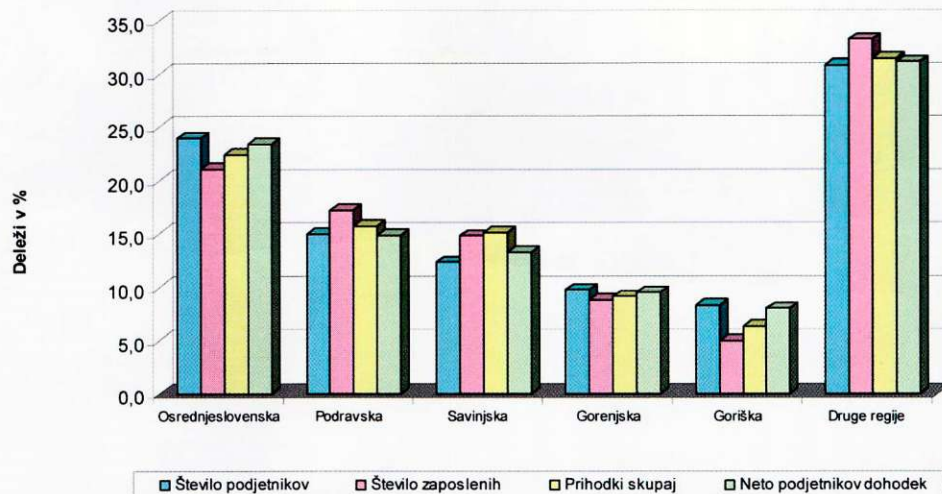
Iz podatkov o poslovanju ugotovimo, da je v Sloveniji lani delovalo 50.517 malih podjetnikov, 8.529 jih je pri tem poslovalo z izgubo. Od tega jih je bilo največ v Osrednjeslovenski regiji (2.013 od 11.060, kolikor jih je delovalo), ustvarili pa so kar 21,9 odstotka celotne izgube vseh slovenskih podjetnikov (1,7 milijarde tolarjev).

dravske regije (za 67 odstotkov), Osrednjeslovenske regije (za 53 odstotkov) ter Goriške regije (za 39 odstotkov).

... a ne vsem Največ neto dodane vrednosti na zaposlenega so ustvarile družbe Osrednjeslovenske regije (8,6 milijona tolarjev) ter družbe Jugovzhodne Slovenije (8,1 milijona tolarjev), kar je več od slovenskega povprečja. Najmanjšo neto dodano vrednost na zaposlenega so imele družbe Pomurske regije (4,9 milijona tolarjev) in družbe Notranjsko-kraške regije (6,1 milijona tolarjev).

Zadruge Če pogledamo poslovanje zadrug, jih je dobra četrtina delovala v Osrednjeslovenski regiji, k pozitivnemu rezultatu poslovanja pa so največ pripomogle zadruge iz Podravske regije, ki so ustvarile 41,5 odstotka neto čistega dobička, in zadruge iz Gorenjske regije s 26,5 odstotka neto čistega dobička.

Kako pa podjetniki? Tudi pri poslovanju samostojnih podjetnikov je bila lani najpomembnejša Osrednjeslovenska regija, pri razvrstitvi malih podjetnikov pa izstopajo tri regije, in sicer: Osrednjeslovenska, Podravska in Savinjska. V Osrednjeslovenski regiji je bilo slabih 24 odstotkov malih podjetnikov, ki so z 21 odstotki vseh delavcev ustvarili 2,4 odstotka vseh prihodkov. V Podravske regiji je bilo 15 odstotkov malih podjetnikov, ki so zaposlovali 17 odstotkov vseh delavcev in dosegli slabih 16 odstotkov vseh prihodkov. V Savinjski regiji je bilo 12,3 odstotka malih podjetnikov, ki so s 14,8 odstotka vseh zaposlenih dosegli 15 odstotkov vseh prihodkov malih podjetnikov v Sloveniji. Najmanjši med regijami sta Zasavska z 1,6 odstotka in Notranjsko-kraška z 2,8 odstotka vseh malih podjetnikov. Deleži zaposlenih in prihodkov so bili pri malih podjetnikih obeh regij manjši od 3 odstotkov. Vsi so dosegli neto dodano vrednost in neto podjetnikov dohodek. Na rezultate poslovanja so odločilno vplivali mali podjetniki Osrednjeslovenske, Podravske in Savinjske regije. **D**

Struktura temeljnih podatkov o poslovanju malih podjetnikov v letu 2006 po regijah

REGIJE	ČISTI DOBIČEK				ČISTA IZGUBA				NETO ČISTI DOBIČEK/IZGUBA	
	število družb	znesek v mio SIT	delež v %	indeks 2006/2005	število družb	znesek v mio SIT	delež v %	indeks 2006/2005	leto 2006 v mio SIT	leto 2005 v mio SIT
SKUPAJ	30.294	751.557	100,0	126	12.890	135.329	100,0	85	616.228	438.479
Pomurska	739	12.798	1,7	122	354	3.486	2,6	34	9.312	146
Podravska	3.463	76.760	10,2	133	1.486	16.532	12,2	77	60.228	36.040
Koroška	623	15.324	2,0	95	218	2.020	1,5	93	13.304	13.915
Savinjska	2.831	47.815	6,4	98	1.020	9.860	7,3	68	37.955	34.065
Zasavska	362	5.543	0,7	120	146	895	0,7	90	4.648	3.632
Spodnjeposavska	596	12.746	1,7	123	277	5.531	4,1	262	7.215	8.215
Jugovzhodna Slovenija	1.364	58.660	7,8	112	426	3.017	2,2	58	55.643	46.986
Osrednjeslovenska	13.767	381.097	50,7	136	6.106	62.599	46,2	85	318.498	207.729
Gorenjska	2.680	59.014	7,9	121	1.180	15.145	11,2	118	43.869	36.027
Notranjsko-kraška	507	6.763	0,9	104	191	921	0,7	81	5.842	5.366
Goriška	1.509	40.080	5,3	131	584	4.185	3,1	88	35.895	25.807
Obalno-kraška	1.853	34.957	4,7	113	902	11.138	8,2	108	23.819	20.550

Razvrstitev malih podjetnikov po regijah

Število podjetnikov po regijah

Pomurska	2.400
Podravska	7.625
Koroška	1.846
Savinjska	6.330
Zasavska	816
Spodnjeposavska	1.984
Jugovzhodna Slovenija	3.171
Osrednjeslovenska	12.060
Gorenjska	4.948
Notranjsko-kraška	1.403
Goriška	4.063
Obalno-kraška	3.871
Skupaj:	50.517

Dobrih 50 tisoč podjetnikov je ustvarilo 102 milijardi tolarjev podjetniškega dohodka (to je razlika med prihodki in stroški, t. i. dobiček podjetnikov), kar je 17 odstotkov več kot leto prej. Z izgubo je poslovalo 8.529 malih podjetnikov, kar je 8 odstotkov več kot leto prej. Neto učinek poslovanja podjetnikov (dobiček minus izguba) je bil tako 94 milijard tolarjev, kar pomeni, da se je povečal za slabih 15 milijard tolarjev. Za toliko so bili mali podjetniki lani bogatejši.

Lope niso vse črne gradnje.

Kakšna bo usoda vrtničkov?

Jan Peterka, foto: Gregor Pohleven

V prizadevanju za lepše mesto je mestna občina Ljubljana (MOL) do konca letošnjega leta sklenila urediti območja, kjer so vrtnički. V okolici Plečnikovih Žal so mestne oblasti naletele na pozitiven odziv vrtničkarjev, bolj burno pa je v Črnučah.

Vrtničkarji v Črnučah so 17. maja prejeli obvestilo Inšpektorata mestne uprave MOL, da morajo do 1. julija odstraniti vrtničke ter vse objekte in naprave na njih. Poleg navedenih lokacij namerava MOL do konca leta odstraniti vrtničke še na območju izvoza Podutik in pri izvozu Center. Župan Ljubljane Zoran Janković, ki je dvakrat obiskal območje vrtničkov v okolici spomeniško zavarovanega območja Žal, je dovolil tamkajšnjim vrtničkarjem, da do konca junija ohranijo svoje posevke in pospravijo pridelke, nato pa se bo na tem območju začela urejati zelenica. Kaj pa bo nastalo na območju Jarškega proda, ki je vodovarstveno območje, bo znano šele po sprejetju prostorskega načrta, to je predvidoma

septembra. MOL bo skladno s strokovnim mnenjem urbanistov in predvsem prof. Janeza Koželja predvidela območje, ki bo namenjeno izključno standardiziranim vrtničkom.

Črne gradnje Vrtnički ob levem bregu Save so razdeljeni na območja od A do D, njihovo odstranjevanje pa bo potekalo postopoma. Na MOL so nam dejali, naj bi bilo črnih gradenj na tem območju do 1500, in sicer večinoma vikendov, nekateri lastniki črnih gradenj pa niso iz Ljubljane. Nezakonita gradnja naj bi bilo vse, kar odstopa od prostorskega akta, v tem primeru Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto B6 Črnuče-Nadgorica iz leta 1987. Odlok med drugim določa

velikost vrtničkov v mestnem območju od 100 do maksimalno 200 m² površine, ograjeni pa so lahko samo z živo mejo do višine 50 cm. Za hrambo orodja je dovoljeno postaviti lopo, ki je lahko lesena in mora biti pritlična, največji dovoljeni tloris je 2,5m krat 2,5m, ne sme biti krita z enokapnico. Zemljišče je lahko opremljeno z vodovodom. Dostop do posameznih vrtničkov je po pešpoteh, ob območju vrtničkov mora biti urejeno parkirišče. Pri urejanju parcel je treba vsa visoka drevesa ohraniti, vzdolž Save mora biti prost pas, širok najmanj 10 metrov. Dne 31. maja je bilo v osrednjem slovenskem časniku objavljeno javno naznanilo vrtničkarjem na širšem območju Črnuč in Stožic, ki ga je izdal Inšpektorat za

okolje in prostor pri pristojnem ministrstvu, Območna enota Ljubljana, v katerem na več zemljiščih ugotavlja nezakonite gradnje in opozarja, da so jih

Župan Zoran Janković

posestniki dolžni odstraniti v 15 dneh. V nasprotnem primeru sledi odstranitev in vzpostavitev prejšnjega stanja.

Ustanovitev društva Črnuški lastniki vrtnikov so ustanovili Društvo vrtničkarjev, ki bo branilo njihove interese. V kratkem bo začela delovati tudi njihova spletna stran. Ustanovitev društva pozdravlja tudi župan Jankovič, saj naj bi to pripomoglo k enotnejšemu dogovoru, pričakuje pa tudi pametne predloge. Na območju vrtnikov je društvo izobesilo več plakatov, ki precej ostro nasprotujejo odločbi Inšpektorata za okolje in prostor. Navajajo, naj bi bila odločba brez pravne podlage, pozivajo vrtničkarje k včlanitvi v društvo, njihovo geslo pa je, da branijo pravno državo.

Kaj meni opozicija? Za mnene smo vprašali mestnega svetnika SDS Petra Sušnika. Dejal je, da se mu zdi problematika zelo žgoča. Anarhija na tem področju je posledica nejasnih predpisov in neučinkovitosti nadzornih institucij. Poudarja, da vrtnički morajo biti. Moralo bi obstajati več območij, namenjenih vrtničkom, ti pa morajo biti urejeni po nemškem vzoru, to je standardizirani. Vrtnički spadajo na območja, ki niso v najbolj zavarovanem vodovarstvenem pasu, to je v Ljubljani, na območju Črnuč, vzdolž zgornjega nabrežja Save, vzdolž Ljubljane in na Barju. Treba je ugotoviti, kdo so lastniki zemljišč. Nato je treba vse območje razdeliti na parcele, sprejeti nove predpise in formalizirati

zemljiškopravne odnose. Treba je določiti prehodni rok, da se to uredi. Po njegovem mnenju se je mestna občina zadeve lotila prehitro. V okolici Žal, v Klečah in na vpadnicah se mu vrtnički absolutno ne zdijo primerni. Sušniku se je zdel neprimeren tudi način obveščanja lastnikov zemljišč.

Jazbinškovo mnenje Predstavniki Zelenih Slovenije v mestnem svetu Miha Jazbinšek je bil v zadnjih dneh maja zelo dejaven pri reševanju te problematike. Ugotavlja, da so urbanistični pogoji v primeru vrtnikov pri Žalah in v Črnučah zelo različni. Pri Žalah naj bi bili dovoljeni le športno-rekreacijski objekti, otroška igrišča in spremljajoči objekti. Graditev pomožnih objektov in kioskov ni dovoljena. V Črnu-

karstva je izdelalo podjetje LUZ, d. d., leta 1997. Zagotoviti se mora večji odmik od prodnega obrežja Save v smislu javnega obvodnega zelenega pasu. Treba je zagotoviti javno komunalno v smislu zbiranja odpadkov, sanitarij in razvoda vode. Zagotoviti je treba racionalne objekte funkcionalnega značaja in nujno preprečiti zadrževanje čez noč, urediti dostavo in dovoz avtomobilov do območja in preprečiti promet znotraj območja. Območja, namenjena vrtničkarstvu, se morajo dopolniti z območji za rekreacijo in razbremenitev. Parcele naj bi bile v velikosti od 100 do 350 m², dovoljeno bi bilo zgraditi objekt za spravilo orodja in za kritje pred slabim vremenom. Kot javni zeleni pas predlaga 50-metrski zeleni obvodni pas. Območje bi bilo mo-

mogoč le na podlagi investicijske odločitve mestnega sveta. Treba bi bilo podrobneje analizirati zemljiška upravičenja, upravičenost graditve in dodelati finančno konstrukcijo izvedbe. Miha Jazbinšek je kritičen do zdajšnjega občinskega oddelka za lokalno samoupravo ter do inšpekcijskega in resornega nadzora.

Vrtničkarji nezadovoljni Pogovarjali smo se tudi z dvema vrtničkarjema, Tonetom in Marijo, in izvedeli, da je bilo, preden so bili narejeni vrtnički, to območje popolnoma zanemarjeno. Odločno nasprotujeta črnim gradnjam. Nekateri so si na parcelah postavili skoraj prave počitniške hišice. Naša sogovornica izhajata iz delavske družine in jima vrt pomeni zelo veliko, saj pogosto ni

Mestna občina Ljubljana bo skladno s strokovnim mnenjem urbanistov predvidela območje, ki bo namenjeno vrtničkom.

čah je del območja namenjen trajnemu vrtničkarstvu, del (stara struga Save – spodnja terasa) pa začasnemu. Glede prostorske zasnove se mu pri Žalah zdijo motivi za odstranitev vrtnikov smiselni. Predvsem naj bi bile urejene parkovne površine. Na območju Črnuč se pa mu motivi, predvsem večje gozdne ali obvodne površine v naravnem okolju, zdijo nesmiselni. Jazbinšek predlaga, da se, če je območje primerno za vrtničkarstvo, le-to prostorsko omeji in racionalneje organizira znotraj območja. Podrobnejši načrt za razvoj vrtni-

goče dolgoročno preurediti za druge rekreativne namene ali programe, ki bi sledili zgraditvi hidroenergetskih naprav na Savi. Nakazana je morebitna pešpot prek novega mostu iz območja Stožic na območje ureditve, ki bi lepo povezovala severni del Ljubljane s Črnučami in Rašico. Jazbinšek meni, da lahko odločitev o prehodu na druge rabe postopoma izrine vrtničkarstvo z območja. Črnuško izkazuje prioriteto varstva le za vodne vire, kar pa ne bi smelo biti razlog za pregon vrtničkarstva s tega območja. Tak projekt je po Jazbinškovem mnenju

bilo denarja za morje ali toplice. Oba sta sklenila pogodbo z nekdanjo KS Režke Dragar in do leta 1998 celo plačevala najemnino. Z vrtom res ni kakšnega posebnega dobička, gre predvsem za preživljanje prostega časa, ki ga imata zelo veliko, odkar sta upokojena. Na splošno so vrtničkarji starejši ljudje, saj so mladi večinoma zaposleni z drugimi stvarmi. Seveda pa jima nadomestni vrtniček kje drugje ne bi kaj prida pomagal, saj se ne nameravata voziti predaleč. Opozorila sta na lesene garaže pred bližnjimi bloki. Tudi te kazijo podobo mesta. Vrtničkar Viktor pa je dejal, da se mu zdi obtoževanje o onesnaževanju podtalnice nesmiselno, saj to zanesljivo ne prihaja z vrtov.

Velika pričakovanja Odkar je lani Zoran Jankovič postal ljubljanski župan, meščani pričakujejo, da bo uresničil svoje številne predvolilne obljube. Praksa je pokazala, da so obljube eno, realnost pa nekaj drugega. Klub temu pričakujejo, da bo v tej občutljivi zadevi urejanja nelegalnih vrtnikov prevladala najoptimalnejša rešitev, takšna, ki bo imela posluš tako za okolje kot za socialne potrebe ljudi. **D**

Društvo vrtničkarjev je nezadovoljno.

Mestni svetnik Janez Sušnik

Smrdi kot v vele mestu

Jan Peterka, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Krajani Duplice pri Kamniku, Šmarce in Volčjega Potoka morajo že nekaj let prenašati neznosen smrad, ki ga povzroča sežiganje odpadkov v podjetju Tisa. Četrtega junija je bil zbor občanov, ki se ga je udeležilo več kot 250 ljudi.

Agencija RS za okolje je 19. aprila 2007 izdala dovoljenje, s katerim podjetju Tisa dovoljuje predelavo nenevarnih odpadkov v parnem kotlu EMO-OMNICAL 9,3 MW v obdobju naslednjih petih let z možnostjo podaljšanja. V dokumentu je navedeno, da se lahko sežigajo naslednji odpadki: odpadki pri izkoriščanju gozdov, odpadna skorja in pluta, žagovina, oblanci, sekanci, odrezki in odpadni les, ki ni zajet pod klasifikacijsko številko 03 01 04, les, ki ni mehansko obdelan in še nekatere druge vrste lesa. Zoper ta sklep je občina Kamnik na ministrstvo za okolje in prostor vložila pritožbo zoper okoljevarstveno dovoljenje in jo utemeljila z naslednjimi dejstvi: agencija v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja ni zahtevala od Tise, da predloži uporabno dovoljenje za

svoje objekte in naprave, ampak se je oprla na odločbo iz leta 1991, s katero je bila Industriji pohištva STOL Kamnik dovoljena uporaba kotlovnice. Industrija pohištva STOL Kamnik je razpolagala s kurilno napravo M. STREICHER Stuttgart 5365 z močjo 5 MW ter s pripadajočimi objekti in napravami. Tisa, d. o. o., sežiga odpadke v drugem kotlu, drugačnih dimenzij in zmogljivosti. Občina Kamnik že od leta 1999 ves čas opozarja ministrstvo za okolje in prostor na nepravilnosti, ki se dogajajo pri sežiganju odpadkov v Tisi, d. o. o. Svoje trditve je večkrat podkrepila z dokaznim gradivom, a ga ministrstvo ni upoštevalo.

Meritve agencije Agencija RS za okolje je od 14. septembra 2005 do 22. januarja 2006 samo na dveh lokacijah na območju Dupli-

ce izvajala meritve onesnaženosti zraka. Te so pokazale, da je bila povprečna dnevna koncentracija kar 43 dni višja od mejne vrednosti koncentracije prašnih delcev PM 10, ki znaša 50 ug/m³. V 36 dneh so merilne naprave izmerile koncentracijo PM 10 višjo od 100 ug/m³. Štirikrat pa je bila izmerjena maksimalna urna koncentracija celo večja od 200 ug/m³. Samo v 24 dneh koncentracija ni nikoli presegla mejne vrednosti koncentracije prašnih delcev PM 10. V istem obdobju so se v navzočnosti inšpektorja za okolje izvajale tudi emisijske meritve v družbi Piroli-za (Tisa), ki so pokazale, da so bila vsa povprečja izmerjenih vrednosti pod mejnimi emisijskimi vrednostmi. Tudi meritve, ki jih je v istem obdobju opravljala agencija, so v dnevih, ko so bile izvršene

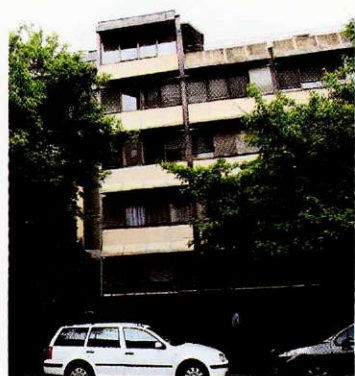
emisijske meritve v družbi Piroli-za, pokazale, da je bila onesnaženost zraka pod mejnimi vrednostmi. Primerjave, s katerimi je bilo seznanjeno tudi ministrstvo za okolje in prostor, so pokazale, da je Elektro inštitut Milana Vidmarja izvajal meritve emisijskih koncentracij snovi v dimnih plinih pri izstopu iz kotla Piroli-ze 24. in 25. novembra 2005. Izsledki meritev, ki jih je izvajala agencija 24. in 25. novembra 2005, kažejo, da so bile v teh dneh koncentracije merjenih parametrov nižje od mejnih vrednosti. Elektro inštitut Milana Vidmarja je izvajal meritve črnine dimnih plinov 8. januarja 2006; rezultati meritev, ki jih je izvajala agencija istega dne, kažejo, da so bile tega dne koncentracije merjenih parametrov nižje od mejnih vrednosti.

Krajani se pritožujejo nad sežigalnico na Duplici.

Po mnenju občine Kamnik naj bi bil to edini dan v mesecu januarju 2006 brez prekoračitve mejnih vrednosti. Agencija RS za okolje po mnenju občine Kamnik pri svojem odločanju ni upoštevala, da podjetje Tisa pri sežiganju odpadkov ne upošteva vseh veljavnih predpisov. Že v preteklosti, ko je bilo Tisi dovoljeno le sežiganje lesne biomase, je prihajalo do čezmernega onesnaževanja okolja. Z okoljevarstvenim dovoljenjem se Tisi dovoljuje celo sežiganje različnih lesnih odpadkov, ki so zaradi kemične obdelave bistveno bolj škodljivi za okolje kot sama biomasa.

Uvedba monitoringa 12. oktobra 2006 je bil na ministrstvu za okolje in prostor sestanek, na katerem je bilo dogovorjeno, da si bosta občina Kamnik in ministrstvo za okolje in prostor skupaj prizadevala za izvajanje stalnega monitoringa. Na tej podlagi je občina Kamnik naročila trimesečno snemanje dimnika podjetja Tisa in CD z najbolj kritičnimi posnetki 27. februarja 2007 poslala ministrstvu za okolje in prostor. Posnetki dokazujejo, da gre za čezmerno onesnaževanje okolja; iz omenjenega dimnika se pogosto vali gost črn dim, ki nikakor ne more biti posledica brezhibne naprave, v kateri se sežiga le biomasa. Občina Kamnik se je pritožila na Agencijo RS za okolje, ki je izdala dovoljenje, in jo pozvala, naj pri vnovični preučitvi zadeve preveri tudi navedeno dokumentacijo, s katero razpolaga in do katere se v tem času še ni opredelila. V pritožbi so obrazložili, da upravni organ pri svojem odločanju ni preveril dejstev, da podjetje Tisa pri sežiganju odpadkov ne upošteva vseh predpisov.

Agencija RS za okolje

Zbora občanov so se udeležili predstavniki občine, političnih strank in Agencije RS za okolje.

Pritožba se zavrže 22. maja 2007 je Agencija RS za okolje izdala sklep, s katerim se pritožba občine Kamnik zavrže, in sicer z obrazložitvijo, da pritožba ne navaja pravne podlage. Občina Kamnik se namerava zoper ta sklep pritožiti.

Sistem ne deluje Vinko Dobovšek, nekdanji predsednik KS Duplica, meni, da država in sistem ne delujeta tako, kot bi morala. Leta 2002 so po posredovanju krajanov zaprli stari kotel v Pirolizi, sedaj pa obratuje novi. Zadovoljen je, ker je ministrstvo za okolje in prostor sprejelo sklep o uvedbi monitoringa, vendar pa se mu zdi tri leta, kolikor je rok za njegovo vzpostavitev, abso-

lutno predolga doba. Ljudje na Duplici in v okolici se neprestano pritožujejo, da ponoči ne morejo spati, da kašljajo, otroci dobivajo izpuščaje. Štirje ljudje naj bi bili umrli zaradi raka. Po Dobovski-mu mnenju sežigalnice ne spada v prostor, energetska politika občine je oplinjenje. Zakonodaja bi morala biti strožja, učinkovitejša in hitrejša. Franc Orešnik pa meni, da je treba namestiti okolju prijazno kurilno napravo; biomasa ni napačna, če so lesni sekanci neobdelani.

Na razpravi je vrelo Zbora občanov, ki je bil 4. junija, so se poleg župana in predstavnikov občine udeležili tudi Silvo Žlebir, direktor Agencije RS za okolje,

ga. Predstavnik ministra za okolje in prostor pa je poudaril, da se lahko kurijo samo nenevarni lesni odpadki. Tatjana Bernik, namestnica direktorja Inšpektorata RS za okolje in prostor, je menila, da so bile meritve dokumentirane, preseganja dovoljene količine prasnih delcev ni bilo. Agencija za okolje je pripravljena, da se problem reši. Danijel Čemas iz agencije je dodal: »Naprava lahko dobro dela, drugo pa je, kaj dela, ko se meritve ne izvajajo. Vsako neprimerno izgorevanje se bo videlo. Sežigalnice Tise ni edini vir emisij.« Župan Smolnikar je pri zadevi nemočen, s predstavniki Tise pa bo poskušal doseči predčasen dogovor. Ne zaupa več niti inšpektoratu niti agenciji. Naredil bo vse, da odločba Agencije RS za okolje ne postane pravnomočna. Na koncu je govorila tudi varuhinja človekovih pravic, Kamničanka Zdenka Čebašek Travnik. Pozvala je krajan, naj se obrnejo s pobudami na urad varuha človekovih pravic. Po njenem mnenju je pravica do čistega zraka ena temeljnih človekovih pravic, Potem bo ugotavljala, ali so pristojni organi ravnali korektno.

Kazen 4.000 evrov Najbrž je nekaj narobe, če morajo ljudje na Duplici imeti zaprta okna, če stoli v bližnji gostilni postanejo črni in če zavese postanejo zelene. Prebivalci v okolici so naveličani neučinkovitih zagotovil in zahtevajo, da se nekaj stori. Ne nazadnje gre za zdravje ljudi. Po mnenju nekaterih občanov kazen 4.000 evrov ni dovolj velika. ■

Občina Kamnik že od leta 1999 opozarja ministrstvo za okolje in prostor na nepravilnosti, ki se dogajajo pri sežiganju odpadkov v Tisi.

Župan Anton Tone Smolnikar

ter pooblaščenca ministra za okolje in glavne inšpektorice RS za okolje in prostor. Predstavniki države so poudarjali, da so inšpektorji ravnali v skladu s predpisi, da inšpektor ne more ukrepati, če niso dokazane nepravilnosti. Sedaj so postavili rok, ki Pirolizi nalaga vzpostavitev monitoringa, vendar se občanom zdi 3-letno obdobje predolgo. Postavitev sistema stane več kot 100.000 evrov. Župan Tone Smolnikar pravi, da občina ni dolžna financirati monitorin-

Slovenščina jih spet moti

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Zadnje izjave avstrijskega kanclerja Gusenbauerja glede t. i. odprtostne klavzule kažejo, da bo uresničitev določb ustavnega sodišča glede dvojezične topografije težavna. Hkrati zaskrbljujejo dogodki na avstrijskem Štajerskem.

Pa pojdimo po vrsti. Še prejšnji mesec se je avstrijski zvezni kancler Alfred Gusenbauer med obiskom v Sloveniji izognil konkretnemu odgovoru na vprašanje o postavitvi dvojezičnih krajevnih napisov. Na zasedanju dunajskega državnega zbora pretekli teden, na katerem je izrazil upanje, da bo do konca junija prišlo do »večje razprave«, pa je kancler izrazil dvom o odprtostni klavzuli.

Zacementirati pravice Gre za določilo, za katerega se zavzema slovenske manjšinske organizacije, ki bi dopuščalo postavitve nadaljnjih dvojezičnih tabel v krajih, ki jih morebitni ustavni zakon v sprejemanju sprva ne bi vključil. Jasno je, da bi zakon brez take klavzule ponudil pre-

prosto rešitev za nasprotnike slovenstva, saj bi obšel 7. člen državne pogodbe in mednarodno prakso, ki manjšinske pravice širi, ne pa krči.

Pri Gusenbauerjevih najnovejših stališčih je pozitivno le to, da odločno nasprotuje preštevanju koroških Slovencev, kot to zahtevajo svobodnjaki in Haiderjevi privrženci. Kancler je še dejal, da je treba vprašanje topografije rešiti s konsenzom in da nobena stran nima pravice veta.

Odzivi na Koroškem so pričakovano deljeni. V ljudski stranki (ÖVP) zahtevajo obnovitev Schüsslovega kompromisnega predloga o 141 krajevnih tablah, ki je lani klavrnopropadel. Gusenbauerjev predlog, ki naj bi domnevno predvidel 173 krajev, naj bi bil daleč od soglasne reši-

tve. Nadalje se v ÖVP zavzemajo za ustavni zakon brez odprtostne klavzule. Svobodnjaki pa so vnovič zahtevali preštetje pripadnikov slovenske skupnosti.

Ne odstopajo od klavzule Povsem drugače so se odzvali v Narodnem svetu koroških Slovencev (NSKS), ki ima med vsemi krovnimi organizacijami najbolj stroga stališča. V svojem pisnem odzivu za javnost so poudarili, »da slej ko prej ne obstaja drugi predlog za rešitev«. Po njihovo obstajata le dve možnosti za rešitev tega vprašanja, ki jo nalaga 7. člen leta 1955 sprejete Avstrijske državne pogodbe in odločitev ustavnega sodišča iz decembra 2001. Po prvi različici »se takoj docela uresniči razsodbe ustavnega sodišča, kar pomeni okoli

300 krajev z dvojezičnimi topografskimi napisi«, ali pa se dopusti odprtostna klavzula. Že prva rešitev je restriktivna, kolikor upošteva le zadnji dve ljudski šteti, opozarjajo v NSKS. Opustitev možnosti poznejše dopolnitve seznama dvojezičnih naselij pa

Pavlova hiša – hram slovenstva

bi bila v nasprotju z ustavo. »Vsa druga rešitev bi pomenila, da velika koalicija zlorablja ustavno večino za to, da se izniči določila iz državne pogodbe, ki varujejo manjšino«, strogo ugotavlja krovna slovenska organizacija. Ker bi se položaj manjšine poslabšal, bi zvezna vlada hkrati kršila tudi evropsko konvencijo o varstvu manjšin, ki prepoveduje krčenje že doseženih pravic, še poudarjajo. Za podpredsednika NSKS Rudija Vouka je rešitev z omenjeno klavzulo edini predlog, ki je doslej na mizi in zaradi katerega so se manjšinci celo pripravili odpovedati takojšnji uresničitvi ustavne obveze. Prav zato ne vidi razloga, zakaj bi od klavzule odstopili.

Težave v Radgoni Že prejšnji mesec pa se je odprla nova protislovenska fronta na avstrijskem Štajerskem. Občinski možje v Radgoni - okolici/ Radkersburg Umgebung so namreč 31. maja ugotovili, da večjezična tabla, ki že osem let stoji pred Pavovo hišo v Potrni, kulturnim domom štajerskih Slovencev v Avstriji, stoji na občinski zemlji in da jo morajo nemudoma bodisi odstraniti, bodisi prestaviti bliže hiši. Isto naj bi se zgodilo z bližnjim monitorjem, na katerem predvajajo posnete intervjuje. Odločbo občinskih oblasti naj bi uresničili nemudoma, t. j. že naslednji dan. V društvu so kot odgovor predlagali odkup zemlje od občine, vložili pa so tudi zahtevo za poznejše gradbeno dovoljenje in predlagali najem zemljišča, a za zdaj je bilo vse to zaman.

Pavlova hiša je živahen muzejski in razstavno-umetniški prostor. Kot piše v uradni spletni

predstavitvi, je hiša »mišljena kot prostor, namenjen interkulturalnim srečevanjem med Avstrijo in Slovenijo, ter kot hiša kulture za na Štajerskem živečo slovensko manjšino«. Poleg občasnih razstav in umetniških inštalacij muzejski del vključuje projekte Slovenci na avstrijskem Štajerskem, Romi v Sloveniji ter nemško govoreči v Sloveniji.

Solidarnost s Pavlovo hišo je izrazil tudi predsednik Slovenske manjšinske koordinacije (SLO-MAK) Rudi Pavšič. Za slednjega je jasno, »da ne gre za problem metra več ali metra manj: tabli sta bili očitno moteči«. Po Pavšičevo je občinska uprava kljub prizadevanjem Društva člen 7, ki je »odgovorno« za Pavlovo hišo, odklonila vse predloge manjšine. S tem naj bi dokazala, »da ne razume in ne ceni vsestransko bogatega delovanja« društva in njegove vloge »pri promociji teritorija in v čezmejnem sodelovanju«.

Društvo člen 7 odgovarja

Podpredsednica Društva člen 7 Susanne Weitlaner nam je v petek pojasnila, da je župan za zdaj podaljšal rok za prestavitev table za mesec dni. Weitlanerjeva priznava, da ima občina prav, »saj sta tabla in monitor res na občinski zemlji«. Dodaja pa, da jih razburja dejstvo, da so to odkrili po tako dolgem času in da jim zdaj na občini očitajo nekooperativnost. Po njenem mnenju so odgovorni »sami krivi, da pokvarijo dobro vzdušje«. Po njeno deluje župan oziroma občinski svet pod močnim političnim pritiskom.

Najbolj boli, da ni nobenega priznanja za njihovo dosedanje delo, saj so postali »pomembna kulturna ustanova na Štajerskem, v Avstriji in na mednarodnem področju«, ki predstavlja dodano vrednost (posredno tudi v gospodarskem smislu) za kraj, oblasti pa nimajo posluha zanje.

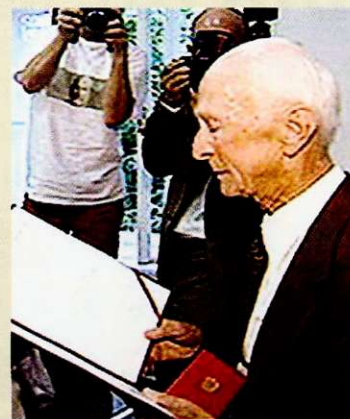
Glede prihodnjih korakov Weitlanerjeva pravi, da razmišljajo, da bi odstranitev table in monitorja organizirali kot politično-umetniško akcijo, na katero bi povabili štajerske/avstrijske in slovenske umetnike. »Vsekakor,« dodaja naša sogovornica, »ne bomo tako hitro reagirali, kot si to želi državna oblast.«

Avstrijski kancler Alfred Gusenbauer

Tedenski utrip

ODLIKOVANJE ZA TIŠLERJA V petek, 8. junija, zvečer je bilo v Musilovi hiši v Celovcu slovesno. Janko Tišler, pričevalec grozot podružnice zloglasnega nacističnega taborišča Mauthausen na Ljubljano, o katerem je pred leti napisal knjigo, je iz rok podpredsednice zveznega sveta Elisabeth Haselbach prejel visoko avstrijsko odlikovanje, zlati častni znak Republike Avstrije za zasluge. Ob tej priložnosti so predstavili tudi nemški prevod Tišlerjeve knjige *Mauthausen na Ljubljano*.

Janko Tišler je prejel priznanje.

OKREPLJENO SODELOVANJE Znanstveno sodelovanje med matiko in zamejstvom je čedalje boljše. To potrjujeta zbornika *Dediščina v rokah znanosti* in *Dediščina v rokah stroke*, ki sta nastala kot plod sodelovanja Slovenskega narodopisnega inštituta (SIN) Urban Jarnik iz Celovca in oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo ljubljanske filozofske fakultete. Poleg strokovnega sodelovanja SIN ponuja strokovno in organizacijsko pomoč študentom etnologije, kar je bila podlaga za pripravo več diplomskih in magistrskih del. Zdaj naj bi veliko še ne v celoti izkoriščenih možnosti ponujala tudi EU v sklopu svojih izobraževalnih programov, so poudarili na predstavitvi zbornikov.

Filozofska fakulteta v Ljubljani

ŠE O TOPOGRAFIJI Zapletom okrog nedorečenega predloga avstrijskega zveznega kanclerja Alfreda Gusenbauerja o številu krajev, ki bi jih opremili z dvojezičnimi tablamami, ni videti konca. Nazadnje se je oglasila deželna predsednica socialdemokratov Gaby Schaunig in se zavzela za restriktivno rešitev s 141 tablamami brez razširitvene klavzule. Stališče Schaunigove je že izzvalo negativne odzive tako v ljudski stranki kot v slovenskih krovnih organizacijah. Dvome o »shizofreni« drži vladajočih socialdemokratov bo morda razčistil Gusenbauerjev obisk v Celovcu.

Socialdemokratka Gaby Schaunig

Darfurski začarani krog

Ana Müllner, foto: Reuters, EU

V sudanski pokrajini Darfur je vsakdanjik še vedno poln nasilja, prav tako ni prišlo do nobenega večjega političnega premika, ki bi pripomogel k razrešitvi krize. Lahko nove sankcije s strani ZN prisilijo vladu v Kartumu k ustavitvi nasilja?

V sudanski pokrajini Darfur se ohranja staro stanje, za kar ceno še naprej plačuje civilno prebivalstvo.

Štiriletna kriza v sudanski pokrajini Darfur, ki je do sedaj terjala življenja 200 tisoč ljudi in jih z domov pregnala več kot 2,5 milijona, se še vedno nadaljuje. Čeprav je bilo na ob-

močje nameščenih nekaj tisoč mirovnih enot Afriške unije, so slednje precej nemočne in lahko le nemo spremljajo nasilje, ki ga sejejo uporniške skupine na čelu z zloglasnimi džandža-

vidi. Poniknile pa so tudi vse mirovniške akcije, ki so svet dolgo časa opozarjale na resnost položaja, in tako k miru v Darfurju pozivajo le še nekateri zvezdniki, ki pa na ta način bolj skrbijo za

svojo podobo kot za vzpostavitve miru v Sudanu.

Zatekanje k sankcijam Po dolgem času stopicanja na mestu so edini korak k iskanju rešitve za Darfur pred dvema tednoma naredile ZDA. Vzpostavljene sankcije so naprejene proti dvema sudanskima ministrstvoma, 30 podjetjem in domnevemu humanitarnemu delavcu, ki pa v resnici ni nič drugega kot vodja ene od številnih uporniških sku-

Dokler bo
Kitajska branila
interese vlade v
Kartumu, se bo
nasilje v Darfurju
nadaljevalo.

pin. »Ljudje v Darfurju so predolgo trpeli pod vladjo, ki je so kriva za bombardiranje, umore in posilstva nedolžnih civilistov,« je ob tej priložnosti dejal George Bush in hkrati pozval tudi druge zahodne države k ukrepanju po zgledu ZDA. ZDA namreč ostajajo edina zahodna država, ki je do sedaj dejansko ukrepala pri reševanju darfurske krize, prvič že s tem, da so dogajanje v Darfurju v Beli hiši prvi označili za genocid. Celo Združeni narodi ne ukrepajo tako, kot bi po svojih pristojnostih lahko, saj je generalni sekretar Ban Ki Mun dolgo časa pozival ZDA, naj se s sankcijami ne prenačijo, ZN pa ta čas nimajo nikakršnega konkretnega predloga o rešitvi darfurske agonije.

A vprašanje je, v kolikšni meri bodo nove sankcije vplivale na

Najmočnejši si zatiskajo oči pred krizo v Darfurju.

vlado v Kartumu pod vodstvom avtoritarnega predsednika Omarja al Baširja. Med ZDA in Sudanom že dalj časa ne obstajajo nikakršne vezi, še posebej ne na gospodarskem področju, zato je le malo verjetno, da bodo sankcije ZDA prisilile sudansko vladno k spremembi politike. V ameriških medijih so se spraševali, ali je edina možnost za vzpostavitev miru v Sudanu res vojaške narave glede na to, da diplomatska sredstva pri avtoritarnem sudanskem režimu ne prinašajo nikakršnih rezultatov. Tu pa bi morale vodilno vlogo prevzeti druge države, saj je težko verjeti, da bi ZDA vodile vojaško operacijo po blamaži v Iraku; da bi vojaški poseg vodila katera druga zahodna država ali celo ZN, je za zdaj malo verjetno.

Generalni sekretar ZN Ban Ki Mun

Nekateri kujejo dobiček z orožjem.

Hinavščina najmočnejših

Kljub temu pa je uvedba sankcij s strani ZDA več kot dobrodošla glede na to, da ta čas nobena zahodna država nima pripravljene nikakršnega načrta, kako bi rešili krizo v Darfurju. Tako ZN kot Arabska liga in Afriška unija so po izčrpanju diplomatskih možnosti pri pogajanju z sudanskimi oblastmi tik pred tem, da dokončno vržejo puško v koruzo. Podobno se dogaja tudi na stari celini, kjer je edina od držav članic EU ukrepala Francija, ko je predlagala vzpostavitev koridorja za humanitarno pomoč, kar pa za zdaj ostaja le predlog na papirju. Poleg tega tudi evropske države iz konflikta v Darfurju na skrivaj kujejo dobiček; poleg Kitajske (glej okvir) sta velike posle s prodajo orožja sudanski vladi sklenili tudi Francija in Rusija. Po poročilih ZN je Rusija v zadnjih šestih letih vladi v Kartumu prodala 41 vojaških letal in 30 tankov, Francija pa je med letoma 2001 in 2004 v Sudan izvozila za več kot milijon dolarjev orožja. Ob poznavanju takšnih dejstev je torej zelo težko resno jemati voditelje najmočnejših držav na svetu, ki se glasno zavzemajo za reševanje darfurske krize. To se je znova zgodilo na nedavnem vrhu skupine G8 v Nemčiji, kjer je bil na dnevnem redu tudi Darfur, udeleženci pa so glasno obljubljali čim hitrejšo rešitev krize. Ob takšni politiki bo Darfur še naprej ostal rakrana zahodne civilizacije, ki si zatiska oči pred resnostjo položaja, namesto da bi čim prej ukrepala. **D**

Peklenska kombinacija

Da je reševanje darfurskega konflikta postalo tako dolgotrajno in je marsikdaj videti, da rešitve ni, lahko pripišemo tudi Kitajski. Vzhajajoča azijska velesila je namreč s svojo politično, gospodarsko in vojaško vpletenostjo v Sudanu ter skupaj z možnostjo veta, ki jo ima kot stalna članica VS ZN, večkrat poskrbela, da se v pokrajini Darfur ohranja začarani krog nasilja. Odnosi, ki jih Peking goji do Kartuma, pa še zdaleč niso edinstven primer, saj je Kitajska zaradi svojih naraščajočih energetskih potreb v zadnjih letih začela nakazovati povsem nove smernice v odnosu do afriških držav nasploh. Kitajska je namreč v črni celini spoznala novega dobavitelja energetskih virov, ki jih država potrebuje iz leta v leta več, in tako afriški dobavitelji zdaj pokrivajo eno četrtino vseh njenih energetskih potreb, pri čemer pomembna vloga pripada tudi Sudanu. Poleg tega je Kitajska še naprej največji dobavitelj orožja v to nemirno afriško državo; z njim zalaga tako vladno vojsko kot tudi uporniške skupine, pri tem pa se požvižga na embargo, ki so ga ZN uvedli pred dvema letoma. Embargo na orožje je bil sprva uveden le za nevladne skupine (upornike), nato pa je bil razširjen tudi na vladne oborožene sile. Čeprav orožje v Sudan prihaja skrivoma, človekoljubne organizacije poročajo, da je levji delež orožja, ki ga uporabljajo uporniški džandžavidi, izdelan na Kitajskem, prav tako pa tudi večina orožja, ki ga uporablja vladna vojska. Uradno poročilo ZN pa navaja, naj bi bila Kitajska na območje izvozila tudi več terenskih vozil in helikopterjev, ki jih uporablja Združena fronta za demokratične spremembe, uporniška skupina iz Čada, ki se je prav tako vpleta v darfurske spopade.

Sudanski predsednik Omar al Bašir in kitajski predsednik Hu Jintao

A bolj kot dostava orožja Kitajska blokira napredek v Darfurju na diplomatski ravni. Do sedaj je Kitajska kot stalna članica VS ZN uporabila svojo možnost veta že dvakrat; prvič leta 2004 (pri uvedbi embarga) in drugič leto dni kasneje, ko je nasprotovala napotitvi mednarodnih mirovnih sil na območje. Posledice njenega ravnanja so izrabili predvsem v vladni palači v Kartumu, saj jim je razdeljenost VS dala vedeti, da lahko nadaljujejo s svojo krivično in nasilno politiko na območju. Kitajska tako v darfurskem konfliktu vidi možnost za krepitev politične in gospodarske moči v svetu. Koliko časa bo nadaljevala s svojo destruktivno politiko, je vprašanje brez odgovora, marsikdo pa misli, da bi lahko bližajoče se olimpijske igre v Pekingu prihodnje leto prisilile kitajske oblasti k drugačnemu ravnanju. Država namreč olimpijske igre vidi kot priložnost, da zasiže v vsej svoji luči in svetu pokaže, kako močna in napredna je. A ves njen trud na koncu zasenči politika, še posebej do Darfurja.

Osumljenci

V prestolnici karibske države Trinidad in Tobago Portu au Spain se je policiji vdal še četrti osumljenec za domnevno načrtovanje terorističnega napada na newyorško mednarodno letališče John F. Kennedy (JFK). Newyorško zvezno tožilstvo trdi, da je četverica razmišljala o razstrelitvi cevovodov z gorivom pod letališčem, kar naj bi pripeljalo do tragedije neslutnih razsežnosti. Zaradi domnevnega načrtovanja napada so v Brooklynu zaprli 63-letnega Američana gvajanskega rodu Russlla Defreitasa. V Trinidadu in Tobagu so zaprli nekdanjega gvajanskega opozicijskega poslanca Abdula Kadirja ter Karima Ibrahima iz Trinidade in Tobaga, vdal pa se je še Gvajanec Abdel Nur. Ameriške oblasti trdijo, da so osumljenci, aretirani v Trinidadu in Tobagu, tam neuspešno iskali pomoč islamske organizacije Jamaat al Muslimeen, ki je odgovorna za poskus državnega udara leta 1990. Osumljenci naj ne bi bili povezani s teroristično mrežo Al Kaida, ki je odgovorna za napade 11. septembra 2001, temveč naj bi imeli svoje lastne zamere do države, v katero so se priselili, in bi naj zato razmišljali o maščevanju za prave ali namišljene krivice.

Del Pontejeva Glavna tožilka Mednarodnega sodišča za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu Carla Del Ponte je znova obiskala Beograd in se v okviru štiridnevnega obiska sešla z ljudmi, ki naj bi bili ključni za aretacijo haaških obtožencev, vključno z najbolj iskanima Ratkom Mladićem in Radovanom Karadžićem. Ob tem so ji srbske oblasti zagotovile, da je končanje sodelovanja s haaškim sodiščem ena od petih prednostnih nalog vlade. Del Pontejeva je spet poudarila, da je nujno polno sodelovanje Srbije s haaškim

sodiščem in čimprej šnja izročitev vseh haaških obtožencev, po katerem naj bi bila Srbija bliže

obnovi pogajanj z EU, vendar je vse odvisno od ugotovitev glavne tožilke glede napredka Beograda pri sodelovanju s Haagom.

Kitajski načrti Po ZDA je tudi Kitajska, ki je kot drugi največji proizvajalec toplogrednih plinov in takoj za ZDA eden najpomembnejših akterjev na področju podnebne politike, objavila svoj načrt boja proti podnebnim spremembam. Kitajska je objavila prvo nacionalno strategijo odzivov na podnebne spremembe, v kateri se zavzema za boj proti segrevanju ozračja. Kljub temu po mnenju Pekinga poglavitno odgovornost za boj proti globalnemu segrevanju nosijo razvite in bogate države, tako da se lahko revnejši narodi osredinijo na gospodarski

razvoj. Sicer pa Kitajska ne bo določila omejitev izpustov, saj naj bi imela po njihovem mnenju zaradi svojega statusa države v razvoju, velike populacije in visokega deleža premoga v energetiki le omejene možnosti spoprijemanja s klimatskimi spremembami, vo-

TUJI TISK

Daily Telegraph

Slab okus

Nizozemski televizijski kanal, ki predvaja resnični šov, v katerem kronično bolni udeleženci tekmujejo med seboj za pravico pridobiti ledvico na smrt bolne bolnice z rakom, je izzval mednarodno obsojanje. Producenti zatrjujejo, da

je oddaja namenjena temu, da bi bila družba bolj informirana glede preizkušenj, kakršne morajo prestati ljudje, ki čakajo na presaditev organa. Resnični šov z naslovom Veliki darovalec je posnelo podjetje, ki si je izmislilo tudi Velikega brata. Da bi oddajo umaknili z malih zaslonov, si prizadeva tudi nizozemski parlament. Organizatorji oddaje trdijo, da si je ta resnični šov izmislila in ga predlagala prav ženska, ki je na smrt bolna za rakom in javno daje na razpolago svoje organe, da bi bila javnost bolj ozaveščena o darovanju organov. 37-letna bolnica bo svojo zdravo ledvico dala srečnejši še pri življenju in se bo s poslušanjem intervjujev s kandidati, starimi med 18 in 40 let, odločila za najprimernejšega.

The Times

Številka dve

Dandanes je ime Mohamed, ki je po nekaterih trditvah najpogostejše ime na svetu, drugo najpogostejše moško ime v Veliki Britaniji, pred njim je le ime Jack. Drugo leto se bo ime Mohamed po vsej verjetnosti povzpelo na prvo me-

sto. S tem imenom so, če v isto kategorijo vključimo vseh 14 njegovih različic, so lani poimenovali 5.991 novorojenčkov. Ime Thomas se je znašlo na tretjem mestu, za njim pa imeni Joshua in Oliver. Raziskovalci so dejali, da je pogostost imena Mohamed deloma pogojena z naraščanjem števila mladih muslimanov, ki so si ustvarili družine, deloma pa z željo imenovati otroka po preroku. Muhammad Anwar, profesor za etnične odnose, pravi, da je muslimanskim staršem vseč vse, kar kaže njihovo povezavo z religijo ali s prerokom, poleg tega pa starši verjamejo, da bo imel sin, ki nosi prerokovo ime, dober značaj. Med prvih trideset najbolj priljubljenih imen je ime Mohamed prišlo šele leta 2000.

dilno vlogo v boju proti podnebnim spremembam in posledicam slednjih pa morajo po njihovem mnenju prevzeti razvite države.

Deklica Portugalska policija še vedno ni našla v začetku maja izginule britanske deklice Madeleine McCann. Iskanje, v katero se vključilo tudi več slavnih oseb, so razširili po vsem svetu.

Obupana oče in mati Kate in Gerry McCann še vedno potujeta po Evropi ter oblasti in prebivalstvo pozivata, naj pomagata iskati njuno Maddie.

V rdeče Danski umetnik čilskega rodu, 43-letni Marco Evaristi, avtor nenavadnih in provokativnih projektov, se je napotil na vrh Mont Blanca, kjer naj bi razlil rdečo barvo in bajeslovno goro (Mont Blanc pomeni Bela gora) spremenil v Mont Rouge (Rdeča gora). Del gore na prelazu Flambeaux, na višini 3400 metrov, v višini Bele doline, je že prebarval; dneva, ko naj bi do-

segel vrh, umetnik ne želi izdati, da ga ne bi kdo oviral pri tem. Po njegovem prepričanju naj bi si ob tem projektu postavili vprašanje, komu pripada narava. Pojasnil je še, da barva ne bo onesnažila okolja, saj je narejena iz lahko razgradljivih sadežev.

Rokopisi Dražbena hiša Christie's bo 3. julija kupcem ponudila Napoleonovo ljubezensko pismo, ki ga je namenil svoji bodoči ženi Josephine. Pismo cenijo med 44.250 do 73.750 evrov. Na dražbi bodo na voljo tudi številni drugi rokopisi od 13. do 20. stoletja. Rokopisi, skupaj jih je 570, bodo na dražbi razvrščeni po različnih področjih, kot so zgodovina, literatura, umetnost, znanost in filozofija. Med zanimivejšimi avtorji rokopisov so Oliver Cromwell, Winston Churchill, Charlotte Bronte, Oscar Wilde, Charles Dickens in Claude Monet. Rokopise je kar 30 let zbiral profesor prava Albin Schram, ki je preminil lani v Švici. Družina naj ne bi bila vedela za njegovo zbiralsko strast.

Novo pleme V Braziliji so na odročnem območju Amazonije odkrili pleme, ki doslej z zunanjim svetom ni imelo stikov. Pleme z imenom Metyktire šteje okoli 80 članov, območje, kjer živi, pa je zelo težko najti, saj je v gostem pragozdu, daleč od kopenskih ali vodnih poti. Gre za podskupino plemena Kayapo,

odkrili pa so jo, ko sta se dva člana plemena pojavila v vasi na območju plemena Kayapo.

Kokain v zraku

Italijanski znanstveniki so v zraku nad Rimom odkrili delce kokaina, marihuane, hašiša pa tudi kofeina in tobaka, so pokazali izsledki študije, ki jo je objavil italijanski Nacionalni svet za raziskave (CNR). Po študiji o onesnaženosti zraka v Rimu in analizi vseh sestavin v zraku so odkrili kokain predvsem v zimskih mesecih, njegova največja koncentracija v zraku pa je nad univerzo La Sapienza. Koncentracija kokaina v atmosferi italijanske prestolnice je znašala 0,1 nanograma na kubični meter, kar je veliko več od koncentracije ogljikovega dioksida (CO₂).

VIR: STA

TUJI TISK

Washington Profile

Prepoznavajo bolje

Nacionalni inštitut standardov in tehnologije v ZDA je objavil izide mednarodnega tekmovanja izdelovalcev pripomočkov, s katerimi je mogoče prepoznati človeka po obrazu. Prve preizkuse so na tem področju opravili

leta 1993. Od takrat se je količina napak, ki jih naredijo računalniki pri prepoznavanju, zmanjšala za nekaj stokrat, v primerjavi letom 2002 pa za desetkrat. V zadnji seriji preizkusov se je pomerilo trinajst raziskovalnih centrov in družb iz šestih držav: ZDA, Velike Britanije, Francije, Japonske, Kitajske in Izraela. Nacionalni inštitut standardov in tehnologije pravi, da so vsi udeleženci predstavili lastne izvirne zamisli na podlagi digitalne fotografije in pri tem uporabljali tridimenzionalne portrete ljudi, pri čemer je tehnologija prvič omogočala prepoznavanje človeka ne samo od spredaj, temveč tudi s profila. Tokrat so prvič priredili tekmovanje med ljudmi in stroji.

Rzeczpospolita

Protiraketni ščit

Ruski predsednik Vladimir Putin je presenetil, predvsem ko gre za ameriški protiraketni ščit, ki naj bi bil postavljen na Češkem in Poljskem. Postavlja se vprašanje, ali se je vodja boljševikov Lenin pred slabimi sto leti

po zmagi oktobrske revolucije tudi vprašal: Kaj storiti? Zakaj bi morala Rusija odločiti, kje bo stal ameriški obrambni sistem? Zakaj je Azerbajdžan manj škodljiv kot Poljska? Zakaj je bilo skupno delo doslej nemogoče, sedaj pa je nenadoma mogoče? O teh vprašanjih sta ameriški predsednik George W. Bush in poljski predsednik Lech Kaczyński razpravljala v petek in potrdila dobre odnose med državama. Poljski se v nasprotju z ZDA ni treba pripravljati na obrambo pred raketami iz Irana in Severne Koreje. Za Poljake bi bil raketni sistem potrditev nadaljnjega zaveznitva z ZDA in veliko varnostno zagotovilo. Vendar ne za vsako ceno.

Dr. Milan Zver

Šolski sistem ima v javnosti velik ugled

Metod Berlec, foto: Bor Slana

Dr. Milan Zver je minister za šolstvo in šport. Je podpredsednik Slovenske demokratske stranke. Po izobrazbi je doktor politoloških znanosti. Je avtor številnih knjig in strokovnih člankov. Velja za politika prihodnosti.

Gospod minister, v zadnjih tednih ste praktično več v tujini kot doma. Bili ste v Nemčiji, Turčiji, na Norveškem ... Kaj je glavni namen vaše povečane angažiranosti v tujini? Je morda vzrok bližajoče se predsedovanje Evropski uniji?

Tudi to. Čeprav je moja skrb povezana tudi z razvijanjem bilaterale, pa tudi dovolj kvalitativnih odnosov z OECD in Svetom Evrope. V Carigradu smo npr. v maju pridobili organizacijo stalne konference ministrov za izobraževanje. Leta 2010 jo bomo gostili v Ljubljani. Ni treba posebej poudarjati, kako pomembno delo opravi Svet Evrope na področju izobraževanja. Dejavnost smo tudi v OECD. Če je le mogoče, se udeležujem njihovih pomembnejših strokovnih srečanj. Zadnje zasedanje je bilo na Norveškem, prej na Danskem in Nizozemskem. OECD ima gotovo najboljšo podatkovno bazo na področju izobraževanja. S to organizacijo že nekaj let tesno sodelujemo, še posebej smo okrepili sodelovanje z gospo Barbaro Ischinger, ki vodi področje izobraževanja.

Največ angažmaja pa seveda zahteva EU. Močno smo vpeti v delo na šolskem področju v okviru predsedujoče trojke Nemčija-Portugalska-Slovenija. Sedaj prevzema štafeto Portugalska. Prav ta teden je v Sloveniji namestnik ministrice dr. Pedreira, ki bo vodil portugalsko predsedovanje Svetu za izobraževanje, in z njim usklajujemo še zadnje podrobnosti sodelovanja v letu, ki nas čaka.

Imate pripravljene kakšne posebne poudarke v času predsedovanja?

Prioritete in nacionalni cilji na področju izobraževanja v Sloveniji so bolj ali manj znani. Šolniki želimo svoje cilje maksimalno približati siceršnjim nacionalnim prioritetam in seveda prioritetam s področja izobraževanja v EU. V času našega predsedovanja v prvi polovici leta 2008 pričakujemo dokončno sprejetje ključnega zadnjega vmesnega poročila Izobraževanje in usposabljanje 2010, ki je

v bistvu »otrok« lizbonske strategije. Takrat se bo začela tudi razprava, kaj bo z izobraževanjem po letu 2010. Na februarjem svetu bomo sprejeli ključna poročila za spomladanski evropski vrh in še nekaj dokumentov s področja modernizacije šolskega sistema ter izobraževanja učiteljev. Konec maja bo še eno formalno zasedanje Sveta EU za področje šolstva ter seveda vrsta drugih aktivnosti. Ena neformalna konferenca, na katero bodo seveda vabljeni tudi ministri, bo v Ljubljani. Udeležil se je bo lord Anthony Giddens, eden najvidnejših družboslovcev na svetu ta hip. Drugo konferenco bomo pripravili skupaj z Norvežani v Oslu. Financirali jo bodo oni. Na visoki ekspertni ravni bo še nekaj srečanj, ki jih sofinancira evropska komisija. Se pravi, da na področju izobraževanja dogodke načrtujemo varčno, organiziramo pa samo tiste konference, ki jih sofinancira evropska komisija.

Močno ste vpeti tudi v delo vlade. Prvega junija ste na vlado oziroma v vladni postopek poslali predloga sprememb dveh pomembnejših šolskih zakonov – zakona o osnovni šoli ter zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja. Nekateri spremembam ostro nasprotujejo in predlagajo podaljšanje razprave o tem.

Glejte, kar koli sprejmemo na področju šolstva, mu del ljudi nasprotuje. Ne nazadnje smo v demokraciji in vsak lahko nasprotuje predlogom, četudi kar tako. A ne glede na to je bila večina sprememb, ki smo jih sprejeli, v javnosti dobro sprejeta. Šolski sistem ima velik javni ugled. Mislim, da delamo premišljeno in dobro. Zadnji predlogi, ki se nanašajo na podaljšanje razprave, so nekoliko nenavadni. Z javno razpravo smo začeli že konec lanskega leta. Na raznih forumih, srečanjih z ravnatelji, sindikati smo te stvari analizirali. Imeli smo še dva kroga pogovorov s socialnimi in političnimi partnerji ter z drugo strokovno javnostjo, preden smo se lotili pisanja predlogov zakonov.

Še največ je pomislekov o napovedanem 100-odstotnem financiranju zasebnega šolstva. Kaj bo to pomenilo? Da boste z javnim denarjem gradili zasebne šole? Ali boste financirali samo program?

Financiral se bo samo program, tako da bo javna mreža še vedno v privilegiranem položaju v primerjavi z zasebnim šolstvom. V zasebnem šolstvu država ne more in ne sme financirati ne investicij, ne investicijskega vzdrževanja, ne opreme in še marsičesa drugega ne. Lahko financira le temeljni program, kar pa ne zadostuje za pokritje celotnih stroškov. S tem je javna mreža še naprej v boljšem gmotnem izhodiščnem položaju. Želimo, da tisti, ki želi ustanoviti zasebno šolo, v šolski prostor sam prinese določena sredstva. To je za sistem kot celoto zelo dobro.

Pojavlja se želja in interes, da bi tudi gospodarstvo investiralo v šolstvo.

Tako je običajno. Gospodarski subjekti vstopajo zlasti na področju srednjega in strokovnega izobraževanja. Na Finskem, ki ima močno razvito javno mrežo, je na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja kar 16 odstotkov zasebnih šol. Ta del izobraževanja je najbolj vpet v gospodarstvo in socialno okolje. Pri nas je tega zelo malo. Slovenija je daleč zadaj na področju zasebnih šol.

Sicer pa je znano, da zasebnega šolstva ne uvajamo šele sedaj! Ta možnost je bila uzakonjena že v devetdesetih letih. V začetku so katoliške gimnazije financirali 100-, po letu 1996 pa 85-odstotno. Imamo torej dva sistema financiranja in zdaj ju želimo poenotiti. S polnim financiranjem programa se želimo izogniti šolninam in zagotoviti dostopnost zasebnih šol tudi otrokom iz revnejših družin.

Zasebno šolstvo verjetno tako ali tako ni donosna dejavnost ...

Točno. Čim nižje gremo, tem manj je zasebnih šol. Na primarni ravni zagotovo ni donosna dejavnost. Posebnega razmaha zasebnega šolstva sploh ne bo. Tudi če stoođstotno financiramo program, pokrijemo s tem le okoli 70 odstotkov vseh stroškov, kar pomeni, da se morajo zasebne šole financirati še iz drugih virov, pa čeprav gre za javno storitev. Država blaginje, ki opravlja nekatere javne storitve – izobraževanje je samo ena od njih –, se spreminja. Javnih storitev v prihodnosti ne bodo opravliali samo državni organi, ampak tudi drugi. Pomembno je, da dobiš neko storitev (izobraževanje, zdravstvo) ne ►

► glede na to, kdo jo izvaja. Pomembno je, da je kakovostna. Teh modernizacijskih procesov nekateri pač ne razumejo.

Ena od sprememb, ki se obeta v prihodnje, je tudi, da ne bomo imeli več odličnjakov, prav dobrih in dobrih učencev... Odpravljate splošni učni uspeh, kar se zdi nekoliko nenavadna poteza. Zakaj?

Ni običajno niti ni poslanstvo šole, da nekoga označi nasploh, da je npr. dober, odličen, nezadosten. S tem načinom smo zabrisali dejansko stanje. Lahko bi vprašal, kakšen smisel sploh ima ocenjevanje. Zlasti sedaj, ko se ocenjujejo tudi vzgojni predmeti in imamo na kakšni šoli ogromno odličnjakov. Kakšen smisel to še ima? Odličen je lahko tudi nekdo, ki ima npr.

ne more dati avtoritete ali mu jo povrniti, ampak si jo mora pridobiti sam. V sodobnem svetu je avtoriteto težje pridobiti. Nekoč je bila npr. vnaprej dana župniku, žandarju, učitelju pa še komu. Danes si jo mora vsak pridobiti z lastnim delom in lastnim zgledom. To, da rečemo, da bo dal sistem nekomu večjo avtoriteto in vlogo, pa je utopično pričakovanje. Res je, da delno lahko k temu pripomoremo z boljšo plačo, povečanim obsegom avtonomije ipd., a to ni dovolj.

Kaj pa predšolska vzgoja? Ali tudi na tem področju pripravljate spremembe?

Tudi. Sveženj sprememb bomo predvidoma predstavili v jesenskih mesecih, že zdaj pa lahko napovem, da zelo resno preučujemo tudi nekatere korenitejšje sistemske rešitve v korist

celo uvedbi drugega tujega jezika. Najprej je torej s spremembami začel Šturm, mi pa s tem nadaljujemo; šole opozorimo na praznovanje, na smiselno uporabo nacionalnih simbolov. Na tem področju veliko delamo. Lani smo imeli več simpozijev o državljski in domovinski vzgoji. Tudi letos načrtujemo številne aktivnosti, saj je na tem področju čutiti še velik primanjkljaj.

Zadnje notranjepolitično dogajanje kaže, da nekatere stvari iz časa demokratizacije in slovenske osamosvojitve niso jasne niti nekaterim vodilnim politikom; v javnosti namreč želijo ustvariti vtis, da je pri tem glavno vlogo odigrala komunistična partija. Vaš komentar?

To se pojavlja od časa do časa, a ni resno. Res je, da smo imeli pri nas t. i. mehki prehod, vendar je bila partija na oblasti pod nenehnim pritiskom civilne družbe in različnih struktur civilne družbe, zaradi česar preprosto ni mogla preprečiti demokratizacije. Zato je vsem tem pritiskom bolj ali manj sledila. Seveda bi preprečila demokratizacijo, če bi mednarodne in domače okoliščine to dopuščale.

Pojavlja se tudi teza, naj bi bilo stanje danes slabše kot pred dvajsetimi leti. Poleg predsednika republike Janeza Drnovška o tem po novem govori tudi nekdanji predsednik in zadnji vodja slovenske partije Milan Kučan.

Tudi moja sovaščanka, teta Ana, je vselej govorila, da je bilo pred dvajsetimi, tridesetimi leti bolje, kot je danes. Takrat je bila še mlada, polna energije, zdrava, veliko lepega se ji je zgodilo. Tudi Drnovška in Kučana razumem, da jima je bilo dobro.

Toda realnost je vendarle nekaj drugega. Nekoč je bilo težko dobiti danes samoumevne dobrine, kot so kava, banane ali bencin. Treba je ljudi spomniti, da je bila takrat astronomska inflacija, danes pa imamo samo dvedestotno itd. Danes imamo realen denar in si lahko realno načrtujemo življenje, takrat pa smo samo iskali možnosti, kako bi okoli prinesli finančni sistem in preživel do prvega v mesecu. Mogoče je bilo lepo tistim, ki so imeli takrat privilegije v družbi, ki so imeli dobre plače in so si lahko marsikaj privoščili. Standard jasno kaže velik pozitivni napredek tudi v kulturi ljudi, stopnji zaupanja v neke institucije in zadovoljstvu z življenjem. Skratka, smešno je, če nekdo reče, da je bilo nekoč bolje. Takrat si še v sanjah nismo mogli predstavljati, da bomo danes tako dobro živeli in da bomo tudi v mednarodnem merilu tako pomembni.

Ob odkritju nepravilnosti v Sovi so mediji, ki niso naklonjeni vladi, zadevo prikazali kot domnevni poskus vlade in premierja Janeza Janše, da diskreditirata predsednika republike Janeza Drnovška.

Sovi želimo vrniti dobro ime in verodostojnost. To je mogoče tako, da se odpravijo anomalije. To, kar omenjate, je samo ena zadeva. Je pa res, da smo s tem nekaterim stopili na žulj.

Sovi želimo povrniti dobro ime in verodostojnost.

To je mogoče tako, da se odpravijo anomalije.

matematiko tri. Pomembno je, da otrok dobi v času izobraževanja določene sposobnosti, kompetence, znanja, veščine in da se te oceni, ne pa splošni učni uspeh, ki je manipulativen in ne kaže realne podobe. Sicer pa je ključno poslanstvo šole, da sooblikuje posameznika z določenimi znanji, vzorci dojemanja in vedenja. Šola mora nekaj dajati, ne pa da predvsem preverja in ocenjuje. Človekove sposobnosti itak kasneje preverja življenje. V 19. stoletju se je pri učencu iskalo neznanje, danes je kultura ocenjevanja drugačna. Išče se znanje.

Ste se zaradi tega odločili za uvedbo obveznega drugega tujega jezika v 7., 8., in 9. razredu?

Da. Nujnost pri malih narodih je, da znamo čim več jezikov.

Že, že, ampak ali ni to dodatna obremenitev za učence?

Je, vendar to še ne pomeni, da so v celoti obremenjeni preveč. Slovenski učenci so na teden manj obremenjeni v primerjavi z vrstniki po Evropi. Tako kažejo mednarodne primerjave. Sam menim, da bi jih nekoliko bolj obremenili s kakšno uro tehnike in telovadbe. Nekateri se zavzemajo, da telovadbe sploh ne bi šteli za obremenitev.

V Demokraciji je nedavno filozof dr. Bojan Žalec pisal o tem, da bi bilo treba učiteljem povrniti avtoriteto. Kako globoko boste zarezali na področju vzgoje?

Zagotovo se strinjam z dr. Žalcem, saj ima na tem področju dobre ideje. Nedvomno črpamo tudi iz njih. Učiteljem je treba povrniti avtoriteto. To bomo storili z vzgojnim konceptom. To je pomembnejše kot ocenjevanje vedenja, ker je bolj organsko, saj se učenec poistoveti z normami, vrednotami, načeli, ki veljajo v šolskem okolju, v katerem bo živel. Je pa res, da sistem učitelju

vseh. Ena takšnih je na primer, da bi omogočili drugorojenim in vsem nadaljnjim otrokom brezplačen vrtec. S tem bi po moje naredili velik korak naprej tudi pri vzpodbujanju rodnosti ter boljši dostopnosti predšolske vzgoje za vse otroke ne glede na njihov socialni status.

Pred nami je dan državnosti. Ali obstajajo raziskave, ki kažejo, kakšen je odnos osnovnošolcev in srednješolcev do slovenske države? Ali na tem področju načrtujete kakšne novosti?

Dr. Lovro Šturm je pred leti uvedel nekatere novosti, a so jih nekateri grobo napadli: izobešanje zastave, petje himne itd. V svetu je tako pri velikih kot malih nacijah normalno, da se istovetijo z nacionalnimi simboli. Pri nas je zadeva šla v drugo smer. Spomnim se, kako je Oton Račecič, ki vodi združenje osnovnošolskih ravnateljev, temu nasprotoval. Danes nasprotuje tudi nekaterim drugim spremembam,

Hud udarec so vrnil z razkritjem delovanja nemške obveščevalne službe. Nekaj podobnega se je dogajalo v času Bajukove vlade, ko so izdali nekatere informacije o ameriški obveščevalni službi. Na ta način se poskuša diskreditirati vlada. To so dokaj nizki udarci. Očitno je kultura varovanja tajnosti na nizki ravni. Sova in druge podobne službe so resne državne stvari, ki morajo delovati zakonito in biti nadzorovane. To ni zasebna služba določene skupine ljudi z določenim političnim prepričanjem, ki menijo, da cilj upravičuje vsako sredstvo. Na sme se zgoditi, da bi Sova delovala nezakonito, da bi kršila človekove pravice, nezakonito prisluškovala ljudem, nezakonito trošila denar in podobno. Sova mora postati normalna služba. Edini cilj vlade je bil, da dobimo službo, ki bo odgovorna, učinkovita, sposobna in bo delovala zakonito ter bo primerljiva s podobnimi obveščevalnimi službami, ki delujejo v državah z dolgoletno demokratično tradicijo. Samo za to gre.

Kako pa odgovarjate na nasvete oziroma očitke vladi, da bi bilo zanje boljše, če bi te stvari pometla pod preprogo in jih pustila pri miru?

Saj prav za to gre. Morda bi bil ugled vlade v javnosti višji, če bi te stvari pustila pri miru. Ne rečem, da je bilo vse slabo, vendar je pomembno, da anomalije odpravimo in povrnemo ugled tej službi, četudi rating vlade pade. Res pa je, da javnost podpira odpravljanje nepravilnosti v Sovi, po drugi strani pa tega v javnomnenjskem smislu ne nagradi. A to ni najpomembnejše. Delo mora biti opravljeno, ker to zahteva javna higiena.

Številni so prepričani, da je spor z Drnovškom za vlado nespameten, saj zna predsednik vedno spretno izrabiti svoje zdravstvene težave za svojo obrambo.

Vlada si seveda ni želela sporov s predsednikom republike. Začelo se je celo zelo dobro, v duhu zaupanja. Vsi trije predsedniki, vlade, republike in državnega zbora, so se večkrat skupaj

pojavi v javnosti. Kasneje pa normalnega sodelovanja ni bilo več. Morda pa vlada predobro dela, ima predobre rezultate, morda so ljudje preveč srečni, kot kaže Eurobarometer, da bi jo lahko pustili na miru?

Ste med najbolj priljubljenimi ministri v tej vladi. Številni v SDS so vas zato nagovarjali, da bi kandidirali za predsednika republike. Zakaj se za to niste odločili?

Ne vem. Ta hip sem tako obremenjen z delom na ministrstvu, da mi niti na misel ne pride, da bi prevzel kakšno drugo funkcijo oziroma kandidiral za kakšno drugo. Po drugi strani mislim, da je dobro, da se spremembe,

Cela Slovenija se preveč obremenjuje s Pahorjem. Kakšen izziv bo blagovolil sprejeti. Preveč patetike.

ki smo jih začeli, zaokrožijo. Čaka nas še nekaj pomembnih projektov. Na vladni ravni pokrajinska zakonodaja, na samem ministrstvu pa stvari, o katerih sva prej govorila. Po drugi strani mislim, da ima desnosredinski pol že enega reprezentativnega kandidata, zato bi bilo dokaj neprimerno skakati v igro v tem času. Ta hip si te funkcije, tega izziva ne želim.

Te funkcije pa si veliko bolj želi predsednik SD Borut Pahor, vendar mu stranka tega nekako ne pusti. Kaj bi njegova kandidatura pomenila za stranke tranzicijske leve?

Ne vem. Vsi skupaj se malo preveč obremenjujejo s Pahorjem. Cela Slovenija naj bi razmišljala, kakšen izziv bo blagovolil sprejeti. Preveč patetike. Na levi bo imel vedno večjo konkurenco in pričakovati je padec ratinga stranke, ki jo vodi.

Kaj pa njegovo morebitno soočenje z Lojzecom Peterletom? Ankete danes kažejo precej-

šnjo razliko med njima. Ali lahko pričakujemo tesno odločitev?

Kaže, da se Pahor ne bo udeležil teh volitev, če pa bi se, bi bil izid negotov. Pahor ima nekatere prednosti, Peterle pa ima več izkušenj, saj je bil predsednik prve demokratično izvoljene vlade.

Kaj pa vladne stranke? SLS čaka jeseni volilni kongres, tudi v Novi Sloveniji nekateri napovedujejo spremembe. Ob tem se zdi, da bi SLS lahko prevzela kapitalska naveza Pivovarne Laško in bratov Šrot, ki je nedavno prevzela tudi Delo.

To bi lahko pomenilo radikalen poseg v politični prostor. Še posebej zato, ker naveza bratov Šrot z gospodarskimi lobiji ni tipično ljudska. Prej gravitira kam drugam. Posredno bi to pomenilo lahko velik poseg v politični prostor. Bistveno večji, kot se je zgodil z bratoma Podobnik, ko sta leta 1996 začasno zapustila neko politično opcijo oziroma usmeritev. S takimi napovedmi poskušajo vnašati nemir v desnosredinski prostor, ki je konsolidiran, in ga napraviti tako ranljivega, kot je zadnji dve ali tri leta levica. Prevzem Dela, o katerem govorite, ima globoke politične razloge in seveda botre. Zadeva bo imela tudi korenite posledice.

Pred meseci se je govorilo, da imata SDS in vlada vse možnosti, da ponovita najmanj še en mandat, sedaj se ocenjuje, da so se te možnosti zmanjšale.

Trendi nihajo, prepričan sem, da se bodo pravi čas obrnili v pozitivno smer. Smo v času, ko je delež neopredeljenih visok. Drugo leto, po predsedovanju EU, bomo karte položili na mizo

in javnosti povedali, kakšna je bila Slovenija pred štirimi leti in kakšna bo takrat. In potem se bodo ljudje odločali. Mislim, da bomo lahko s ponosom pokazali svoje delo.

Ste na splošno optimist?

Prepričan sem, da bomo še en mandat na vladi. Za normalizacijo Slovenije, za ugodno normativno okolje, da speljemo reforme, projekte, ki smo si jih zastavili, bi potrebovali še en mandat. Kot veste, je predsednik vlade pri reformah neradikalni, zelo premišljen, šele po temeljitih premisleku se odloči za kakšen poseg. Mislim, da je pri njem prevladal t. i. gradualizem, postopnost pri uvajanju sprememb. Ta pristop je slovenski politični kulturi blizu. Prav zaradi tega sem prepričan, da delamo v pravi smeri. Ne nazadnje sprejemamo pokrajinsko zakonodajo, ki bo močno spremenila koncentracijo moči v državi ter pripomogla k enakomernemu regionalnemu razvoju in nadaljnjemu napredku naše države. **D**

Šenčur

Šenčurski dogodki

V. M., foto: arhiv Demokracije

Znani so t. i. šenčurski dogodki iz leta 1932. Neznani pa so še pomembnejši šenčurski dogodki iz leta 1942. Občina Šenčur je izdala šenčurski zbornik *Pod Jurijevim klobukom* in šli smo po sledi obojih.

Šenčur so v tridesetih letih 20. stoletja na slovenski politični zemljevid postavili t. i. šenčurski dogodki, do katerih je prišlo zaradi zaostrenih notranjepolitičnih dogodkov v državi, potem ko je kralj Aleksander 6. januarja 1929 uvedel diktaturo, s katero je ukinil ustavo in razpustil parlament ter s številnimi drugimi ukrepi poskušal ohraniti centralistično-unitaristični koncept države.

Diktature ni omilila niti oktroirana ustava, izdana leta 1931, temveč jo je le prekrila z navideznim parlamentarizmom. Prepovedane so bile namreč vse stranke, ki so delovale na narodni, verski ali razredni podlagi, dovoljena je bila le vsedrjavna režimska politična lista, ki se ji je pridružil tudi slovenski liberalni tabor.

Slovenska ljudska stranka (SLS), ki je sprva še sodelovala v vladi,

to je imenoval kralj, je bila prepovedana in je prešla v opozicijo. Slovenski katoliški tabor je v tem času začel odločno zagovarjati avtonomistični program in s političnimi zborovanji, ki so bila množično obiskana in s tem prava manifestacija moči SLS v Sloveniji, je odkrito nasprotoval oblasti in vladajoči Jugoslovanski radikalni kmečki demokraciji (JRKD). V čast 60-letnice voditelja SLS dr. Antona Korošca so maja 1932 pripravljali po vsej Sloveniji velike proslave, ki so kljub prepovedi postajale množični protirežimski shodi.

Gorenjski puntarji Kot protiutež temu ljudskemu gibanju je svoje shode pripravljala tudi režimska stranka, ki pa so se jih udeleževali tudi privrženci SLS. V nedeljo, 22. maja 1932, dopoldne so takšen

zbor pripravili na Primskovem pri Kranju, vendar je bil razpuščen, ter v Podbrezjah, Predddvoru in v Šenčurju.

V Šenčurju je bil tega dne na dvorišču gostilne Gašperlin shod

tedanjega narodnega poslanca Janke Barleta, ki je bil doma iz Srednje vasi, sicer pa župnik v Šentjaku. V vasi se je poleg privržencev režimske stranke iz vseh krajev kranjskega in kamniškega okraja

Šenčur je danes lepo oblikovan kraj.

zbrala tudi množica okoli 3.000 privrženecv SLS. Ker so jim Barletovi privrženci in žandarji preprečevali dostop na shod, je množica začela metati kamene in druge predmete, prišlo je do nemirov in pretepov, v katerih je bil en mož ranjen. Žandarji so s strelji v zrak množico razgnali, ta pa se je nato obrnila proti župnišču, kamor se je zatekel poslanec Barle.

Med množico sta bila tudi nekdanja poslanca SLS Janez Brodar, kmet iz Hrastja, in Anton Umnik, kmet iz Šenčurja, ter še več drugih lokalnih voditeljev katoliškega tabora, ki naj bi bili organizirali napad in spodbujali izgrede. Oblast je nekaj najbolj izpostavljenih izgredenikov takoj kaznovala z denarno kaznijo in nekajdnevni zaporom, organizatorje in voditelje shoda privrženecv SLS pa je zaprla in postavila pred sodišče za zaščito države v Beogradu. Skupaj je bilo obtoženih 34 oseb, med njimi so bili Janez Brodar iz Hrastja, Anton Umnik iz Šenčurja, Vinko Kos iz Voklega in Matija Škerbec, župnik iz Kranja. Obtoženi so bili protidržavnega in protirežimskega delovanja, hujskanja in vodenja množice privrženecv prepovedane SLS, ogrožanja življenja orožnikov ter zločinov po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Sojenje je potekalo februarja in marca 1933 in vsi so bili obsojeni na strogi zapor s prestajanjem v kaznilnici v Sremski Mitrovici. Janez Brodar je bil obsojen na zaporno kazen enega leta in pol, Anton Umnik na mesec dni, ki jih je odslužil v preiskovalnem zaporu, in plačilo denarne odškodnine, Vinko Kos pa na desetmesečno zaporno kazen. Obtoženci so v preiskovalnem zaporu sestavili pesnitev o poteku dogodkov z naslovom *Gorenjski puntarji*.

Zakaj molk? Besedilo o znamenitih šenčurskih dogodkih smo do tod povzeli po zborniku *Pod Jurijevim klobukom*. Presenetljivo je, kako skopo je avtorica Monika Rogelj šenčurske dogodke povzela po nekaterih virih. Najbolj bode v oči, da je nekajkrat omenila Janeza Brodarja iz Hrastja in Antona Umnika iz Šenčurja, ne da bi z besedico omenila, kdo sta ti osebnosti sploh bili. Res živimo v čudnem

času, ki se mu reče tranzicijski in pomeni prehod od nekdanjega komunističnega režima k demokratični odprti družbi. Na vsakem koraku lahko vidimo, da je ta tranzicija zelo čudna reč in da smo še po sedemnajstih letih demokracije – oziroma tranzicije – bliže komunistični miselnosti kot pa odprtemu miselnemu svetu, kjer bo nekaj veljal naš odnos do resnice.

Zakaj pišem tako, kot pišem? Zato, ker sta bila Janez Brodar in Anton Umnik najpomembnejši osebnosti na območju Šenčurja pred drugo svetovno vojno. V zborniku sta obravnavana zelo površno, kar mimogrede. V omenjenem prispevku sploh ni omenjeno, niti v kakem oklepaju ne, kdo sta bila oziroma kakšne funkcije sta opravljala, Brodar ves čas po prvi svetovni vojni, Umnik pa v tridesetih letih.

Predvojna župana Na volitvah v občini Šenčur leta 1936 je bil Anton Umnik znova izvoljen za župana. Toda s kakšnim rezultatom! Dobil je 694 glasov, zanj jih ni glasovalo le 76. Umnik je bil že prej župan občine Šenčur. Bil je torej župan z izjemno veliko podporo oziroma stopnjo legitimnosti, pa se avtorici to ni zdelo vredno omeniti. Umnik je bil na sodišču v Beogradu res obsojen na en mesec zavora in takoj po obsodbi izpuščen, kot je omenila avtorica, toda pred tem je v preiskovalnem zaporu prebil devet mesecev.

Janez Brodar iz Hrastja je bil po prvi svetovni vojni zelo aktiven v Kmečki zvezi. Na volitvah leta 1920 je bil izvoljen za poslanca

Cerkev sv. Jurija

Srednja vas, en zvonik, dve cerkvi: sv. Radegunde in sv. Katarine

v beograjskem parlamentu, kar je bil potem vrsto let. Na sodišču v Beogradu so mu očitali, da je med protesti v Šenčurju rekel: »Prej smo zahtevali avtonomijo, zdaj zahtevamo federacijo, popolno samostojno upravo Slovenije,« in: »Dol država, živila republika.«

Šenčurski dogodki II. Na območju Šenčurja pa do pomembnih dogodkov ni prišlo samo leta

1932. Čez deset let je to območje doživelo še ene pomembne dogodke, tokrat veliko bolj usodne, kot pa so bili tisti pred desetimi leti. Kako to, da so tisti iz leta 1932 splošno znani, tisti iz leta 1942 pa nič, pa čeprav bi morali biti zelo znani, saj so imeli hude in daljnosežne posledice. Celo do današnjih dni, kar se najbolj vidi po tem, da jih javno v Šenčurju še vedno ne omenjajo. ►

Notranjost župnijske cerkve sv. Jurija

Oltarna slika

Na sredini Janez Brodar iz Hrastja kot predsednik Kmečke zveze pred II. svetovno vojno

Anton Umnik iz Šenčurja s svojo družino

► V obsežnem šenčurskem zborniku ni o njih niti besedice, čeprav gre za ključne dogodke v novejši zgodovini Šenčurja.

O njih je obširno pisal v *Zavezi* (št. 33, 1999) Janko Maček, zato povzemimo samo dva odstavka iz njegovega prispevka.

Anton Umnik 3. septembra 1942 popoldne so Umnikovi, po domače Makovčevi iz Šenčurja, v gozdu pripravljali steljo. Približala se jim je skupina partizanov in zahtevala, da gre Anton Umnik, dolgoletni predvojni župan občine Šenčur, z njimi. Kar skozi gozd in prek polja so ga odpeljali v približno eno uro oddaljeno vas Hrastje na dom Janeza Brodarja. Ko so se bližali Brodarjevi domačiji, je Janez Brodar, nekdanji poslanec in predsednik Kmečke zveze, kidal v svinjaki. Nekdo od poslov, ki je zagledal »obi-

skovalce«, še preden so ti prišli na dvorišče, ga je takoj obvestil. Tako sta se on in najstarejši sin Ivan še utegnili skriti. Nenapovedani večerni gostje so preiskali domačijo, vendar ju niso našli.

Med preiskavo so napolnili svoje nahrbtnike. Antona Umnika in nekaj članov Brodarjeve družine so ves čas stražili v hiši. Ko so se sredi noči pripravljali

na odhod, je poveljnik poklical osemnajstletnega partizana iz Šenčurja in mu dal kratek ukaz. Fant je pristopil k nekdanjemu županu in nekajkrat ustrelil. Isto bi se takrat zgodilo tudi z Janezom Brodarjem in morda tudi njegovim sinom, ko bi ju našli.

Janez Brodar Mrtvega Umnika so drugi dan odpeljali v Šenčur in ga doma položili na mrtvaški oder. Janez Brodar je noč prebil na sosedovem hlevu, naslednji dan pa je odšel v Kranj in takoj naprej na Koroško. Ko je čez nekaj časa začutil, da tudi tam ni na varnem, se je preselil k znancem na Dunaj.

Janez Brodar je na 47 hektarov velikem posestvu v Hrastju gospodaril od leta 1906. Bil je oče šestih otrok. Dvajset let je bil poslanec SLS, nazadnje tudi senator. Kot mlad fant je postal predsednik okrajne Kmečke zveze v Kranju, kasneje pa je več obdobjev vodil vseslovenski odbor Kmečke zveze. Septembra 1944 se je z Dunaja vrnil na Gorenjsko. Njegova sinova sta bila pri domobrancih, Ivan je postal poveljnik posadke v Voklem. Ves čas, tudi med vojno, je bil velik narodnjak.

Janez Brodar je 9. maja 1945 vpregel voz in se z ženo ter dvema hčerkama odpravil na Koroško. Za vedno je moral zapustiti svoje veliko posestvo v Hrastju. Umril je 22. marca 1969 (rodil se je leta 1885) v Spittalu.

Čaščenje morilca Anton Umnik je bil oče šestih otrok. Nemci so ga z županskega mesta odstavili takoj, ko so zasedli Gorenjsko. Komunisti so ga umorili. Ubil ga je osemnajstletni sovaščan Janko Belehar.

Šenčur danes nima ulice, ki bi se imenovala po eni najpomembnejših osebnosti 20. stoletja na tem območju, Antonu Umniku. Ima pa Beleharjevo cesto, ki nosi ime po Janku Beleharju, morilcu dveh izjemno uglednih osebosti, ki sta živeli na območju občine Šenčur, Antona Umnika in Janeza Ferjana; slednji je bil organizator zadružništva in prosvete na Olševku. Po Beleharju se v Šenčurju ne imenuje samo ulica. Na pročelju Doma krajanov je tudi spominska plošča iz hotaveljskega marmorja, posvečena v spomin Beleharju, s katero mlade Šenčurjane že od leta 1955 vzgaja v pravoverne osebnosti.

Praznjenje prostora Janeza Ferjana je Belehar 5. septembra 1942 ustrelil na domu vpricho žene Marije (v šenčurskem zborniku je predstavljena med pomembnimi osebnostmi na strani 354). Belehar je Umnika dva dni pred tem ustrelil vpricho Brodarjeve žene in dveh otrok. Takšen je ta naš današnji svet. Od leta 1942 se ni nič spremenil. Še vedno ga obvladujejo besi.

Še to. Leta 1942 in v naslednjih dveh letih so komunisti po Gorenjskem umorili še veliko uglednih ljudi. To so počeli izključno zato, da so praznili prostor in so ga potem naselili oni. Njihova ideologija je zahtevala prazen prostor. Zraven sebe niso trpeli nikogar. V zadnjih letih, še posebej po volitvah leta 2004, smo lahko v slovenski politiki mnogokrat poslušali izjave njihovih dedičev, da lahko vladajo oziroma so sposobni voditi Slovenijo le njihovi ljudje. Kot da drugih ni ali pa so povsem nesposobni.

Blizu središča Šenčurja se ena od ulic imenuje po vojnem zločincu.

Na domu krajanov sredi Šenčurja je plošča v spomin vojnemu zločincu.

Če pridejo na vodilna mesta drugi, so to »čistke«. Ko so prej nenehno kadrovali oni, je bilo to nekaj samoumevnega in o tem nihče ni pisal.

3. september Občina Šenčur bi lahko 3. september razglasila za spominski dan (komunisti bi ga, če bi se kaj takšnega zgodilo njihovim ljudem, razglasili kar za občinski praznik, kot se je to praviloma dogajalo po vojni in marsikje še vedno traja). Tega dne je Šenčur doživel takšen dogodek, ki je tudi to območje – podobni dogodki so znani po vsej Sloveniji – povsem spremenil. Komunisti so odstranili dve najpomembnejši osebnosti na šenčurskem in s tem postavili temelje za novo dobo. Ta doba še vedno traja, kar nazorno kaže tudi šenčurski zbornik, kjer ti dogodki, ključni v novejši zgodovini Šentjurja, niso omejeni niti z besedico.

Mačkova članka Na predstavitvi zbornika lansko leto v Šenčurju so poudarili, da se bodo takoj lotili priprav za izdajo novega zbornika,

saj je, kot je napovedal župan Miro Kozelj, njihov cilj, »da bi občino Šenčur predstavili celovito in jo popisali od prazgodovine do zadnjega dne«.

Le upamo lahko, da bodo temu cilju sledili. Za začetek pa bi si Šenčur zaslužil vsaj to, da bi v naslednjem zborniku ponatisnili dva prispevka, ki ju je Janko Maček objavil v reviji *Zaveza* leta 1999. Prvi nosi sicer nekoliko splošen naslov *Slovenski katoliški politiki v boju z Beogradom in Mosko* in prikazuje usodo predvojnega šenčurskega župana Antona Umnika, predvojnega poslanca Janeza Brodarja, velikega in vzornega kmeta v Hrastju, in še mnogo drugih dragocenih podatkov, ki bodo gotovo zanimali Šenčurjane. Drugi ima naslov *Komunisti udarijo po gorenjskih županih* (*Zaveza*, št. 34). Oba prispevka sta zelo informativna, nadvse poučna in bosta vsem tistim, ki niso gluhi za resnico, odprla oči tako kot nobeno drugo pisanje, ki nam je na voljo. Mačkova prispevka kar vpijeta po tem, da ju uredniški odbor naslednjega šenčurskega zbornika uvrsti vanj. **D**

Spomenik žrtvam komunistične revolucije na pokopališču v Šenčurju

Pod Jurijevim klobukom

Pred kratkim je občina Šenčur izdala zbornik, v katerem so na 470 straneh skozi 46 prispevkov objavljene podobe iz preteklosti in sedanosti občine. Prispevki so objavljeni v treh poglavjih: *Temeljne značilnosti*, *Kulturni, društveni in drugi razgledi* ter *Orisi vasi*. Naj omenimo nekatere pomembnejše prispevke: *Ohranjeni drobci iz geološke zgodovine okolice Šenčurja* (Tadeja Šubic), *Ozemlje občine Šenčur v arheoloških obdobjih* (Milan Sagadin), *Pričevanja prazgodovine od kamna do kovine* (Jožef Osterman), *Naravne vrednote in biotska raznovrstnost v občini Šenčur* (Metod Rogelj), *Nekaj podatkov o vasi Šenčur od srede 18. do srede 19. stoletja na osnovi zemljiškega katastra* (Matevž Košir), *Občine na šenčurskem območju* (Janez Kopač), *Gospodarska struktura samostana Velesovo na območju občine Šenčur po urbarju iz leta 1458* (Jure Volčjak), pet avtorjev piše o kmetijstvu v občini Šenčur, *Gozd in gospodarjenje z gozdom* (Janez Logar), *Zgodovinski utrinki razvoja krajev občine Šenčur* (Monika Rogelj), *Kratek pregled cerkvene arhitekture v občini Šenčur* (Damjana Pečnik), *Cerkev sv. Katarine in Radegunde v Srednji vasi pri Šenčurju* (Nika Leben), *Pomembni občani* (Martin Kadivec). V zadnjem delu je predstavljenih vseh enajst naselij v občini Šenčur.

28. srečanje Prijateljev Radio Ognjišče

ob 800-letnici rojstva sv. Elizabete
v nedeljo, 8. julija 2007,
v Slovenj Gradcu

- ob 10h sv. maša škofa Petra Štumpfa, po njej veselo druženje
- posebni avtobusni prevoz iz Kranja in Ljubljane
- rezervacija vozovnic od pon. do pet. med 7. in 14. uro na 01/512-11-26

**Srečamo se v Slovenj Gradcu!
Vabljeni!**

RADIO OGNJIŠČE

Dr. France Bernik se je rodil 13. maja 1927 v Zapužah, danes Ljubljana Šiška. Osnovno in državno meščansko šolo je končal v Šentvidu. Leta 1946 se je po končani gimnaziji vpisal na slavistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani in leta 1951 diplomiral. Še isto leto je postal asistent na Inštitutu za slovansko filologijo (pri Antonu Slodnjaku) na Filozofski fakulteti.

Politična odstranitev 1. maja 1957 je iz političnih razlogov izgubil službo asistenta. S tem mu je režim onemogočil akademsko kariero profesorja. Brez zaposlitve je ostal tri leta. V tem času je doktoraliral s temo *Lirska poezija Simona Jenka in njene razvojne tendence*. Februarja 1961 se je zaposlil kot urednik pri Slovenski matici, kjer je leta 1964 postal tajnik.

Februarja 1972 je dobil službo znanstvenega sodelavca v Inštitutu za literarne vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Decembra 1977 je postal izredni, februarja 1984 pa redni profesor za zgodovino slovenske književnosti. Junija 1981 je postal glavni urednik zbirke *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* pri Državni založbi Slovenije. Uredil je več zbornikov in posameznih izdaj slovenskih literarnih ustvarjalcev ter jih opremil z znanstvenokritičnim aparatom, za *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* je uredil sedem knjig Ivana Cankarja, dve knjigi Simona Jenka in eno knjigo Janka Kersnika.

Aprila 1987 je bil izvoljen za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti, maja 1992 so ga izvolili za njenega predsednika. Na čelu SAZU je bil tri mandate, do leta 2002. Od leta 1993 je redni član Evropske akademije znanosti in umetnosti, od leta 1996 je član senata Evropske

Premočrtnost in strpnost

V. M., foto: Bor Slana, osebni arhiv F. Bernika

Literarni zgodovinar in akademik dr. France Bernik je letos praznoval osemdesetletnico. Je eden najvidnejših literarnih zgodovinarjev, dolgoletni urednik *Zbranih del*, s svojim vodenjem (1992–2002) pa je SAZU vrnil ugled.

akademije; od leta 1994 je dopisni član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti; od leta 1999 je redni član Mediteranske akademije v Neaplju; od leta 2003 je dopisni član Akademije znanosti v Göttingenu in od takrat tudi redni član Leibniz-Sozietät v Berlinu.

Januarja 1998 ga je senat Univerze v Ljubljani v celoti moralno rehabilitiral zaradi politične odstranitve z ljubljanske univerze leta 1957. Septembra 1999 se je kot znanstveni svetnik upokojil na Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU.

Šestnajst knjig Objavil je več kot 400 strokovnih razprav s področja slovenske književnosti. Napisal je šestnajst samostojnih knjig: *Lirika Simona Gregorčiča* (1962), *Fran Levčev* (1846–1916) (1965), *Cankarjeva zgodnja proza* (1976), *Simon Jenko* (1979), *Problemi slovenske književnosti* (1980), *Tipologija Cankarjeve proze* (1983), monografska študija *Ivan Cankar* (1987), v soavtorstvu z Marjanom Dolganom *Slovenska vojna proza* (1988), *Študije o slovenski poeziji* (1993), *Obzorja slovenske književnosti* (1999), *Simon Jenko* (2004), *Spektrum ustvarjalnosti* (2004), *Slovenska akademija znanosti in umetnosti*, od 1992 do 2002 (2005), *Ivan Cankar* (2006).

Dr. France Bernik je prejel številne najvišje nagrade in priznanja: nagrado ambasador znanosti, imenovanje za commandeurja reda sv. Fortunata, zlato listino humanizma – listino desetletja, častno članstvo ZRC SAZU, papeško odlikovanje red sv. Gregorija Velikega z veliko srebrno medaljo in listino o imenovanju viteza komendadorja ter najvišje slovensko priznanje – zlati častni znak svobode Republike Slovenije.

Predava na številnih znanstvenih posvetovanjih doma in v tujini ter na univerzah v Zagrebu, Beogradu, Trstu, Celovcu, Innsbrucku, Giessnu, Marburgu/Lahn, Bonnu, Frankfurtu/Main, Göttingenu, Münstru, Würzburgu, Mannheimu, Dresdnu in Trierju.

Je častni član ZRC SAZU (1995), Slavističnega društva Slovenije (1996), Ameriškega biografskega inštituta (Raleigh, 1996) in Društva za slovenistične študije v ZDA (1997) ter častni doktor Univerze v Mariboru (2002).

Podelitev listine akademiku dr. Francetu Berniku o častnem članstvu leta 2003

Grdina o Berniku Ob njegovi 80-letnici je Založba ZRC izdala knjigo *Ob osemdesetletnici France Bernika*, ki jo je uredil dr. Igor Grdina. V prvem delu so objavljena tri razmišljanja o akademiku Berniku, naprej krajši dr. Darka Dolinarja in dr. Ota Lutharja, potem pa še daljši esej dr. Igorja Grdine. V drugem delu sta objavljena dokaj natančen Bernikov življenjepis v obliki kronike in njegova obširna bibliografija iz obdobja 1950–2007, ki jo je pripravil Martin Grum.

Pri predstavitvi knjige na SAZU smo izvedeli, da si je slavjenec zaželel, da v knjigi o njem daljšo študijo napiše nekonvencionalni pisec in zgodovinar dr. Igor Grdina. Prvi hip bi pomislili, kako to, da si je ta umirjeni in spravljeni akademik za pisca eseja zaželel polemičnega dr. Grdino, vendar poznavalci niso začudeni, saj je polemčnost samo en vidik dr. Grdine, drugi, veliko pomembnejši pa je njegova interdisciplinarnost in prodornost, to, kar je značilno tudi za akademika Franceta Bernika.

O odstranitvi V Grdinovem eseju med drugim beremo o Bernikovi politični odstranitvi z ljubljanske univerze leta 1957. V zvezi s tem je omenil Franca Kimovca Žigo, ki je takrat oznanil, da Bernik ni človek, »ki bi imel kakršnekoli sposobnosti, da postane znanstveni

delavec na področju slavistike«. Politiki svoje sodbe ni bilo treba dokazovati, nadaljuje dr. Grdina, »v praksi jo je lahko uveljavila ne glede na dejansko stanje, se pravi v obliki čiste samovolje. Imenitne priložnosti za kazanje moči 'intelektualnim glavam' seveda ni hotela zamuditi: Bernik je na praznik dela 1957 izgubil službo na filozofski fakulteti. Datum je v sebi skrival globoko simboliko. V isti sapi pa je bil tudi svarilo ...«

Prihodnost je pokazala, da se je politika, ki je nekoč govorila skozi usta gorečega oznanjevalca socialistične morale Franca Kimovca Žige, bolj ali manj hote in vede zmotila. Člani SAZU so ji to jasno povedali sredi maja 1992, ko so Bernika izbrali za svojega pred-

sednika. Tako dokaj prizanesljivo do komunističnih aparatčikov piše dr. Grdina glede na to, da so ti aparatčiki v dobrem desetletju pred tem poslali v grozovito smrt na deset tisoče Slovencev (mislim na celotno obdobje revolucije, od 1941 do 1946, ne pa le na povojne pomore), skoraj pol stoletja pa so vladali slovenskemu narodu s partijsko oziroma politično policijo Udbo, s katero se moramo ukvarjati še danes, osemnajsto leto po demokratizaciji.

Bernik in SAZU Igor Grdina je tudi zapisal, da je France Bernik po izvolitvi za predsednika SAZU z več teksti oblikoval novo »standardno interpretacijo« zgodovine te ustanove. Pri tem je bil ▶

Obisk p. Marka Ivana Rupnika v SAZU

Akademik Bernik vodi skupščino SAZU leta 1999.

► posebej kritičen do razmer, ki so jih ustvarili revolucionarni posegi komunističnih oblasti. Med drugim je vodil rehabilitacijo akademikov, ki jih je režim po vojni iz političnih razlogov izključil iz akademije. Postopek je pripeljal do konca leta 1996, ko je skupščina SAZU Leonidu Pitamicu, Alešu Ušeničniku in Francetu Vebru vrnila njihovo članstvo skupaj z vsemi pripadajočimi častmi.

SAZU v vsej svoji zgodovini ni organizirala toliko simpozijev kot v desetletju, ko jo je vodil France Bernik. Med najpomembnejšimi naj omenimo simpozij o *Brižinskih spomenikih* (1994), o poeziji Franceta Balantiča in Ivana Hribovskega (1994), o interpretaciji *Svetega pisma* (1996), simpozij *Umetnost znanosti* (1998) in o Janezu Svetokriškem (1999).

Zbrana dela Sedemindvajset let je vodil enega najzahtevnejših založniških projektov na Slovenskem *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*. Dr. Darko Dolinar je zapisal, da te zbirke nacionalnega pomena ni samo obdržal pri življenju v tem času, za katerega je značilen tudi prelom s totalitarnim režimom in tranzicija s svojimi neprijetnimi stranskimi učinki, ampak je vključil vanjo nova vsebinska področja, kamor sodijo tudi že opusi nekaterih najboljših avtorjev iz druge polovice dvajsetega stoletja.

Poudaril je tudi, da se je France Bernik na več področjih in v različnih vlogah, pomembnih za našo literarno vedo, humanistiko, znanost in kulturo, izkazal kot odprta, konstruktivna in povezujoča osebnost.

Dr. Oto Luthar je izpostavil umirjeno premočnost, ki je postala Bernikov zaščitni znak, in strpnost, ki ji je akademik Bernik posvetil izjemno veliko pozornosti, saj jo je razumel kot »prvi pogoj za svobodno, demokratično mišljenje in ravnanje«.

Čar literature Na predstavitvi knjige je akademik France Bernik na kratko predstavil izkušnje svojega dolgoletnega znanstvenega prizadevanja. »Najprej. Preučevanje literature sem vedno razumel kot znanost o umetnosti. Kot preučevanje, ki mora zadostiti tako načelom znanosti, kot mora biti pravično do umetnosti. Zato sem se odločil in do danes v glavnem vztrajal pri metodi notranjega pristopa, dopolnjeni z dosežki novjših literarnoznanstvenih

Doprni kip v predverju palače SAZU

smeri, pri metodi, ki je znanstvena, hkrati pa ne demontira umetniškega dela, ga ne spremeni v mrtev objekt, ampak ohrani kot celoto za živ dialog z bralcem.

Drugič. V raziskovanju literarne umetnosti sem ob vseh raziskovalnih naporih užival, užival v estetskem, duhovnem in širšem podoživljajskem smislu. Literatura sem sprejemal kot pojav, ki omogoča, da živimo več življenj, ko se z njo poistovetimo in doživljamo npr. v romanih in dramah različne usode junakov in junakinj. Literatura je posebna skušnjava, ki jo premagamo samo, če ji podležemo. Ta čar literature me je spremljal kot bralca in znanstvenika, zato interpretacije literature nikoli nisem doživljal kot samomučenje, kot nikoli nisem želel, da bi moje razprave postale mučenje drugih. Če sem v tem uspel, bodo sodili kritiki.

»Nikoli nehavati« Tretje, kar bi omenil, je raznorodna struktura literature in prednosti, ki izvirajo iz tega. Literatura je kot ustvarjena,

da presega sebe in nas usmerja k drugim umetnostim, npr. k glasbi, saj ima beseda, zlasti beseda v poeziji, ob sporočilni oziroma semantični vsebini tudi zvočno funkcijo. Nekajkrat sem se pustil zapeljati v razmišljanje o literaturi in glasbi, o njunih stičnih točkah in razlikah. Po drugi strani je literatura tako kompleksna umetnost, da zaposluje še psihologijo, filozofijo, sociologijo, zgodovino, pisje, skratka širok spekter humanistike, kar mi je olajšalo pristop k sorodnim vedam. Večkrat sem se – obogaten z metodologijo svoje stroke – približal celo naravoslovnim vedam, vedno s poudarkom, da nastopam od zunaj, kot človek druge stroke.«

Na koncu je izrekel misel iz svoje praktične filozofije. Navedel je judovskega modreca Siraha iz drugega stoletja pred Kristusom, ki pravi: Vedno začenjati, nikoli nehavati. Poziv k nenehnemu spodbujanju, nenehnemu gibanju in prenavljanju, poziv k pritrdilnemu odnosu do znanosti in življenja! **D**

M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Val 202 praznuje 35!

Pridružite se nam na **veliki zabavi**
ob 35-letnici Vala 202 v soboto, **16. junija.**
v ljubljanskem parku **Tivoli.**

ob 16. uri

Z ZNANIMI SLOVENCMI POSTAVLJAMO **SVETOVNI REKORD**
V ŠPRINTU NA 35 METROV,

ob 19. uri

V JAKOPIČEVEM DREVOREDU **KONCERT VROČIH**
SLOVENSКИH SKUPIN NA DVEH ODRIH!

Oder: Val

ZABLUJENA GENERACIJA
GAL IN GALERISTI
MI2
NEISHA
LEELOJAMAIS
BIG FOOT MAMA

Oder: 202

DA PHENOMENA
ŠANK ROCK
LARA-B
ALEKSANDER MEŽEK
GUŠTI IN POLONA
DAN D

ON AIR ▶ **Val 202**

Ujame vse najboljše!

35 let

 **RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA**

www.rtuslo.si/val202

Otočec

Petra Janša, foto: STO/D. Mladenovič, arhiv Krka Zdravilišča

Naselje Otočec (173 m) leži v umirjeni dolenski pokrajini in je eno od lokalnih središč mestne občine Novo mesto, v neposredni bližini turističnega centra Otočec, znanega po romantičnem gradu na otočku sredi reke Krke. Obiskovalcem so danes tu na voljo številni športni objekti; grajski park in bližnji gozdovi ponujajo številne možnosti za sprehode in malo daljše ture, seveda pa ne smemo prezreti reke Krke, kjer lahko prosti čas preživljate ob čolnarjenju, ribolovu ali pa se le prepustite šumenju jezov. Če ste ljubitelj golfa ali to želite postati, je v neposredni bližini gradu Otočec na voljo igrišče za golf z devetimi luknjami. Na različnih lokacijah Hotelov Otočec od maja do septembra poteka festival raznovrstnih glasbenih koncertov in gledaliških predstav, imenovan po prvem slovenskem lastniku Otočca Janezu Soncu – **Festival sonca**.

Edini vodni grad na Slovenskem Grad Otočec leži na otoku reke Krke med plitvimi tokovi vodotoka, polnega lehnjakovih pragov in otočkov. Že **Valvasor** piše, da »stoji grad Otočec na lepem in čednem kraju, posebno še ker ga obliva voda. Poleg tega je okolica zelo rodovitna, v bližini pa stojijo tudi lepi vinski griči«.

Začetki gradu segajo globoko v srednji vek. Verjetno slikoviti srednjeveški grad ni bil vedno »otočec« in je stal nekoč v davnini na desnem bregu Krke, pozneje pa so ga zavarovali še od južne strani z umetno izkopano strugo, da leži danes na otoku sredi Krke. To se je zgodilo najbrž v hudih srednjeveških vojnah z Ogrji in Hrvati, če ne morda v 13. stoletju iz strahu pred grozečimi Mongoli, zoper katere naj bi bili zgradili tudi Gracarjev turn in **Stari grad**.

Potem ko so v 15. stoletju gospodje Otoški izumrli, so grad in gospodstvo Otočec imele v lasti številne plemiške rodbine, med njimi s Tirolskega priseljenci Villandersi, ki so gradu dali renesančno podobo. Leta 1560 je Otočec kupil vrhovni kapetan hrvaško-slavonske Vojne krajine Ivan baron Lenković, ki je zaslovel v mnogih bojih s Turki in se je še posebej odlikoval leta 1529 pri obrambi obleganega Dunaja. Leta 1629 je Otočec kupil **Janez Sonce**, ki je zašel tudi v slovensko literaturo. Po njem je **Ivan Tavčar** naslovil svojo zgodovinsko povest. Sploh je Tavčarja otoški grad močno zanimal, saj se tu dogaja tudi njegova **povest Otok in Struga**.

Po Rozaliji Sonce so leta 1727 Otočec podedovali **Švajgerji**. Ta priljudna in za slovenstvo zavzeta rodbina je imela Otočec v lasti polnih 124 let. Janez Trdina je zapisal, da so se na Otočcu, ko je tam gospodaril Vinko Švajger, pobratile narodne straže iz Novega mesta, z Dvora, iz Trebnjega in Mokronoga, ki so tja prišle s slovenskimi zastavami. V gradu je bila še pred drugo svetovno vojno ohranjena zelo stara kapela device Marije z marmornatim oltarjem in tlakom.

Znani slovenski slikar Mencinger je za to kapelo v Švajgerjevih časih izdelal oltarno sliko, model za Mater božjo pa mu je bila kar baronica Švajgerjeva.

Vse drugačni od Švajgerjev pa so bili **Margheriji**, ki so grad kupili kmalu za njimi in so ga prek svojega posvojenca Villavicenzia obdržali do druge svetovne vojne. Rdečelasi Albin Margheri je bil znan po svoji nezaslišani oholosti, vdajal pa se je trem strastem: kvartopirstvu, lovu in nebrzdanemu zalezovanju žensk.

Ko so partizani leta 1942 grad požgali, je najbrž zgorel tudi dragoceni arhiv, v katerem se je gotovo skrivala še marsikatera zanimiva zgodba iz bogate zgodovine tega prelepega gradu.

Danes je grad razglašen za **kulturni spomenik**. Preurejen je v hotel s petimi zvezdicami, njegove posebnosti pa so grajski sprejem s strežnim osebjem v grajskih oblačilih, grajska glasba ter razsvetlitev gradu z baklami in svečami.

Grad Struga Grad stoji na terasi na desnem bregu reke Krke, severovzhodno od naselja Gumberk. Prvotni dvor, omenjen leta 1449, je v 16. stoletju prezidal v grad Karel pl. Jurič. Juriči so bili lastniki gospodstva vse do začetka 19. stoletja, ko postane last vitezov Fichtenau. Po drugi svetovni vojni je bil v lasti Kmetijske

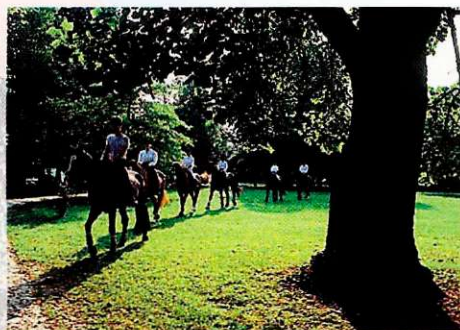
Edini slovenski vodni grad

Močna utrdba in romantično domovanje plemičev

Stari grad

V okolici se razvija konjeniški šport.

Najdaljše igrišče za golf v Sloveniji

Grad Struga

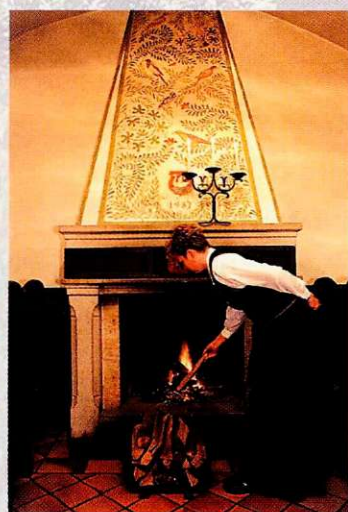
zadruga Krka, danes se ob njem razvija **konjeniški šport**. Enonadstropni stanovanjski trakti oklepajo notranje dvorišče, vzhodni trakt ima z dvema štirioglatima stolpoma le obrambno funkcijo. Grad Struga je lep primer časovno enotno nastalega gradu in predstavlja značilno grajsko arhitekturo 16. stoletja. Zaradi izpostavljenosti lege ob reki Krki sodi med ambientalno pomembne spomenike na Dolenjskem. Ima tudi kulturnozgodovinski pomen, saj je znan po že omenjeni Tavčarjevi povesti Otok in Struga.

Stari grad ali po nemško Altenburg

Stari grad pod Zagradom pri Otočcu, prvič omenjen leta 1350 kot vest Altenburch, je bil sprva oglejski fevd, nato pa ortenburška,

celjska in habsburška posest. Upravljali so ga vitezi Starograjski, leta 1320 je omenjen vitez Albert, po letu 1434, ko je rodbina izumrla, pa Širski vitez (von Scheyer) iz Soteske in Peter pl. Obratschan, ki je leta 1447 kupil grad. Ta rod je imel gospodščino do leta 1617, ko so izumrli, grad pa je podedovala Juril pl. Hohenwarth. Stari grad je zatem hitro menjaval lastnike, saj ga je že leta 1635 kupil baron Jernej Valvasor in ga štiri leta kasneje prodal Gregorju pl. Sethalu. Leta 1696 ga je kupil baron Mordachs, tri leta zatem pa je prešel v posest pl. Breckfeldov. Sredi 19. stol. so gospodščino podedovali grofje Margheri di Commandora in ga med obema vojnoma podarili konventu usmiljenih bratov v Novem mestu. Med vojno je bil grad požgan, po njej pa so ga začeli obnavljati.

Stari grad je izrazil koncept gradu, ki se je postopno razvil iz stolpaste zasnove in se razrasel v renesansi in baroku v sedanjo obliko z arkadnim notranjim dvoriščem. V grajskem jedru sta razvidna romanski stolp in gotski palacij.

Kot v starih časih

Grajska restavracija

Grajski park Park leži na otoku sredi reke Krke ob gradu Otočec. Zasnovan je bil najverjetneje v 19. stoletju in se približuje

Viteški sprejem na gradu Otočec

krajskemu slogu vrtnega oblikovanja. V parku je poleg avtohtonih tudi večje število eksotičnih vrst drevja (tulipanovec, cigarar, platana itd.). Drevesa tvorijo preplet posameznih manjših drevesnih skupin in samostojnih dreves okoli dveh osrednjih jas na zgornjem in spodnjem delu otoka. Najbolj značilna parkovna prvina je stik z vodo, kjer se parkovna površina z raznoliko obrežno vegetacijo zrcali v reki. Kontrastno razmerje poudarjajo volumni dreves in grajske arhitekture nad uravnavo travnate in vodne površine.

Lehnjakovi pragi na Otočcu

Reka Krka slovi kot edina slovenska lehnjakotvorna reka, saj v zgornjem toku tvori značilne, do nekaj metrov visoke lehnjakove pregrade, ob katerih so **nastali mlini in žage**; v srednjem toku pa se lehnjak plitvo pod površjem izloča v obliki obsežnih podvodnih pragov. **Najobsežnejše pragove** najdemo v njenem srednjem toku **pri Otočcu**, kjer je rečna dolina vrezana v višji zakraseli ravniki. Lehnjakovi pragovi se raztezajo med vasjo Otočec in gradom Struga v dolžini skoraj **dveh kilometrov**, rečni padec pa znaša za Krko v tem toku rekordne štiri metre. Nadgradnja lehnjakovih pragov so otoki, na katere se je naselilo bogato obvodno rastlinstvo. Nastajanje otokov je dinamičen proces, saj jim visoke vode nenehno manjšajo, bohotno rastlinstvo pa ustavlja plavje in ustvarja nove krhke brežine. Ob srednji letni vodi lahko med vasjo Otočec in gradom Struga naštejemo kar **okoli 30 otočkov**. Večina je manjša, največji med njimi pa je grajski otok. Za ogled so najprimernejše urejene sprehajalne poti v okolici gradu Otočec ter cesta med Otočcem in Strugo. **1**

Friedrich Hölderlin

1.

Založba Kud Logos

Vid Snoj, prevajalec in pisec obširne spremne besede v zbirki poezij nemškega pesnika Friedricha Hölderlina *Pozne himne*, je zapisal, da je Hölderlin (1770–1848) največji pesnik zahodne literarne tradicije. Ob svojem času je bil prezrt, njegovo veličino so odkrili šele v začetku 20. stoletja. Pesnitev *Pozne himne* je nastala zadnje mesece 18. stoletja. Snaj je zapisal, da so *Pozne himne* velika Hölderlinova mitopoetična sinteza grštva in krščanstva, ki jo je prikazal na elegični in himnični način hkrati. Pesnik se v ubožnem času, v katerem živi, spominja nekdanje slave, vendar hkrati s spominom nazaj gleda tudi naprej.

Immanuel Kant

Založba ZRC

Filozofski inštitut ZRC SAZU je v zbirki *Philosophica – Series Classica* izdal knjigo *Zgodovinsko-politični spisi*, ki prinaša klasičen izbor zgodovinsko-političnih oziroma antropoloških del Immanuela Kanta. Ti spisi teoretsko in metodološko dopolnjujejo in konkretizirajo, v marsičem pa tudi nadgrajujejo njegovo *Kritiko razsodne moči*. Slovenska izdaja zaradi svoje študijsko-kritične narave vsebuje tudi integralno izdajo Kantovega spisa *Spor fakultet*, čeprav so posamezni deli tega spisa nastali v različnih obdobjih. Kantovi spisi so tudi ključni člen v poznavanju evropske politične teorije in politične filozofije ter hkrati nenehna referenca sodobnih premišljanj o zgodovini in pojmu politike nasploh ter o problemih in zagatah moderne demokratične politike v posebnem. Z objavo teh del ima slovenski bralec tako pred seboj vsa glavna področja Kantove filozofske misli. Uvodno študijo in pojasnila je napisal Rado Riha.

Šmarina gora

2.

ZVKDS

S Šmarne gore, gorskega osamelca severozahodno od Ljubljane, se ponuja izvrsten razgled. Nekoč so na vrh predvsem romali, danes pa je gora oblegana predvsem z rekreativci. Šmarina gora velja za eno najstarejših romarskih poti na Slovenskem, saj je bila na vrhu že v 12. stoletju zgrajena cerkev, posvečena Materi božji. Zdaj je Šmarina gora dobila ličen vodnik. V priročni obliki ga je kot 209 zvezek v zbirki vodnikov *Kulturni in naravni spomeniki Slovenije* izdal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Avtorica dr. Metoda Kemperl je to starodavno romarsko pot in danes najbolj priljubljeno izletniško točko pri Ljubljani prikazala skozi štiri poglavja. V prvem piše o zgodovini romanja na Šmarino goro, v drugem prikaže zgodovino

cerkve, v tretjem današnje cerkev, v zadnjem pa še kapelice in znamenja ob poteh.

Kritike in utopije

Založba *cf.

Po knjigi Rastka Močnika *Svetovno gospodarstvo in revolucionarna politika* bodo segli tisti, ki prisegajo na znan provokativni slog tega avtorja. Nekaterim, npr. t. i. protiglobalistom in levičarjem, je všeč, drugi pa mu pripisujejo, da je zamaknjen v preživele levičarske utopije. A danes je drugače, kot je bilo s takšnimi besedili do leta 1990. Takrat so bili in, politično drugačnih pa ni smelo biti. Danes, v demokraciji, so lahko oboji. Sicer pa so tudi protikapitalistične kritike in utopije lahko vredne branja, dokler gre za kritike slabega. Hudo je, če se ljudje manipulirajo z utopijami, s katerimi potem upravičujejo svoj psevdopravičniški boj proti, lahko tudi kruti realnosti.

Življenje na gradovih

3.

Založba Viharnik

Ivan Stopar je naš največji poznavalec gradov. Zdaj podpisuje trilogijo *Življenje na srednjeveških gradovih na Slovenskem*, ki obsega tri knjige: *Svet viteštva*, v njej je prikazan grajski vsakdan, *Za grajskimi zidovi*, ki govori o arhitekturi, in *Ostra kopja, bridki meči*, v kateri avtor prikaže bojevanje. Čeprav so naslovi treh knjig poetični, se za njimi skriva pravo bogastvo podatkov o življenju na slovenskih gradovih nekoč. Skozi strokovna besedila, napisana na zelo poljuden način, govori velik poznavalec te tematike, kar se vidi tudi po izjemnem izboru ilustracij. V prvi knjigi *Svet viteštva* poskuša avtor z vseh vidikov osvetliti ter nam približati ljudi, ki so živeli na gradovih, jih predstaviti v njihovi človeški, dobri ali zli plati, odstreti želi zaveso, ki zakriva njihov vsakdanjik. V drugi knjigi *Ostra kopja, bridki meči* bralca popelje v zanimiv svet grajske arhitekture. Sledimo pripovedi o gradovih med nastankom in propadom, o pravni regulativi, izbiri

lokacije, o poteku graditve, podpisih v kamnu in o prvih grajskih zasnovah na Slovenskem. Dokaj podrobno nas seznani z značilnostmi romanskih gradov, ki so jim kasneje sledili gotski gradovi in dvori, te so s časom renesančno prenovili, gradovi in dvori pa so se spremenili v dvorce. Seznanimo se lahko tudi z načeli bojevanja na gradovih, z napadom in obrambo ter z iskanjem učinkovitega orožja za spopad s trdnim, debelim in visokim obzidjem.

Vodnik po botaniki

Tehniška založba Slovenije

Vodnik po botaniki nam z zanimivimi fotografijami in ilustracijami ter jasnim besedilom predstavlja bogastvo rastlinskega sveta. Strokovne ilustracije so opremljene z jedrnatimi informacijami o razvoju rastlinskega življenja ter o ekološkem in gospodarskem pomenu rastlin. V uvodnem delu so razloženi temelji botanike in sorodnih ved, sledijo poglavja, ki se posvečajo posameznim področjem: celični zgradbi rastlin in njihovih organov od korenin, stebel, listov, cvetov do plodov, fotosintezi, prehrani, rasti in razmnoževanju, vplivu podnebja, zajedalcem in boleznim, rastlinam kot viru hrane, uporabi rastlin v medicini.

Zgodovina Boga

4.

Založba Mladinska knjiga

Zgodovina Boga vam lahko popolnoma spremeni pogled na življenje. Karen Armstrong, angleška novinarka in nekdanja nuna, nas s to knjigo popelje na najbolj razsvetljujoče in izmikajoče se raziskovanje vseh časov – iskanje Boga. Z osupljivo inteligentnim pisanjem nas vodi skozi 4000-letno zgodovino treh največjih monoteističnih religij – judovstva, krščanstva in islama. Mojstrsko prepleta zgodovinski, filozofski in družbeni razvoj, da bi pokazala, kako so ljudje v različnih obdobjih razumeli in doživljali Boga: od Abrahama, klasične filozofije in srednjeveškega mysticizma prek reformacije in razsvetljenstva vse do moderne dobe skepticizma.

hse *Moč energije*

**Za energične
meje ne obstajajo.**

Električna energija povezuje svet. Z njo trgujemo daleč prek meja Slovenije. Z uresničevanjem naše razvojne strategije postajamo pomemben člen elektroenergetske oskrbe na področju Srednje in Jugovzhodne Evrope. Tak položaj nam omogoča dejavnejše sodelovanje pri oblikovanju tujih trgov z električno energijo in doseganje ustrežnejše strukture energetskega virov. S tem zmanjšujemo tveganje za uspeh poslovanja.

Nežna lirika Bele krajine

Lucija Horvat, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Letošnja Kozinova nagrada je prišla v roke Pavla Mihelčiča, ki ga pri skladanju navdihuje Bela krajina in njen ljudski melos. Društvo slovenskih skladateljev mu jo je podelilo na slovesnosti v Slovenski filharmoniji.

Pavel Mihelčič, rojen leta 1937 v Novem mestu, je skladatelj, glasbeni kritik, organizator glasbenih dogodkov, glasbeni pedagog: na Akademiji za glasbo v Ljubljani je profesor za kompozicijo in glasbenoteoretične predmete že od leta 1995, od leta 2001 pa je dekan Akademije za glasbo. Velja za najpomembnejšega nadaljevalca tradicije, ki jo je v glasbo uvedel njegov someščan Marjan Kozina (1907–1966), po katerem nagrada nosi ime. Pavel Mihelčič sklada predvsem za komorne in orkestralne pa tudi za druge zasedbe. Veliko njegovih skladb, ki nosijo večinoma programske naslove, je prežetih z ljudsko motiviko. S svojim delom se je skladatelj doslej predstavil v tridesetih državah, med drugim v Avstriji, Italiji, na Švedskem, Finskem, v Veliki Britaniji, Rusiji, ZDA,

kjer je imel več kot 50 koncertov, v Braziliji in drugod. Njegova dela so izvajali različni znani ansambli in orkestri, kot so Dresdenska filharmonija, Pihalni kvintet moskovskega Boljšoj tatra, Orquesta Sinfonica UNCuyo iz Argentine in seveda orkester Slovenske filharmonije, Simfonični orkester RTV Slovenija in Mariborska filharmonija.

Iz narodnega izročila Kot je zapisano v utemeljitvi nagrade, ki so jo podelili 4. junija, prav na 100. obletnico rojstva Marjana Kozine, med Mihelčičevimi simfoničnimi deli z barvitostjo, nežnim lirizmom in oblikovno zaokroženostjo izstopajo skladbe, ki črpajo navdih iz slikovite Bele krajine. Dela, ki se napajajo v narodnem izročilu, so pri nas že prava redkost. Belokranjski melos je skladatelj prvič vpletel v Simfonietto

št. 1. V značilen izraz te mehke, zasanjane pokrajine se je bolj poglobil v skladbah Prizori iz Bele krajine in Slike, ki izginjajo. Kasneje je v delu Sen prve mladosti zabeležil spomine mladeniča, ki je odšel v svet, a ni nikoli pozabil svojih korenin. Svoja občutja je še dodatno izrazil v skladbi Zeleno

Skladatelj Marjan Kozina

drevce, je še zapisano v utemeljitvi, pod katero je podpisan Ivo Petrić. Pavel Mihelčič je skladatelj, ki se je s svojim ustvarjanjem zapisal med najsvetlejše slovenske ustvarjalce, saj je ustvaril simfonične mojstrovine, prave bisere, ki odkrivajo slovenski ljudski glasbeni utrip. Kozinova nagrada pa zanj ni prva nagrada, ki jo je prejel za svoje delo. Že leta 1979 je prejel nagrado Prešernovega sklada, leta 1984 nagrado Župančičevega sklada za skladbo Slike, ki izginjajo, plaketo mesta Novo Mesto za izredne dosežke na glasbenem področju pa so mu podelili leta 1999. Predsednik RS Janez Drnovšek pa je Mihelčiča odlikoval z redom za zasluge za programsko odličnost, mednarodno umetniško odmevnost in predstavljanje slovenske sodobne glasbe pri vodenju mednarodnega festivala Svetovni glasbeni dnevi – Slovenija 2003 (2006). **D**

Knez Igor

V Veliki dvorani SNG Maribor so 8. junija premierno uprizorili opero Aleksandra Borodina Knez Igor. Predstava je nastala v

Knez Igor (SNG Maribor)

koprodukciji mariborske in ljubljanske operne hiše. Borodinovo opero v dveh delih izvajajo v dramaturški priredbi režiserja Plamena Kartaloffa, dirigira Vladimir Kožuhar, scenograf je Boris Stojnov, kostumografka Cvetanka Petkova Stojnova, koreografija je delo Anne Kristof, za oblikovanje svetlobe pa skrbi Andrej Hajdinjak. Režiser se je odločil za drzne posege v dramaturgijo opere. Predstavlja lastno različico, v kateri so scene razporejene na nov način v dveh dejanjih. Po mnenju Kartaloffa ima opera pomembno sporočilo tudi za današnji čas, zato je v središču ideja o pomiritvi in združitvi dveh smrtnih sovražni-

kov – kneza Igorja in kana Končaka, ki se kljub svoji veličini in drugačnosti vzajemno privlačita.

V sodelovanju z Opero in baletom Narodnega akademskega gledališča Taras Ševčenko iz Kijeva ter z Narodno opero in baletom iz Sofije v baletni predstavi nastopajo solisti, operni in baletni zbor. Poleg orkestra Opere in

baleta SNG Maribor nastopajo tudi solisti, operni in baletni zbor ter zbor in orkester ljubljanske operne hiše. Predstavo si bo v ljubljanskih Križankah mogoče ogledati 2., 4. in 5. julija. V Ljubljani so doslej Kneza Igorja uprizorili štirikrat, zadnjič v sezoni 1980/1981. V Mariboru si ga je bilo mogoče ogledati le v sezoni 1957/1958. Predstava bo 19. oktobra gostovala na beograjskem festivalu. L. H.

Vsemirje umetnosti

V Mestni galeriji Nova Gorica so odprli slikarsko razstavo Universe of art/Vsemirje umetnosti, ki obsega dela osmih goriških slikarjev mlajše in srednje generacije, diplomantov ljubljanske in beneške akademije. Kustodinja razstave Klavdija Figelj se je pri izboru osredinila na avtorje, ki v svojem delu gojijo slikarsko tradicijo in neomajno verjamejo v moč naslikane podobe. Razstavo si bo mogoče ogledati do konca junija. Na njej se predstavljajo Miran Cencič, Gigo de Brea, Vasja Draščič, Vasja Kokelj, Pe-

ter Mignozzi, Aleksander Peca, Jernej Skrt in Bogdan Vrčon. Klavdijo Figelj je pri oblikovanju postavitve zanimala slikarska umetnost kot taka, njen položaj znotraj drugih vizualnih medijev ter položaj likovnega umetnika znotraj družbenega dogajanja. Hkrati razstava prinaša nekakšen prostor za refleksijo o goriškem prostoru, zaznamovanem s Hitovim oglasnim geslom »Universe of fun«, saj postavlja sodobno umetnost nasproti industriji zabave in estetiki kiča. Spremlja jo videoanketa, v kateri je avtorica s kamero beležila misli in obraze slikarjev, njihove poglede na slikarstvo, prostor in čas ter nacionalnost. Oboje je nastalo v produkciji goriškega Kinoateljaja. V okviru razstave pripravljajo tudi okroglo mizo z naslovom Nelagodje v umetnosti, in sicer o položaju slikarja in odnosu občinskih struktur do vizualne umetnosti. L. H.

Vsemirje umetnosti

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 14. 6. 2007

10.00 Šentjakobsko gledališče: Gledališče gledalca išče – gledališka predstava za gluhe

19.30 SNG Drama: Arthur Schnitzler: Prostrana dežela

19.30 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije, Slovenski komorni zbor in Zbor Consortium musicum

21.00 Dvorana Media Park: Šukar – romska glasba

PETEK, 15. 6. 2007

19.30 Gospodarsko razstavišče: Magija Tibeta – glasbeno-plesni spektakel

19.30 SNG Drama: L. N. Tolstoj: Ana Karenina

21.00 Ljubljanski grad: J. Jenull, V. C. Bren, M. Bratuš: Kaj ti je deklica?

20.00 MGL: Kim Komljanec: Škart

SOBOTA, 16. 6. 2007

19.30 Gospodarsko razstavišče: Magija Tibeta – glasbeno-plesni spektakel

20.00 Šentjakobsko gledališče: Večer flamenka

20.00 SNG Drama: S. Delaney: Okus po medu

21.00 Križanke: 5moških.com

NEDELJA, 17. 6. 2007

19.30 Slovenska filharmonija: Letni koncert Mešanega in Moškega pevskega zbora Glasbene matice Ljubljana

18.30 Slovensko mladinsko gledališče: E. Kišević: Maček v jeansu (Mačak u trapericama)

PONEDELJEK, 18. 6. 2007

19.30 SNG Drama: Danes Zajc: Medeja

20.00 MGL: G. Čušin: Hagada

21.00 Križanke: Vaya Con Dios (Belgija) – pop

TOREK, 19. 6. 2007

19.30 SNG Drama: Danes Zajc: Medeja

20.00 Slovenska filharmonija: Toki-No-Niwa (Japonska) – klasična in tradicionalna japonska glasba

20.00 MGL: Kim Komljanec: Škart

21.00 Križanke: Vaya Con Dios (Belgija) – pop

SREDA, 20. 6. 2007

19.30 SNG Drama: R. Schimmelpfennig: Ženska od prej

20.00 MGL: Petr Zelenka: Zgodbe vsakdanje norosti

20.00 MGL: Denise Chalem: Reci moji hčeri, da sem šla na potovanje

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Moj Hitler

Monika Maljevič

Komedija o vojnih grozotah se dogaja v Nemčiji decembra leta 1944, ko je bila tako imenovana totalna vojna že izgubljena, Hitler pa je le še senca nekdanje veličine.

Petindvajseti december 1944. Berlin je v ruševinah. Videti je, da je 'totalna vojna' dokončno izgubljena. Minister za propagando dr. Joseph Goebbels, igra ga Sylvester Groth, se zaveda, da njegova dežela potrebuje nekaj spodbudnega. In že ima idejo. Firer (Helge Schneider) naj bi z ognjevitim novoletnim govorom nastopil pred kartonsko kuliso nepoškodovanega Berlina. Govor, ki bo predvajan po vsej državi, naj bi še enkrat mobiliziral množice za vojno. Šibka točka tega načrta pa je v tem, da je Adolf Hitler le še senca svoje nekdanje 'veličine'. Demoraliziran in depresiven se skriva v pisarni in se izogiba vsem stikom z javnostjo.

Edini človek, ki bi mu še lahko pomagal, je židovski igralec Adolf Grünbaum (Ulrich Mühe), ki je Hitlerja na začetku njegove politične kariere učil igralskih veščin. Bormann: »Bi bili tako prijazni in nam zaupali svoj skrivni načrt, g. Reichminister? Mar nimamo najboljših igralcev in režiserjev na svetu, ki so po naključju tudi arijci?! Liebeneiner, Harlan, Rühmann, Minetti? Zakaj prav ta Žid?« Goebbels je mnenja: »Potrebujemo nekoga, ki lahko podpihne največjo obsesijo našega Firerja, njegovo jezo. Zakaj naj bi mu torej poslal nekoga, ki ga ljubi?«

Presenečenega Grünbauma tako izpustijo iz koncentracijskega taborišča Sachsenhausen in pripeljejo v vladno palačo rajha. Preden ga sprejme Goebbels in mu razkrije svoj načrt, Grünbaum pošljejo pod prho ter mu dajo sendvič s šunko in sirom. Grünbaum sprejme delo, toda pod pogojem, da iz taborišča izpustijo tudi njegovo ženo Elso (Adriana Altaras) in njune otroke Adama, Judith, Jakoba in Bennyja ter jim dovolijo živeti pod isto streho. Goebbels privoli. Grünbaum

Mein Führer

Režija: Dani Levy

Scenarij: Dani Levy

Igrajo: Helge Schneider, Ulrich Mühe, Sylvester Groth, Adriana Altaras, Stefan Kurt

Premiera: 14. 6. 2007

Distribucija: Blitz Film & Video Distribution

svoji ženi: »Hitler je na tleh. Videl sem ga: zlomljen je. Nimam še načrta, toda pusti, naj se malo poigram s situacijo.«

Na začetku »kolaboracije« Grünbaum Hitlerju prinese trenirko in predpiše vaje za sprostitve. Čez dan dela s Hitlerjem, ob večerih pa se mora opravičevati pred družino, ki stežka sprejema, da ne izkoristi priložnosti in ne ubije Hitlerja. Z židovskim smislom za humor svoje početje dojema kot igro: »Saj mu ne pomagam, sem le njegov mentor.«

Že prvi dan pride do incidenta, ko firer sprovcira svojega učitelja z besedami: »Zakaj se ne braniš? Zakaj se Žid ne brani?« Grünbaum izgubi živce, udari Hitlerja in ta se nezavesten zgrudi po tleh. Šokirani Grünbaum je prepričan, da je njegova usoda zapečaten. Toda ko Hitler pride k zavesti, ne napravi nič.

Kmalu začne Grünbaum uporabljati psihoterapevtske metode, s katerimi Hitlerja vrne v njegovo težavno otroštvo. Ugodna priložnost se pojavi, ko Hitler zapre oči: Grünbaum tiho zgrabi železen obežilnik za papir in že iztegne roko, da bi ga ubil. V tistem trenutku pa firerja travmatični spomini spravijo v jok. Grünbaum v nečloveški pošasti prvič ugleda pomilovanja vrednega človeka, zato odloži morilsko orodje.

Ko se Grünbaum začne zavedati svojega pomena, postavi

višjo ceno – zahteva izpustitev vseh taboriščnikov iz Sachsenhausna. Goebbels ves iz sebe pošlje Grünbauma in družino nazaj v taborišče. A Hitler zahteva nazaj 'svojega' Žida, zato mora Goebbels popustiti. Grünbauma pripelje nazaj in se dela, da mu je ugodil. S Himmlerjem skuje ta načrt atentata na firerja: pod oder naj bi nastavili bombo, nato pa okrivili Grünbauma.

'Terapevtska srečanja' postajajo vse intenzivnejša. Grünbaum zahteva od Hitlerja, da plava po tleh in laja. Nobeno ponižanje ni prehudo za Hitlerja, ki se vse bolj odpira in začenja govoriti o očetovih zlorabah. Ljudje okrog njega so čedalje bolj zaskrbljeni, a Goebbels jim zagotavlja, da firer ne dela norca iz sebe, temveč se izobražuje po najmodernejših metodah.

Hitler pa je prevzet: »Večna mladost je spet moja. Žid dobro opravlja svoje delo!« Albert Speer, ki je prisluškoval Goebbelsu, a je razumel le del pogovora, posvari Hitlerja, da Grünbaum načrtuje atentat. Hitler tega sprva noče verjeti, vseeno pa še istega večera izpraša Grünbauma. Hitro se pusti prepričati o absurdnosti obtožbe. Firerjevo razpoloženje se hitro spreminja in že kmalu ob vznemirjenju Grünbaumove postelje toži: »Tako sam sem ... novo leto ... mednarodna situacija ... toliko izgubljenih življenj ...« **D**

FILMSKE USPEŠNICE ZA BRALCE 7 DNI

DVD-film Mesto na obali

Ko išče morilca, na seznamu osumljenec noče videti svojega sina.

Delo Vincenta LaMarce (Robert De Niro), policista z dolgo briljantno kariero in imenom, popolnoma predanega svojemu delu, je lov na morilce. Toda njegova nova preiskava je čisto drugačna. Kot policist je dolžan aretirati osumljenca. Kot oče je dolžan zaščititi sina, s katerim sta se že davno razšla.

Sreda, 20. junij
za 4,15 EUR ob nakupu tednika 7dni

V zbirki desetih filmskih uspešnic so še:

Stekli psi (23. 5.)✓, Pršut, pršut (30. 5.)✓, Kaznilnica odrešitve (6. 6.)✓, Loči me in zapelji (13. 6.)✓, Mali Buda (27. 6.), Kaj ženske ljubijo (4. 7.), Morilec (11. 7.), Piano (18. 7.), Vse za sina (25. 7.).

Naročniki tednika 7 dni ali Večera si lahko DVD-je zagotovite z naročilom po telefonu: 02/23 53 326, 02/23 53 322 ali 02/23 53 500, e-pošti: knjiga@vecer.com, spletni trgovini www.vecer.com/trgovina ali po pošti na naslov: ČZP Večer, 2504 Maribor. DVD-je vam bo raznašalec prinesel na dom, plačilo po položnicah za 7 dni ali Večer. Zaloge so omejene.

7dni

Druga pomlad

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Mazda3 sport CD90 TE plus

Mazda3 je bila lani prenovljena, pa ni tega prav nihče opazil. Kar je odlično! Sam avto je bil že prej videti dovolj dobro, da ni potreboval olepšav, hkrati pa bo zaradi tega stari model bolje obdržal vrednost. Spremembe so tako doletele drobovje in zato se mazda3 sedaj pelje še bolje. Če ima šibkejšega od obeh turbodizlov v zdajšnji ponudbi, pa je še izredno varčna.

Precej dražja Žal pa ni poceni, saj je od primerljivega modela z motorjem, ki ga žene bencin, okoli 1.600 evrov dražja. Zato morate pred nakupom kar dobro premisliti in upoštevati število kilometrov, ki jih prevozite, še posebej ker niti za Mazdine bencinske motorje ne moremo reči nič posebej slabega. Ko vse

omenjeno obdelamo, sledi le še navdušenje. Če se zdi 'le' 66 kilovatov v tehničnih podatkih malo, je v praksi takšna mazda3 pov-

sem dovolj zmogljiv avtomobil, ki bolj kot s končno hitrostjo in pospeškom z mesta navduši s pospeševanjem med vožnjo, tihim

delovanjem turbodizelskega agregata in razveseljivo nizko porabo. Tudi če niste najvarčnejši voznik, se s povprečjem pod sedmimi litri ne bi smeli pogosto ustavljati na bencinskih črpalkah; komur se nikoli nikamor ne mudi in se vozi večinoma po odprtih cestah brez mučnih postankov pred semaforji, pa povprečje pod petimi litri ne uide. Glede na to, da dizelski motorji v zadnjem obdobju postajajo celo manj varčni kot tisti pred njimi, da bi zadostili strogim kriterijem o čistosti izpuha, je omenjeno vsekakor dobrodošla lastnost. Enak motor poganja še nekatere forde in avtomobile iz koncerna PSA, pohvali pa se lahko s tehnologijo neposrednega vbrizga goriva prek skupnega voda in štirimi ventili nad vsakim od štirih valjev. Manj sodobnosti gre iskati pri ročnem menjalniku,

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	MAZDA3 SPORT CD90
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1560
moč v kW (KM) pri vrt./min	66 (90) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	215 pri 1750
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4405 x 1755 x 1465
medosna razdalja v mm	2640
prtljažnik v litrih	346/1272
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1270 (530)
največja hitrost v km/h	174
pospešek 0-100 km/h v s	12,2
poraba (po normah EU) v l/100 km	6,0/4,0/4,7
poraba na testu v l/100 km	6,1
cena vozila v EUR	18.894

ki ima žal le pet stopenj, so pa le-te primerno izračunane, da lahko učinkovito izrabijo navor. Več veselja ponuja prestavna ročica, ki je lahko za zgled večini sodobnih avtomobilov, ker omogoča zelo natančne in ne predolge gibe.

Za voznika Tudi nadaljujem lahko le s pohvalami. Marsikateri znamki nikakor ne uspe izdelati tako dobrega kompromisa med čvrstostjo podvozja in udobjem. Kljub za kanček tršemu vzmetenju, da se karoserija ne nagiba preveč, in ker želi Mazda ponuditi vsaj malo športnosti, je le-to še vedno udobno in razveseljuje s svojim delovanjem tako na dolgih potovanjih kot med vzponi na gorske prelaze. V pomoč dobremu občutku je odziven in dokaj komunikativen volan, seveda pa tudi odlična namestitve voznika. Edina zamera pri ergonomiji je gumb, ki ga morate pritisniti, da namesto nastavljene notranje vidite zunanjo temperaturo, postavljen pa je nizko pod klimatsko napravo. Res sem malenkosten, vendar so drugi veliki in okrogli gumbi zelo prijazni za uporabo pa tudi dizajn ne razočara. Armatura plošča je kot celota vseh številnih okusom, po novem pa ima zelo zanimivo kombinacijo osvetlitve merilnikov v nežni modri in rdeči barvi. Če bi le bil še izbor trde plastike na višjem nivoju. Karoserija mazde3 sport na 4,4 metra ponudi kar nekaj uporabnega prostora po zaslugi kombijevskega zadka, čeprav je le-ta litrsko precej skromen, ker so inženirji nekaj dragocenih centimetrov raje žrtvovali za kolena zadaj sedečih potnikov. Pet odraslih bo seveda že na te-

sнем, štirje pa lahko presedijo skupaj tudi daljšo pot. Hkrati se bodo v mazdi3 po zaslugi vseh pričakovanih varnostnih dodatkov varno vozili. Pri Mazdi radi poudarjajo, da je njihov avtomobil najprej aktivno varen, ker ima voznik vedno odličen nadzor nad vozilom, šele potem pa tudi pasivno zaradi premišljene konstrukcije karoserije, elektronskih pomagala in zračnih blazin.

Ostaja odlična Če druga pomlad v nekaterih primerih pomeni zastarelost, je pri mazdi3 le ohranjanje odličnega in izboljševanje dobrega. Morda ni najboljši avtomobil v razredu, je pa eden boljših za tiste, ki od avtomobila ne zahtevajo le lepega videza in uporabne kabine, temveč še nekaj voznikiških užitkov. Turbodizel bo vsakogar, ki bo pripravljen odšteti toliko več ob nakupu, navdušil, sicer pa ne bo prav nič narobe, če si omislite bencinsko različico. **D**

Novici

MASERATI QUATTROPORTE AUTOMATICA

Maserati, ki ga krasi tehnološka odličnost in obrtniška kakovost v podrobnostih, postavlja svojo tehnološko odličnost v službo voznika. Uporabljene tehnične rešitve zagotavljajo zmogljivost, popolno ravnotežje in varnost. Maserati quattroporte omogoča udobje velike, razkošne limuzine in vodljivost pravega športnega vozila. Skrivnost, ki iz klasične limuzine ustvari limuzino z najboljšo vodljivostjo na svetu, je v načrtu razporeditve mas, ki je dosežena s pomikom motorja nazaj, v notranjost sprednje osi. Različica automatica je sedaj na voljo s pravim samodejnim športnim menjalnikom ZF. Pogonja jo motor V8 z močjo 295 kW (400 KM), tako da pospeši do 100 km/h v 5,6 sekunde, končna hitrost pa znaša 270 kilometrov na uro. Maserati daje na kakovost in zmogljivosti svojih avtomobilov 36-mesečno jamstvo ne glede na število prevoženih kilometrov. Novi quattroporte automatica je lahko vaš za 129.951 evrov, čakalna doba za to vrhunsko vozilo pa je od 4 do 6 mesecev.

ŠKODA FABIA Škoda s ponosom predstavlja svojo najnovejšo in najpomembnejšo pridobitev – novo fabio, ki v njihovi modelski paleti velja za najbolje prodajani avtomobil. Nova oblika ter predvsem zelo veliko prostora in udobja naj bi bili ključni dejavniki pri spet uspešnem privabljanju kupcev, zaradi izrazitejšega oblikovanja in več športnosti tudi mlajših. Če bi novo fabio oskubili na raven stare, bi bila od nje celo za 2,3 odstotka cenejša, zato se za kupce pri Škodi ne bojijo in načrtujejo letos prodajo okoli 420 vozil, prihodnje leto pa kar 770 in še enkrat toliko različic 'combi', ki bo k nam pripeljala februarja prihodnje leto. Že v serijski opremljeni so povsod najmanj štiri zračne blazine in ABS, medtem ko so paketi opreme štirje. Zanimiva novost je možnost doplačila za belo streho, ki ob pravi barvni kombinaciji ustvari še privlačnejšo zunanost. Tudi pri motorjih je bogata izbira, saj so na voljo štirje bencinski in trije turbodizelski. Pri Škodi še vedno velja, naj bi dobili veliko avtomobila za svojo ceno; osnovni model stane 8.366 evrov, kar bi pomenilo ravno 2 milijona tolarjev, cenovno pa precej dober položaj glede na konkurenco.

GARMIN zūmo 550 za motoriste

GPS NAVIGATOR ZA MOTORISTE

- Na dotik občutljiv zaslon s posebno velikimi ikonami in meniji – prirejen za uporabo v rokavicah, robusten in vodotesen (IPX7)
- Brežična tehnologija Bluetooth omogoča poslušanje glasovnih napotkov v združljivi Bluetooth celadi in hkrati prostoročno telefoniranje v povezavi z mobilnim telefonom
- Priložen motorni anti-vibracijski nosilec s pritrdilnim zaklepom za varno pritrditev naprave na motor in avtomobilski nosilec z vgrajenim zvočnikom
- Prednaložena cestna kartografija Evrope
- Možnost namestitve uporabniških točk, vključno s prometnimi radari
- Izmenjava pregled sledi in poti na Google Earth
- Vgrajen MP3 predvajalnik in pregledovalnik JPEG slik (reža za SD kartico omogoča razširitev pomnilnika in izmenjavo podatkov)
- Funkcija Garmin Lock – zaklepanje naprave

www.garmin.si ▶ ▶ ▶ be guided by ▶ GARMIN

Pilotska kabina v CRJ 900 ni prostorna, ima pa najnovejšo tehniko.

Nova orla v Adrii

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Največji slovenski letalski prevoznik Adria Airways je pred kratkim predstavil dve novi letali tipa Canadian Regional Jet CRJ 900. 86- sedežni letali se ponašata z ekonomičnostjo.

Po besedah predsednika Adriine uprave mag. Tadeja Tufeka na predstavitvi, ki se je udeležilo lepo število novinarjev, bosta novi letali opremljeni v skladu z Adriino celostno podobo. Leteli bosta na

prograh Bruselj, Moskva, Dunaj, Pariz, Frankfurt in München, po potrebi pa tudi na drugih načrtovanih rednih čarterskih linijah. Po Tufkovih besedah gre za zelo ekonomični letali v regionalnem razredu. »Poraba goriva pri letalu

CRJ 900 je znatno nižja kot pri podobnih letalih in pri optimalnih pogojih znaša le 3,5 litra na 100 kilometrov na potnika. Za primerjavo naj povem, da tako nizko porabo dosegajo le še širokotrupna letala na čezoceanskih letih, torej na bistveno daljših razdaljah. Prav tako CRJ 900 povsem ustreza našim visokim standardom pri varovanju okolja, saj so emisije in hrup precej pod dovoljenimi mednarodnimi omejitvami,« je dejal Tufek. Da je letalo res gospodarno, dokazuje podatek, da je njegova zmogljivost kar za 80 odstotkov večja kot pri CRJ 200, ki ima sicer 50 sedežev, stroški vzdrževanja pa se pri tem povečajo le za 30 odstotkov. »Nakup obeh letal je bil stroškovno nedvomno učinkovit. Z njima bomo bistveno izboljšali faktor zasedenosti kabine in znižali operativne stroške letenja, s sodobno tehnologijo

pa pomembno izboljšali svoje konkurenčne možnosti v prihodnosti,« je še dejal Tufek.

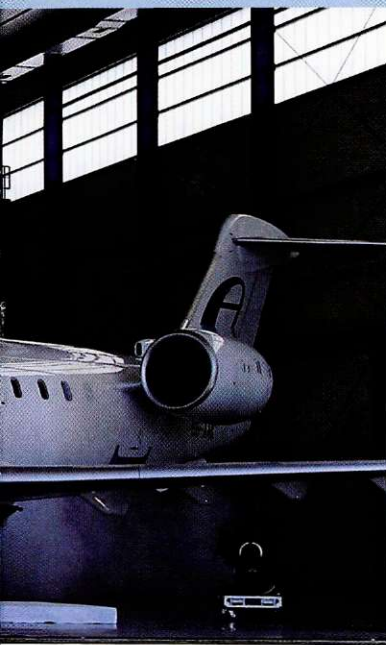
Prvo izmed obeh letal je že v Sloveniji in smo si ga lahko ogledali, drugo naj bi v Slovenijo pripelo enkrat v teh dneh.

17-članska flota Z novima letaloma ima zdaj Adriina flota 17 letal. Od teh jih je 11 v neposredni Adriini lasti, šest pa jih ima družba v operativnem najemu. Največje letalo v Adriini floti je boeing 737-400, ki ga ima družba v najemu. Letalo, ki ima 167 sedežev, je dolgo 64,4 metra (enako kot CRJ 900), visoko 11 metrov, razpon kril pa je 28,8 metra. Njegova najvišja hitrost je 920 kilometrov na uro, doseg pa 4.500 kilometrov.

Poleg boeinga 737-400 ima Adria v operativnem najemu tudi manjšo različico boeinga 737 s 112 sedeži. Letalo je dolgo 31 metrov, visoko 11 metrov, razpon kril pa je približno tak kot pri različici 400. Potovalna hitrost je skoraj tolikšna kot pri boeingu

Tadej Tufek, predsednik uprave Adrie Airways

Predstavitve novih Adriinih letal se je začela spektakularno.

Bobardierji in airbusi Poleg boeingov 737 med večja letala v Adriini floti spadajo tudi tri letala airbus A320, ki so v celoti v Adriini lasti. Vsako od njih sprejme 162 potnikov. V dolžino meri 37,6 metra, visoko je 11,7 metra, razpon kril pa je 34 metrov. Letalo z dosegom 3.890 kilometrov in z največjo hitrostjo 900 kilometrov na uro spada v Airbusovo serijo A320, ki je namenjena za srednje dolge komercialne polete. Poleg različice A320 so v seriji še A318, A319 in A321 (pri čemer je različica 319 najmanjša, a ima hkrati najdaljši doseg, ki zadostuje tudi za medcelinske polete). Gre za drugo najuspešnejšo in najbolje prodajano družino letal, takoj za boeingi 737.

Poleg srednje velikih letal (za več kot 110 potnikov) so v Adriini floti še štiri manjša. Najmanjše med njimi je letalo saab 340, ki je hkrati edino Adriino letalo s turbopropelerskima motorjema, nekoliko večja pa so tri letala CRJ 900, ki prihajajo iz tovarne Bombardier. Dve od njih sta tipa CRJ 200, eno CRJ 100, imajo pa po 48 oziroma 50 sedežev.

Bombardier je začel letala CRJ izdelovati leta 1987, prvo pa je poletelo leta 1991. Poleg različice 100 in 200, ki jih ima Adriina flota, obstajajo še različice 440, 700, 900, 1000 in 800/500. Najmanjša med njimi je 400, ki sprejme od 40 do 44 potnikov. Večje od 100 in 200 so različice 700, 900, 1000. CRJ 700 sprejme 70 potnikov, CRJ 900, ki je nekoliko predelana različica CRJ 700, 86, CRJ 1000, ki je nekoliko predelana različica CRJ 900, pa 100 potnikov. CRJ 800/500 je poslovna različica letala CRJ 200.

Novi letali CRJ 900 bosta torej zapolnili vrzel, ki je v Adriini floti nastala med manjšimi, 48- oziroma 50-sedežnimi letali in letali, ki imajo več kot 110 sedežev. **D**

737-400, daljši pa je doseg – za skoraj 1.200 kilometrov.

Boeing je serijo 737 začel izdelovati že daljnega leta 1967. Od takrat do danes so v tovarni izdelali okoli 6.000 letal. Boeing je torej med najbolj priljubljenimi srednjimi letali na svetu. Po ocenah jih je v vsakem trenutku v zraku okoli 1.250, vsakih pet sekund pa vzleti ali pristane vsaj eno od njih. Na začetku so v Boeingu izdelovali tudi različice 100 in 200, danes pa le še 300, 400 in 500. Največja med njimi je različica 300, ki je hkrati tudi najuspešnejša.

CRJ 900 je dolg 36,4 metra, razpon njegovih kril je 24,9 metra, težko pa je lahko največ 38 ton. Upravlja ga 4-članska posadka, ki lahko z njim vzleti in pristaja tudi pri minimalni vidljivosti 200 metrov. Njegova največja hitrost je 882 kilometrov na uro, brez postanka lahko leti do 3.660 kilometrov daleč.

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabljskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabljskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.

Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnetovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Hokejski dan »D«

Kristijan Stranščak, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Hokejski klub Jesenice je na izrednem občnem zboru za novo štiriletno obdobje za predsednika izvolil 34-letnega Koprčana mag. Dimitrija Picigo, direktorja Slovenske turistične organizacije (STO). Piciga je nasledil Pavla Ruparja.

Hokejistom Acronija Jesenic letos ni uspelo osvojiti državnega prvenstva. Bo naslednje leto bolje?

Imena novega vodstva Zdaj lahko zapišemo, da je 4. junij 2007 še en mejnik v bogati jeseniški hokejski zgodovini. Po dobrem letu in pol so člani HK Acroni Jesenice na izredni skupščini izvolili nov upravni odbor kluba, ki ga po predstavitvi novega predsednika kluba čaka veliko dela, starega pa so razrešili. Skupščina je bila na začetku zelo burna; prejšnja uprava kluba je predlagala svoje delovno pred-

sedstvo, del kluba pa svojega. Na koncu so sprejeli predlog dela članov kluba. Direktor Acroni Jesenic Robert Pajk je nato menil, da večina članov starega upravnega odbora, razrešenega na skupščini, meni, da je skupščina nelegalna. Skupaj s še nekaterimi člani jo je nato tudi zapustil. Uprava kluba svojega predsedniškega kandidata zato niti ni imenovala. Edini kandidat je ostal Koprčan Dimitrij Pi-

ciga in bil tudi izvoljen. Piciga je zatem predstavil javnosti svojo ekipo v upravnem odboru, kjer bodo po novem podpredsedniki najpomembnejših sponzorjev Slavko Kanalec, Matjaž Skube, Tilen Majnardi ter člani Rok Pivk, Tomaž Mencinger in Boris Marčetič, ki so bili prav tako izvoljeni in zaradi katerih naj bi v klubu zapihal nov veter. Zanimiva je tudi ideja, da bi v klubu zaradi racionalizacije odpravi-

li zdajšnjo funkcijo direktorja. Novi predsednik razmišlja o generalnem sekretarju, obljublja pa športnega direktorja, ki naj bi bil znan v nekaj dneh, ko bo posle v celoti prevzel nov upravni odbor. O imenih novi predsednik ni želel govoriti, zaveda pa se, da je treba to pomembno funkcijo zasesti čim prej, saj je med najpomembnejšimi kratkoročnimi nalogami sestavljanje ekipe za novo sezono.

Stabilnost in dolgoročnost

Dimitrij Piciga se je rodil 7. 11. 1872 v Kopru. Ta čas je generalni direktor Slovenske turistične organizacije. Na pobudo Jureta Koširja, za katerega pravijo, da je bil pobudnik menjave vodstva in tudi nekaterih pokroviteljev, med katerimi je glavni HIT, so ga približno mesec dni pred izredno skupščino povabili k sodelovanju in pripravi tega skupnega projekta. Kot je dejal ob svoji predstavitvi, naj bi projekt vseboval vse, kar je dobrega v hokejskem klubu Acroni Jesenice, vse tisto, kar je bilo manj dobro, pa je treba nadgraditi. Kot je ugotovil, je v klubu dobro le to, kar se vidi na ledu. Nov program naj bi pred-

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DNEVNIK TV PRIMORKA
Od ponedeljka do petka ob 20.00

Novi predsednik kluba Dimitrij Piciga

vsem temeljil na treh pomembnih točkah. Transparentnost je prva, druga je delo ekipe na ledu in zunaj njega, tretja, verjetno ta čas najpomembnejša tako za obstoj kluba kot za javnost in igralce, pa je finančna stabilnost in predvsem dolgoročnost. V pripravi projekta se jim je uspelo dogovoriti s tremi zelo pomembnimi sponzorji. To so Acroni, Asista group in tisti, ki so povezani s sponzorji, ki jih bo zagotovila oziroma priskrbel marketinška agencija, s katero sodeluje Jure Košir. Seveda pri tem računajo tudi na prihodke od vstopnic, ki niso zanemarljivi glede na sodelovanje kluba v ligi EBEL (avstrijska zvezna hokejska liga) ter posledično polno dvorano. Nekaj bo priklopljeno tudi od prodaje klubskih artiklov. Vsa zbrana sredstva skupaj naj bi nanesele okrog 1.850.000 evrov. Zelo pomembna obljuba novega predsednika je poplačilo vseh zaostalih obveznosti tako do upnikov kot do igralcev najkasneje do 1. 8. 2007. Točnejše in jasne odgovore pa bo uprava podala po pregledu stanja in poslovanja kluba, in sicer do 15. 6. 2007.

Logična podpora igralcev Glede na podporo igralcev novemu vodstvu je videti, da se popolnoma strinjajo s spremembami v klubu. Kot so dejali, so sodelovali z obema stranema. Sešli so se tako z Robertom Pajkom kakor tudi s predstavniki druge opcije. Seveda so podprli vodstvo, ki jim ponuja boljše pogoje in več pokroviteljev. Predvsem si želijo videti jeseniški hokej visoko tudi v prihodnje. Vsi se namreč zavedajo, da brez lige EBEL skoraj ne gre in da je treba nastopati v državnem prvenstvu, tako da bodo morali biti denarni vložki precej visoki. Po njihovem mnenju bo nova garnitura to sposobna uresničiti. Sami so bili zadnje čase obremenjeni z vsemi aktivnostmi, predvsem s takimi, ki nimajo nič skupnega z drsanjem po ledu, zato so zdaj veseli, da je vse za njimi. Igralci se tudi že prihodno pripravljajo na prihodnjo sezono, in sicer po programu, ki jim ga je pripravil kondicijski trener Rok Pekolj. Večina igralcev ima že

podpisane nove pogodbe, veselijo pa se tudi zadnjih podatkov, da sta Marcel in David Rodman izrazila željo, da bi ostala na Jesenicah.

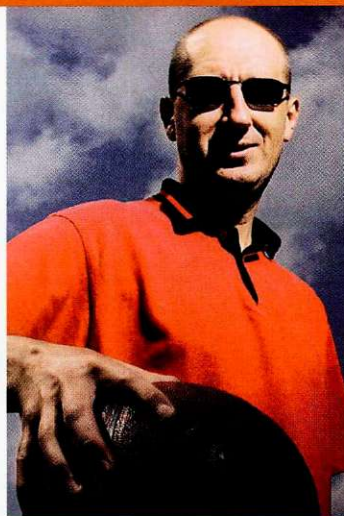
Bliza se 60-letnica hokeja na Jesenicah. Jeseničani so na ta šport ponosni, zato se bodo trudili, da bo cvetel tudi v prihodnje. **D**

Košarkarji **HELIOSA** iz Domžal so novi državni prvaki. V odločilni tekmi finala lige UPC Telemach so premagali Union Olimpijo z 82:65 in dosegli skupni izid 3:2 v zmagah. Domžalčani so februarja postali tudi prvaki pokala Spar.

Španec **RAFAEL NADAL** je zmagovalac Odprtega prvenstva Francije v Parizu, drugega letošnjega teniškega turnirja za grand slam. V ponovitvi lanskega finala je premagal prvega igralca sveta Švicarja Rogerja Federerja.

Morilski instinkt

Esad Babačić

Roland Garros je bil znova v znamenju morilskega pogleda Rafaela Nadala, ki je pokazal, kaj pomeni mentalna superiornost.

Španec je najprej razbil nadobudnega Djokovića, ki ni mogel skriti balkanskega temperamenta, nato pa je obračunal še z najboljšim igralcem ta čas na svetu. Federer je sicer poskušal, toda kralj peska ni dovolil, da bi ga ujel v svoj mlin. Z vsakim gemom je bilo bolj jasno, da lahko v takšni bitki zmaga le eden. Tako pri Djokoviću kot pri Federerju je bilo jasno videti, kdaj sta se zlomila; pri tem ni pomembno, koliko sta bila za to kriva sama in koliko nasprotnik. Težava je v tem, da je pot do zmage proti Nadalju tako zahtevna, da je tisti, ki jo naskakuje, pod nenehno psihično obremenitvijo. Zaradi tega se dogaja, da sta lahko ena ali dve napaki dovolj za popoln zlom tistega, ki si je drznil izzivati srečo proti človeku, ki ne pozna milosti. Nadalova osredinjenost na igro in končni cilj je tako močna, da skoraj ni prostora za kakršen koli dvom. Kadar se mu prikrade kakšna manjša napaka, se samo še dodatno zbere in nadaljuje še siloviteje kot prej, tako da se nasprotnik že sprašuje, ali sploh igra proti navadnemu smrtniku. Posebej očitno je bilo to proti Djokoviću, ki je natančno vedel, kdaj je zapravlil možnost za presenečenje; sprva se je zdelo, da je za brejke kriv sam, toda tako je bilo le na prvi pogled. Za vsako nesmotrnostjo Djokovića in njemu podobnih stoji Nadalov sistematični pristop k igri. Trikratni prvak Odprtega prvenstva Francije je rojen maratonec, ki ga ne moreš premagati s trenutnim navdihom. Talentirani Srb je bil skoraj prepričan, da bo s svojo inteligenco ukanil navidez togega Nadala, ki nikdar ne odneha. Ko je bilo jasno, da mu ne more do živega, je začel igrati proti samemu sebi. Nekaj podobnega se je dogajalo Federerju; naredil je ogromno neizsiljenih napak, ki so bile plod nenehnega pritiska z druge strani mreže. Najhujše spoznanje pride navadno v drugem setu, ko se je treba soočiti z dejstvom, da bo Španec le še stopnjeval pritisk in da je pot iz rezultatskega zaostanka proti takšnemu igralcu skoraj nemogoča. Nadalov mlin melje počasi in vztrajno, brez posebej spektakularnih potez. Boleče za nasprotnika je tudi to, da igra najbolje takrat, ko se mora rešiti iz potencialnih zagat; toliko rešenih brejk žogic na pesku proti igralcem največjega kalibra govori o neverjetni psihični moči. Ko se nasprotnik malce zanese in začne sanjati, sledi streznitev v obliki protiofenzive, ki je Nadalova največja odlika.

Trojica obtoženih naj bi bila v dveh primerih z bombami napadla romsko naselje.

Vnovično sojenje bombašem

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Trojici bombašev, obtoženih bombnih napadov na dolenjske Rome, znova sodijo. Eden od obtoženih zdaj trdi, da je na prejšnjem sojenju pričal po naročilu kriminalistov. Vprašanje je, ali mu bo sodišče verjelo.

V Novem mestu poteka vnovično sojenje trojici tako imenovanih bombašev iz Dolenjske. Lansko jesen so bili Janez Schuller, Leon Podlogar in Branko Žižmond obsojeni na dolge zaporne kazni, saj so jih spoznali za krive dveh bombnih napadov na dolenjske Rome spomladi leta 2005.

Najprej je v začetku maja v romskem naselju Brezje eksplodirala bomba, ki pa na srečo ni nikogar ubila. Hujši je bil napad 3. junija istega leta v romskem naselju v Dobruški vasi. V naselje se je pripeljal avtomobil, v katerem sta sedela dva moška. Iz njega je nato eden od storilcev vrgel ročno bombo skozi okno bližnje hiše. V eksploziji sta izgubili življenje Ivanka Brajdič in njena hčerka Jovanka Kočvar.

Zaradi bombnih napadov je bilo razburjenje seveda precej-

šnje, še posebej med Romi. Vendar je trajalo celo poletje, da so policisti končno zaprli domnevne krivce za bombne napade in je tožilstvo spisalo obtožnice.

Trije obsojeni, dva oproščena

Iz pripora so nato na sojenje na novomeško sodišče pripeljali tri obtožence. Podlogar in Schuller sta bila obtožena, da sta odgovorna za smrt dveh žensk v Dobruški vasi, Žižmondu pa je tožilstvo obtožilo sodelovanja pri bombni

eksploziji v naselju Brezje. Na zatožni klopi sta se znašla še dva druga obtoženca. Lokalni podjetnik Ludvik Praznik naj bi bil po mnenju tožilstva plačal bombašem za napade, ker naj bi se želel maščevati Romom, ki naj bi ga bili izsiljevali za denar, oziroma naj bi se želel maščevati, ker je šel z Romi v neki posel, pa naj bi ga bili pri tem opeharili. Praznik je kategorično zanimal, da bi naročil napade, prav tako je svojo vpletenost zanimal Darjan Revinsšek, ki mu je obtožnica očitala, da je sodeloval pri napadih. Tudi Schuller je zatrjeval, da z zadevo nima nič, vendar je Podlogar na sojenju vztrajno potrjeval navedbe obtožnic. Na prvem sojenju je sodišče Podlogarja in Schullerja obsodilo na najstrožjo kazen, trideset let zapor. Žižmondu je odmerilo šestnajst let, za druga obtožena, Praznika in Revinška, pa je sodi-

šče menilo, da ni prav nobenega dokaza, da sta v zločin vpletena, zato ju je oprostilo. Pri razglasitvi sodbe je Podlogar podivil in poskušal obračunati s tožilcem, tako da jim ga je komaj uspelo umiriti.

Sodišče je pritožbi obrambe ugodilo in tako se je začelo vnovično sojenje. Podlogar je spremenil zagovor in trdil, da ne on ne Schuller nista bila bombaša. Trdi, da so nanj pritiskali kriminalisti, saj je imel na vesti kar nekaj grehov. Od njega naj bi bili zahtevali, da govori po njihovih navodilih, predvsem pa naj bi jih zanimal Schuller in ne on. Obljubili naj bi mu bili tudi nekaj denarja, izbris starih grehov in mu zatrdili, da je »vse dogovorjeno«; dobil naj bi blago kazen, zato je podivil, ko so mu naložili trideset let. Glede na to, da je v zadnjih dveh letih večkrat spreminjal izjave, je vprašanje, ali mu bo sodišče verjelo. **D**

Umrli tudi četrti

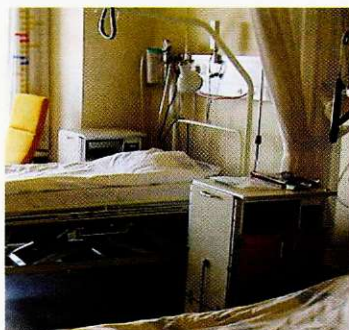
Umrli je četrti mladenič, udeleženec nesreče na Topniški. Dva sta bila mrtva takoj, dva sta umrla v bolnišnici.

Slovenske ceste na žalost tudi letos terjajo krvav davek. Nekako se dozdeva, da so vse preventivne akcije prometnikov zaman. Zaman so tudi zloženke, oglasi, opozorila in okrogle mize strokovnjakov. Smrt nemoteno kosi naprej. Hujše nesreče se navadno zgodijo na hitrih ali pa na lokalnih cestah, ko prehitri in velikokrat tudi opiti vozniki zletijo s cestišča ali priletijo v nasproti vozeče vozilo. V mestnih središčih so takšne nesreče manj pogoste, vozniki so namreč previdnejši, če že zaradi drugega ne, vsaj zato, ker je policistov v mestih navadno več.

Pred dnevi pa je hudo počilo skoraj v središču Ljubljane. Na številko operativnega centra je ob 1.20 zjutraj klical očevidec in povedal, da sta na Topniški za Bežigradom trčili dve vo-

zili. Tudi vsega hudega vajeni reševalci, policisti in gasilci so zajeli sapo, ko so videli dva zmečkana BMW.

Izkazalo se je, da je po Topniški proti Bežigradu pridrival avtomobil, ki ga je upravljal 21-letni slovenski državljani. Na sovoznikovem sedežu je sedel 23-letnik iz Makedonije, na zadnjih sedežih pa še dva 21-letna makedonska državljana, vsi naj bi bili turške narodnosti. Avto je zaradi prevelike hitrosti začelo zanašati in ga vrglo na drug vozni pas, kjer je nasproti pravilno pripeljal 35-letnik iz Ribnice. Ribničana so iz razbitin spravili laže poškodovanega in v šoku. Iz drugega BMW pa so voznika in sovoznika izrezali že mrtva, druga dva pa hudo ranjena. Eden je umrl še isto noč, eden pa po dveh dneh. B.S.

KRADEL BOLNIKOM Pred nekaj dnevi so v ljubljanskem kliničnem centru moške postave prijeli neznanca, ki je kradel po prostorih bolnišnice. Pri delu so ga zalotili zaposleni, neznanec je začel bežati, a se je znašel v objemu varnostnikov pri vhodnih vratih bolnišnice. Izkazalo se je, da gre za 44-letnega Ljubljana, starega znanca policije. Ljubljana je prišel v del bolnišnice, kjer so bolniške sobe, in spečim pacientom z nočnih omari ukradel dva mobilna telefona in denarnico. Upajmo, da bo sodnik nizkotno barabo, ki krade nemočnim bolnikom, za dolgo poslal za rešetke.

HOPLA, KONOPLJA! Skoraj ne mine dan, da ne bi na mejnem prehodu Gruškovje odkrili kakšnega tihotapca z mamili. Zadnji, ki je poskušal ilegalno čez mejo pripeljati mamila, je bil 25-letnik iz Banjaluke.

Na mejni prehod se je pripeljal s peugeotom boxerjem in carinikom samozavestno zatrdil, da nima nič, kar bi prijavil. Kljub temu so se odločili, da vozilo malo prebrskajo. V zadnjem delu so odkrili pnevmatiko, ki se jim je zdela sumljiva. Pregled s priročnim rentgenom je pokazal rjave vrečke, zato so skupaj s policisti pnevmatiko prerežali in iz nje izvlekli zavitke s skupaj osmimi kilogrami marihuane. Tujca so pripravili, mamilo pa seveda zasegli.

Hrupni policisti

Rojstvo otroka je vsekakor razlog za veselje. Navadno se ob tem v kakem lokalu zberejo prijatelji in si dajo duška.

Glede na običaj, da se ob takšnih družinskih zvrne precej kozarcev, seveda ni čudno, da postane zabava malo bolj hrupna. Če je prehrupna, pridejo možje v modrem in zadeve umirijo.

Seveda pa tudi policisti dobivajo otroke in so večinoma prav tako veseli. Zberejo prijatelje, alkohol teče v potokih. Še bolj si dajo duška kot drugi državljani, kajti kolegi menda ne bodo gnjavili svojih. To, kar so si privoščili policisti v Šentjurju pri Celju, pa presega vse meje.

Zbrala se je skupina mož v modrem in praznovala rojstvo novega državljana. Okoli četrte ure zjutraj pa so začeli pokati strelji in krogle so letele naokrog. Prav lahko bi naša država izgubila kakšnega državljana, a krogle na srečo niso poškodovale nikogar, prebile so le plo-

čevino na dveh tam parkiranih vozilih. Kako lahko človek pri zdravi pameti, ki se spozna na orožje, prinese na popivanje (službeno?) orožje in v razposajenosti strelja po naselju? Navaden državljani bi se v takšnem primeru takoj znašel za zapahi, pozneje pa bi mu na sodišču prisodili še zaporno kazen in mastno globo.

Kako bodo kaznovani policisti? Pred leti so policisti streljali v Ljubljani, in sicer v prostorih železniške policijske postaje. Nikoli nismo izvedelo ne imen in ne tega, kakšne kazni so krivci dobili, vedelo se je le to, da so premestili komandirja postaje. Javnost, ki ne nazadnje policiste plačuje, ima vsekakor pravico izvedeti, kako se bo postopek proti njim razpletel. B.S.

RTS:
tv program

Lent 2007

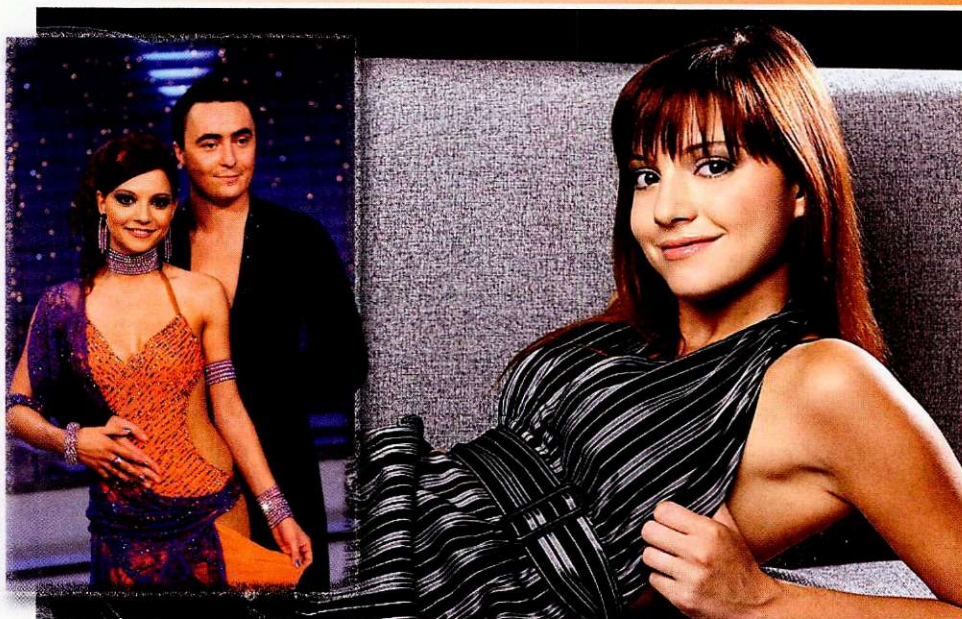
**UJEMITE
FESTIVALSKI
UTRIP!**

**V ŽIVO
S ŠTIRIH
PRIZORIŠČ
FESTIVALA LENT 2007**

**Vsak dan
20.00**

22. 6. - 7. 7. 2007

www.rts-tv.com/lent

Tanja Žagar: Glasba in ritem živita v njej.

Zvezde so odplesale

Mario Galunič je v okviru svoje oddaje Spet doma že tretjič izpeljal projekt Zvezde plešejo, kjer zvezdniški plesni ljubitelji združijo moči s poklicnim soplesalcem oz. soplesalko v latinskoameriških in standardnih plesih. Po parketu sta se najbolje vrtela nasmejana Tanja Žagar in Matevž Ogorelec.

Poleg zmagovalnega so se letos predstavili še naslednji pari: Rok Ferengja in Nadja Bičkova, Sašo Krasnov in Violeta Tomič, Miha Vodičar in Žana, Davor Božič in Špela Kralj, Uroš Smolej in Tina Pšag, Gregor Cesar in Eva Moškon ter Tomaž Domicelj in Mateja Juvan.

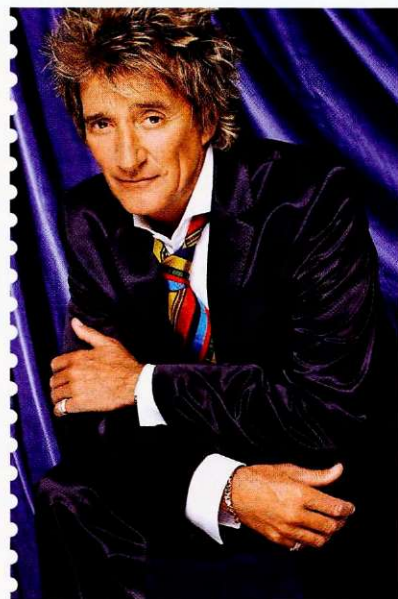
V superfinalu so ostali: Matevž in Tanja, ki sta se predstavila s čačajaem, Miha in Žana s tangom ter Uroš in Tina s quick stepom.

Najbolj sta prepričala Matevž in Tanja, ki so ju tako plesni strokovnjaki kot gledalci označili za dinamičen par z dovršeno tehniko. Tudi sicer sta rdečelaska in temnolasec veljala za favorita, saj so jima sodniki do zadnjih dveh finalnih plesov kar trikrat dodelili najvišjo oceno, čisto desetko, vendar je bil kljub temu izid do konca negotov.

Tanja in Matevž sta v velikem finalu s svojim izjemnim nastopom, odlično izbiro glasbe in simpatično zgodnico potrdila, da sta najboljša, saj so jima sodniki namenili desetko, gledalci pa so s skoraj deset tisoč glasovi potrdili, da sta absolutna zmagovalca.

Škotski roker se bo poročil

Dvainšestdesetletni Rod Stewart bo (končno) spet stopil pred oltar. Njegova izbranka je 26 let mlajša Penny Lancaster. Rod ji je posvetil svojo klasično uspešnico *The Way You Look Tonight* na bleščečem sprejemu, ki se ga je udeležila tudi britanska kraljica Elizabeta II. Rod in Penny sta postala par kmalu po tem, ko sta se leta 1998 prvič srečala.

Končno pred oltar!

To je bilo takrat, ko se je Stewart razšel s svojo drugo ženo Rachel Hunter. Zaročila sta se leta 2005, a poročiti se nista mogla, saj Rodova razveza še ni bila končana. Poroča naj bi bila še ta mesec.

Turboangelčki na Bahamih

Kot so napovedali, so se Turbo Angels poslovili od turbofolka in zaplavali v popvode. Predstavili so se s pesmijo *Na Bahame* (glasba in aranžma Raaya, besedilo Trkaja). Posneli so jo skupaj z nigerijskim raperjem JD Passyjem, ki je poskrbel za urban dodatek k skladbi. Konec junija bo skupina Turbo Angels izdala CD z omenjeno skladbo, na njem pa bo tudi videospot, ki ga bodo snemali konec tedna. Poleg tega jih v juniju čaka predstavitev nove pesmi. Skladbo so posneli v treh jezikih; poleg slovenščine še v angleščini in hrvaščini. Kot zanimivost naj povemo, da bo skupina z omenjeno skladbo zastopala slovenske barve na mednarodnem glasbenem festivalu Marco Polo v

To poletje bodo prepevali o Bahamih.

Vukovarju na Hrvaškem med 20. in 22. julijem, prav tako pa jih čaka festival *Pesem poletja 2007*, na katerem se bo predstavilo ogromno število tako slovenskih kot tujih izvajalcev. Za vse ljubitelje spleta naj omenimo, da skupina Turbo Angels pripravlja tudi novo, spremenjeno spletno stran z novo poletno podobo, veliko novimi slikami in videospoti. Člani skupine pravijo, da bodo poskrbeli, da bo nova spletna stran na www.turboangels.si nared še pred glavno poletno sezono, torej še v juniju.

Goveja župca je že na mizi

Atomik Harmonik še vedno velja za najuspešnejšo in najbolj priljubljeno turbozasedbo pri nas. V tem času se lahko pohvali z novim videospotom za skladbo Goveja župca, ki je luč sveta ugledal prejšnji teden. Prvaki slovenskega turbofolka so se tokrat na snemanje odpravili v prelepo kraško vasico Šepulje in tam preživeli delovni dan v prijetnem, sproščnem ozračju, kar bo vidno tudi v spotu, ki je vesel, nagajiv in poln barv. Zgodba v spotu se precej navezuje na besedilo skladbe, ki govori o mladi mestni frajli (igra jo Tina, članica folklorne skupine Iskraemeco iz Kranja), ki po naključju zaide na kmečko veselico.

Tam spozna postavnega fanta (igra ga nepogrešljivi član spotov skupine Aleš Čadež) in se vanj, čeprav je na začetku videti nemogoče, zaljubi. Ko jo lepo sprejmejo še njegovi domači in zatem na kosilu zadiši prava nedeljska domača župca, začne na vse skupaj gledati malce drugače. Zave se, da pravzaprav niti najmanj ne pogrša mestne naglice, telefonov, stresa, zato raje ostane pri fantu na vasi.

Predstavljajo svojo zadnjo uspešnico.

Plešimo z Manco!

Z novim poletnim hitom bo presenetila tudi čedalje uspešnejša Manca Špik. Pevka se bo s skladbo Baila, baila, baila predstavila na letošnjem jubilejnem, 30. festivalu Melodij morja in sonca v portoroškem Avditoriju. Manca se je vnovične uvrstitve na ta odmevni festival zelo razveselila, saj v svojo novo pesem španskega temperamenta močno verjame! Pod glasbo in aranžma za pesem Pleši, pleši, kot bi se reklo po slovensko, se je podpisal Raay, za besedilo pa je poskrbel Trkaj. Ali bo Mancini uspelo ponoviti lanski uspeh, ko je s pesmijo Marinero v hipu osvojila srca številnih poslušalcev in žirije ter dosegla odlično drugo mesto na festivalu?

Manca v španskih ritmih ...

Britney še ni pri sebi

Čeprav je že vse kazalo, da je nekdanja popprinceska Britney Spears zakorakala v mirnejše in zrelejše vode, ni tako. Da se še vedno nima pod nadzorom, je dokazala, ko je z nožem napadla lastnika nekega nočnega kluba, ker ji ni priskrbel prave osvetlitve za nastop ...

NAJBOLJŠI GLASBENI
MIKS
 Dajte radio na glas ob 7:07
ZA VSO SLOVENIJO
102.4, 103.7
RADIO CENTER

RADIO **CENTER**
 Nalaganje glasbenih miksov za vse Slovenijo

Neumnost nima meja

Magični gledalec

Studijski finale Big Brotherja je bil mlačen, pred studiom pa je blaznela publika, v kateri ni manjkalo ne babic in ne cicibanov.

Končno se je na olajšanje tistega dela slovenske televizijske publike, ki ni še čisto poneumljena, končala ena tistih slaboumnih televizijskih oddaj, s katerimi se komercialne televizijske postaje po svetu v bistvu delajo norca iz gledalcev, z oglasi in s telefonskim glasovanjem pa služijo težke milijone evrov, dolarjev ali kakšne druge valute. Vesoljna Slovenija je menda zadnje tedne trepetala ob uganjanju, kdo bo veliki zmagovalac slovenske različice resničnostnega šova Big Brother. V boju za 75 tisoč evrov sta ostala le še Miha in iz Avstralije uvoženi Andrej. V soboto je postalo jasno, da je vedno boljše tisto, kar pride iz tujine, in tisočake je pobasal Andrej. Oddahnil sem si, a so me takoj znova udarili po glavi. Načrtujejo že novo oddajo, menda naj bi se začela jeseni. Se pravi, da smo Slovenci dovolj trapasti, da se televizijski postaji to izplača. Ne nazadnje je v finalnem odločanju svoj glas za enega ali drugega mladca oddalo okoli dvesto tisoč gledalcev. Pri ceni klica 0,84 evra na minuto so na televiziji gladko pospravili v žep končno nagrado in še precej evrov povrh.

Glamurozen prihod tekmovalcev, ki so izpadli že prej, po rdeči preprogi je bil beden posnetek prihoda holivudskih zvezd na podelitev oskarjev. Big Brother seveda ni podelitev oskarjev, še manj pa je skupina patetičnih nastopajev podobna filmskim zvezdam. Slednje znajo namreč tudi kaj izjaviti, medtem ko so nastopajoči v resničnostnem šovu v studiu sedeli kot kup nesreče. Se je izpadlim sodelovanje izplačalo? Menda se je, postajajo gostje raznih estradnih partijev. Stanovalka Nina je medtem že napovedala pevsko kariero in v finalni oddaji celo predstavila svoj prvi singel. Nekakšen svileni težki metal, ob kakršnem padajo pravi metalci

v komo. Pohvalila se je, da je nekoč resno študirala petje, a je to kasneje opustila. Glede na to, kar je pokazala, slednje niti ni bila tako slaba odločitev. Po odru pa je stopicala tako, kot da si je prvič obula čevlje s petkami.

Triinpolurno mučenje je v bistvu reševala voditeljica Nina Osenar. Morda je malo preveč poudarjala »šoping«, ko je napovedovala bloke reklamnih oglasov. Bila pa je iskrena, ko je rekla, da bo oddajo raztegnila vsaj na tri ure, kajti za to je plačana. Odkritosrčno! Hote ali neho! V podtonu bi lahko razbrali, da bi ona vse skupaj skrajšala, a kaj ko mora izpolniti pogodbo. Najbolj zagrizeni občudovalci Velikega brata pa so se zbrali pred dvorano, in kot je navada, rjovel, vreščali ali krulili. Menda so prišli bodrit svojega kolega. Najstnice so, kaj pa drugega, vreščale, opaziti pa je bilo tudi precej navdušenih babic, ki so očitno pobegnile iz doma za upokojece, skratka dokaz, da norost res nima meja. Najhuje pri vsem pa je bilo, da so bili med vreščajo publiko tudi starši z osnovnošolci. Malo zgodaj za poneumljanje nedolžnih otročičev! Predvsem pa bi morali biti ti otroci ob polnoči že davno v postelji. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Pred seboj imate jasen cilj, vendar pazite na druge, da jih ne boste izkoriščali, da bi prišli do njega. Če ne boste upoštevali tega nasveta, vam lahko zelo škoduje. Srečali se boste z osebo, ki misli podobno kot vi, in podvojili boste svojo moč.

Bik
21.4.-21.5.

Če razmišljate o tem, kako bi prišli ven iz mesta, potem bo najbolje, da si naredite nekaj načrtov za potovanja. Delo v službi bo postalo za vas osebni izziv. Tisti, ki vas imajo radi, vam bodo dali največ energije in seveda tudi obratno.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Če ste zmedeni ali neodločni v sebi, ne pričakujte, da se bo zgodil kar čudež. Pričakujete lahko le še večje zaplete. Odločite se, kaj želite, in se tega tudi lotite. Saj ne more biti drugače, kot da vam uspe! Na nič se ne ozirajte.

Rak
22.6.-21.7.

Ukvarjanje s samim seboj ne bo obrodilo preveč dobrih sadov. Pomislite na vse, ki se otepajo s podobnimi težavami kakor vi, in se soočite s svojo težavo. Prav lepo se vam bo posrečilo vse urediti, če se je boste lotili z distanco.

Lev
22.7.-21.8.

Delati doma mogoče ni najboljša ideja, ker bo vaša vsakdanja rutina lahko motena zaradi povsem banalnih stvari. Bodite pripravljeni na najbolj zanimiv dan, posebej če se radi ukvarjate s športom. Z veseljem se udeležite priprav na tekmo.

Devica
22.8.-21.9.

Bi radi naredili dober vtis? Samo sprostite se in vse bo teklo kot po maslu. Vsi bodo pripravljeni na vaše predloge, vi pa se ne boste mogli ničesar spomniti. Ta konec tedna se bo dogajalo marsikaj zanimivega – zakaj torej ne bi mogli nečesa izbrati?

Tehtnica
22.9.-22.10.

Četrtek bo za vas precej neprijeten dan. Nikakor se ne boste mogli izvleči iz neprijetne situacije, ki se vam bo razvila iz navadnega pogovora. Morda si boste morali premisliti glede nekega nakupa, o katerem ste sanjali že dlje časa. Ne skrbite.

Škorpion
23.10.-21.11.

Vleklo vas bo na nasprotno stran, čeprav ste se zavezali že vnaprej določeni odločitvi. Veliko delo boste naredili, če se ne boste več podajali v nevarne pustolovščine in se razveselili raje prostega konca tedna, ko lahko kam odidete z družino.

Strelec
22.11.-20.12.

Dobro da ste zelo družabni in da vas večja družba ne vrže iz tira. Veliko vam bo pomagalo vaše znanje, saj boste z njegovo pomočjo dobili dobro delovno mesto – prav takšno, kot si ga že dolgo želite. Družina naj za vas ostane prva.

Kozorog
21.12.-19.1.

Prihranjeni denar je denar, ki ga kasneje lahko porabite za kaj večjega in boljšega, zato se trudite, da ne boste po nepotrebnem metali denarja iz denarnice. Vaš pristi interes vas bo naredil simpatične za sodelavce.

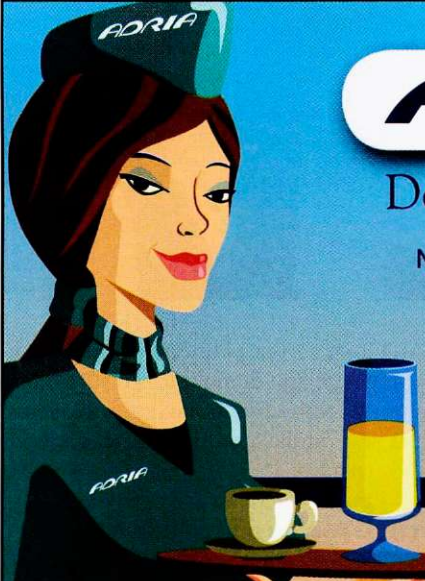
Vodnar
20.1.-18.2.

Rana ura, zlata ura, zato ne poležavajte predolgo v postelji niti za konec tedna. Če se vam ne ljubi na načrtovani izlet, si poiščite kaj drugega in se odpravite ven vsaj popoldne. Gospodinja boste imele veliko opraviti v hiši, saj boste pospravljali za drugimi.

Ribi
19.2.-20.3.

Zakaj bi se mučili, če vam lahko prijatelj pomaga? Če se počutite čudno, ker prosite za pomoč, raje najprej pomislite na kaj prijatelja in zajemite sapo. Sogovornik sploh ne bo opazil, da se vam zdi težko in neprijetno.

ADRIA

Doma nad oblaki.

Nagradna igra Adrii Airways:
2 x povratna vozovnica!*

Vse Adriine ugodne
ponudbe si lahko
ogledate na www.adria.si
ali
pokličete na 080 13 00.
www.adria.si

*pristojbine niso vključene

DEMOKRACIJA				DEMOKRACIJA				DEMOKRACIJA				DEMOKRACIJA					
SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	KAR SE POSREDUJE DRUGIM	DEL POLOTOKA HALKIDIKE	OSEBA IZ DELA BOGOMIRJA MAGAJNE	VEŠČAK V ANALIZI	DEMOKRACIJA		KLADA ZA SEKANJE DRV	NAKODRANA VOLNENA TKANINA	SLOVENSKI HOKEJIST	ORGAN NEKATERIH ŽUŽELK	PETER DAJNKO	HRVAŠKI OTOK	IVO SVETINA GLAVNI ŠTEVNIK	TURŠKO MESTO ENEZ		
STARA MERA ZA VINO								IVO BAN								LIDIJA OSTERC	
PASMA MANJŠIH PSOV								REKA MED KITAJSKO IN KOREJO					PTIČ VRANKA GESLO				
KRAJ V BELGIJI (IZ CRK REE)				SIRSKI POLITIK (NUREDIN)			DEMOKRACIJA	MESTO NA POLJSKEM							RESA PRI ŽITNEM KLASU	VRSTA URANOVE RUDE	VISOKA LEDENA GMOTA
LEVI PRITOK REKE TIBERE				INDIJSKI PISATELJ (MULK RADŽ)				EVROPSKA REKA SIMON JENKO						PREBIVALEC RUSIJE RAZUM, UM			
STAROGRŠKI KIPAR								EDVARD SRSEN					FRANCOSKI FIZIK (ANDRE MARIE)				
BRCANJE KONJA													RUSKA PEVKA PUGAČOVA	PREKUPČ. Z LASMI POL. PESNIK (STANISLAW)			
MUSLI- MANSKO ZENSKO IME								GRŠKI OTOK ANDREJ JEMEC									
SPOMLADI POSEJANO ŽITO																	
ANJA RUPEL		ROBERT ALTMAN	DRAGO JANČAR										SOL ALI ESTER OCETNE KISLINE			DEMOKRACIJA	

Rešitev prejšnje križanke

GORAN, OPOMIN, RAKETA,
ENARE, NK, IRO, EJA, ČOP,
RAKAN, KRI, TAIS, AMARI,
ŠAMPON, SEREC, ROOT, LT,
ANATOLE, KLA VIR, OBITEK,
ROLETA, BRIN, TALON,
REK, LENORA, ANAFORA,
AJA, ALAMO, ANAR, ŽAR,
POSEG, RAT

Nagrajenca 22. številke

1. nagrada:

NIKO SVETE

Laze 27, 1353 Borovnica

2. nagrada:

SAŠKO TRAKS

Ugasle peči 6, 2391 Prevalje

Dobitnikoma čestitamo in ju hkrati prosimo,
da nam pošljeta svojo davčno številko.

Nagradi

1. nagrada: povratna letalska vozovnica na Adriini
redni liniji Ljubljana–Bruselj
2. nagrada: povratna letalska vozovnica na Adriini
redni liniji Ljubljana–Zürich

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si.

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 21. 6. 2007
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **11.6.1881** se je v Potoku pri Nazarjah rodil slovenski slikar, risar in ilustrator Fran Tratnik.
- > **11.6.1899** se je rodil japonski pisatelj Jasunari Kavabata, prvi Japonec, ki je dobil Nobelovo nagrado za književnost.
- > **12.6.1867** je bila sklenjena avstro-ogrska nagodba, s katero je Avstrija priznala Madžarski pravico do lastnega parlamenta in ustave. Tako je nastala avstro-ogrska država.
- > **12.6.1945** je bila v Trstu uvedena anglo-ameriška vojaška uprava. Enote jugoslovanske vojske so se morale umakniti iz Trsta.
- > **12.6.1991** so namesto prejšnjih sekretariatov v Sloveniji ustanovili ministrstva. V sestavi ministrstva za obrambo so delovali: Republiški štab za teritorialno obrambo, Republiška uprava za zaščito in reševanje, Republiški inšpektorat za obrambo in Republiški inšpektorat za požarno varnost.
- > **13.6.323** je umrl makedonski vladar Aleksander Veliki, star komaj 32 let, ki je kljub kratkemu življenju korenito spremenil sredozemsko in prednjeazijsko zgodovino.
- > **13.6.1808** se je rodil francoski predsednik Marie Edme Patrice Mac-Mahon, ki je leta 1893 zatrl pariško komuno. Ko je videl vojaka s tifusno tropsko mrzlico, je pomoderoval: »Zares zoprna bolezen. Od nje človek umre ali pa postane nor. Tudi jaz sem jo že imel.«
- > **13.6.1851** se je rodil v Tolminu veliki admiral Anton Haus, Slovenec, ki je postal poveljnik avstro-ogrske vojaške mornarice.
- > **13.6.1990** so delegati skupščine Slovenije ustavili pomoč manj razvitim in zmanjšali prispevne stopnje za družbene dejavnosti.
- > **14.6.1868** se je rodil avstrijsko-ameriški zdravnik Karl Landsteiner, ki je zaslovel z odkritjem, da imajo ljudje štiri različne krvne skupine.
- > **15.6.1867** se je v Spodnji Sorici rodil slovenski slikar Ivan Grohar.
- > **15.6.1907** se je v Trstu rodil slovenski slikar in grafik Lojze Spalac.
- > **16.6.1826** je turški sultan Mehmed II. razpustil elitne enote janičarjev.
- > **16.6.1912** sta planinca in zdravnik Josip Tičar in Jernej Demšar v Kranjski Gori ustanovila prvo postajo Gorske reševalne službe v Sloveniji.
- > **17.6.1895** se je v Verzeju pri Murski Soboti rodil slovenski skladatelj Slavko Osterc.
- > **17.6.1944** so se Islandci na plebiscitu odločili, da se iz kraljevine preoblikujejo v republiko.
- > **17.6.1988** so se začeli v Društvu slovenskih pisateljev protestni večeri v podporo aretirani četverici in potekali do 27. julija.

POGLED NAZAJ (OD 11. 6. DO 18. 6.)

Čistke v Sovjetski zvezi

Sovjetska zveza je **11. junija 1937** objavila seznam na skrivnem procesu obsojenih visokih častnikov. Naslednji dan je dal Stalin ustreliti 12 obsojenih sovjetskih generalov. Obtoženi so bili sodelovanja z Nemčijo in Japonsko ter vsi usmrčeni. Zgodovinarji pravijo, da je bila to genialna poteza nemške obveščevalne službe, ki je Moskvi podtaknila nekaj zaupnih, prirejenih dokumentov. Postali so glavno obremenilno gradivo poti Tuhačevskemu. Proces proti njemu pa je sprožil celo vrsto drugih aretacij visokih častnikov. Kmalu je bila za zapah četrtina sovjetskih oficirjev in

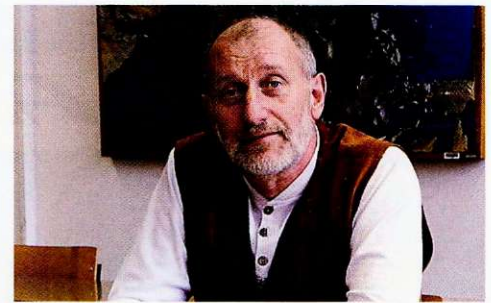

nekaj tisoč so jih ustrelili. Šlo je za začetek čistk v vojski, ki so pripeljale do tega, da je bila Rdeča armada na začetku druge svetovne vojne skoraj brez oficirjev. To napako je plačala s sto tisoč življenji vojakov. Politične čistke so se v SZ začele že leta 1935, ko so se začeli procesi, na katerih so izrekli smrtne kazni in pošiljali ljudi Sibirijo.

Rojevanje političnih strank

Leta 1989 so se v Sloveniji pojavile številne nove politične stranke. Veliko jih je kmalu zamrlo, medtem ko so Zeleni Slovenije, ki so se ustanovili **11. junija 1989**, in Slovenska obrtniška stranka odigrali vplivno vlogo pri rojstvu slovenske pomladi.

Predsednik gibanja z ekološkim programom – Zelenih Slovenije je bil geograf dr. Dušan Plut. V programu so se predstavili kot družbeno in politično gibanje, ki se združuje na podlagi skupnega interesa, to je varstva in ohranjanja okolja, in ne na podlagi ideologije. Celoten program je bil okoljevarstveno naraven. Pred koncem leta 1989 je iz Obrtnega združenja v Kranju nastala Slovenska obrtniška stranka. Vodil jo je Franc Golija. Po pro-

gramu je bila za vsa politična izhodišča, »ki bodo zagotavljala demokratično družbeno ureditev in svobodno tržno gospodarstvo«. Stranka se je junija 1990 preimenovala v Liberalno stranko.

V prvi polovici leta 1989 so nastale še druge zveze, ki pozneje niso odločilno oblikovale političnega življenja v Sloveniji.

Obrambni načrt s Hrvaško

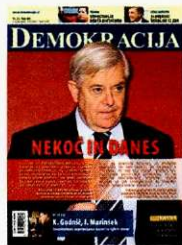
Ko je Republika Hrvaška napovedala, da bo sledila osamosvojitvenim korakom Slovenije, sta republikli zaradi podobne ogroženosti sodelovali tudi pri pripravah na obrambo. Že poleti 1990 sta se začeli republiški vodstvi dogovarjati o skupni obrambi ob morebitnem posredovanju JLA. Dogovor sta januarja 1991 operacionalizirala in podpisala tako obrambna kot notranja ministra obeh republik. Predvideval je usklajeno in ob medsebojni pomoči izvedeno ustavitve preskrbe in blokiranje infrastrukture enot JLA ter obrambo, ki bi jo izvajale enote Teritorialne obrambe. V naslednjih mesecih so obrambno sodelovanje poglobljali z usklajevanjem obrambnih načrtov obeh republik. Načrt skupnega napada na garnizije JLA na območjih obeh republik v 48 urah po intervenciji je bil končan **17. junija 1991**.

Čeprav je slovensko državno vodstvo menilo, da zaradi vojaškega sodelovanja s Hrvaško obstaja nevarnost takojšnjega izbruha državljanske vojne v Jugoslaviji, je obveljalo stališče, da bo Slovenija vztrajala pri vojaški zvezi, dokler bo ta koristila obema stranema. Trenutek streznitve je nastopil ob napadu JLA na Slovenijo. Hrvaška se dogovora ni držala in ni blokirala enot v vojašnicah, iz katerih so odhajale v Slovenijo.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št.23/3

Resnica jih boli (1)

V prejšnji številki Demokracije se mi je napačno zapisalo, da je bil tajni sestanek razširjenega kolegija Republiškega sekretariata za notranje zadeve pred petindvajsetimi leti. Pravilno je seveda pred devetnajstimi leti, saj je bil sestanek, na katerem je govoril takratni predsednik CK ZKS Milan Kučan, 15. maja 1988. Za napako se opravičujem.

Metod Berlec, Demokracija

Ali gospod Kučan govori resnico?

Ob nedavnih izjavah nekdanjega predsednika države Milana Kučana, da so delavci okrog leta 1980 bolje živeli kot danes, se mi je porodilo nekaj pomislekov.

Gospod Kučan je dve leti starejši od mene. Seveda v letu 1980 in tam okrog ni bil gospod, ampak tovariš. Verjamem tudi, da so v istem času partijski funkcionarji, kar je tovariš Kučan v tistem času bil, živeli zelo dobro. Mnogo bolje kot delavski razred.

Zanimiva bi bila tudi primerjava, vendar pa ne bo mogoča, in sicer med plačo partijskega funkcionarja tovariša Kučana v letu 1980 in pokojnino nekdanjega predsednika RS Kučana v letu 2007. Naj se vrnem v leta okrog 1980. Količnik imam v spominu, smo v tistem času uživali kar nekaj »blagodati« in »radosti«. Če je mogoče, pobrsajte in naredite primerjavo med takrat in danes. V letih okoli 1980

sem živel v Radovljici. Radovljica je spadala v maloobmejni pas in prebivalci tega pasu smo bili privilegirani: imeli smo potne liste in maloobmejne prepustnice. S prepustnico si imel pravico za večji iznos deviz in večji uvoz brez carine.

Splošno pa smo v letih okoli 1980 imeli: visoko inflacijo, omejitve deviz, omejitve iznosa deviz, omejitve uvoza, bencinske bone, parne in neparne dneve za vožnjo z avtomobilom, pomanjkanje WC-papirja (uvažal sem ga iz Avstrije), o papirnatih brisačah se nam tedaj še sanjalo ni, pomanjkanje kave (nosil sem jo iz Avstrije), pralnega praška (uvažal sem ga iz Avstrije in Italije), mila (uvažal sem ga iz Avstrije in Italije), riža (dobrega sem uvažal iz Italije). Še mnogo drugega smo uvažali, ne samo tega, kar sem navedel. Predvsem pa je treba poudariti, da je bilo v gnilih kapitalističnih državah Italiji in Avstriji vse mnogo ceneje kot pri nas in se nismo mogli načuditi izbiri, ki je doma nismo bili vajeni.

Delavci, ki so po besedah g. Kučana v letih okoli 1980 bolje živeli kot danes, so seveda vedno nergači. Zato so bile trgovine v Avstriji in Italiji polne »zadovoljnih« delavcev iz Slovenije. V tistem času so trgovci ob meji z Avstrijo in Italijo bogateli. Moja generacija se spomni trgovine Maly pod Ljubljem; Šparovca ob cesti v Rožu, trgovin v Borovljah, Celovcu in drugod. V Italiji pa trgovin takoj čez mejo pa vse do Trbiža.

V letu 1984 sem uvozil iz Avstrije nekaj nad 1500 kg bakrene pločevine. Uvozil zato, ker je doma zlepa nisem mogel dobiti, predvsem pa je bila doma skoraj dvakrat dražja kot v Avstriji. Ko sem jo v Borovljah naročil, plačal in takoj dobil, so se mi smejali, češ da sem kupil jugoslovanski baker. Če k temu, da je bil poceni, prištejem še vsoto, ki sem jo dobil povrnjeno na meji, je bil baker zares poceni.

Franc Trunkelj, Ljubljana

Smo država, ki ne zna živeti brez afer?

Vse tako kaže, da ne znamo živeti brez afer prav zaradi enoumja, ki nam je vladalo desetletja, pri številnih novinarjih pa še kar traja.

V tedenskem časopisu »Dobro jutro«, ki ga dobivamo brezplačno, sta 26. maja letos tako stanje prikazala novinarja Maja Vovk in Anže Česen, najbrž oba zelo mlada novinarja, ki znata hvaliti le eno stran in je njun glavni cilj grajati vladno za vsako ceno. Ne znata presojati samostojno, kar bi od dveh mladih novinarjev vendarle pričakoval. Prav novinarji (ne vsi) so tisti, ki kvarijo podobo naše lepe domovine (upam si napisati naše lepe domovine, ker sem videl skoraj ves svet). O tem je prepričan tudi predsednik države g. Drnovšek, ki je že večkrat napadel medije in se do njih vedel kar precej arogantno, vendar v tem primeru novinarji spretno molčijo in se nikoli nihče ne upira, čeprav taka dejanja nikomur ne uidejo. Verjemita mi, spoštovana novinarja, da se šest mesecev pred vodenjem EU in vstopom v schengensko območje s Sovo niti z vozovnico za nekega zdravilca ne ukvarja vlada, ampak komisija, ki tam dela red, ki ga do sedaj tam očitno ni bilo. Ni vlada tista, ki dnevno propagira negativna dejanja v Sovi. To so novinarji, posebno tisti, ki jih vleče v levo. Sovo, ki je navadnih ljudi ne poznamo v podrobnosti, morajo spraviti v red, saj menda ne mislite, da bi morala še vedno delovati kot Udba, kot je v nekem segmentu tudi delovala. Prav to je tudi vzrok, da se je je lotila vlada. To je tudi njena dolžnost. Vozovnice so stvar celotnega delovanja Sove in to niso igrice mačko z mišjo, kot navajata omenjena novinarja. Prisluškovanje je zelo problematična stvar. Samo zamislite si, kaj bi storili novinarji ter politična levica s Kučanom in Drnovškom vred, če bi si kaj takega privoščila sedanja vlada! Očitno vladi nagajajo samo zato, da zadovoljijo stalnim nergačem v opoziciji, npr. »vsevednežem«, kot je Kacin. Prestopnikov iz ene stranke v drugo to ne moti,

saj je njihova mentaliteta rušenje vsega, kar vlada gradi, njihova konstanta. Nihče pa ni diskreditiral predsednika države, ker se je močno diskreditiral sam! Poslušal in gledal sem ga, ko je govoril grdo o vladi in popolnoma nespodobno za nekega predsednika, čeprav mu ni nihče hotel nič slabega. Zobobol seveda ne more biti vzrok za takšno govorjenje! Kar počne, je v nasprotju s tistim, kar piše na spletnih straneh. Predsednik kot svetovalec zaposluje anarholiberalce. Vseposvobod bi rad imel le svoje ljudi. Potem se oglasi še nekdanji predsednik države, ki ga ni nihče nič vprašal, kar bi lahko bil znak, da se delo v Sovi tudi njega kaj tiče. Dovolj imam nekdanjega in sedanjega predsednika države, ki kar naprej delita Slovence na naše in vaše, na dvoje torej. Zakaj in kako dolgo še? Nihče od novinarjev si ju ne upa vprašati ali jima povedati, da sedaj neprimerno bolje živimo kot kadar koli prej. Celo tisti, ki dobivajo socialno pomoč, lepše živijo kot prej. Nikogar ni strah in nikakršne potrebe za strah ni!

O strahu smo seveda govorili v času vojne in po njej vse do osamosvojitve Slovenije, ko ni bilo več potrebe, da bi se kogar koli bali. Prej je vladal enopartijski sistem, ki je posebno v zgodnjih letih po vojni vsakega, ki je malo pokritiziral, zaprl, premnoge na Goli otok. Danes pa bi posebno nekateri mladinci, med njimi tudi novinarji, radi prikazali obdobje socializma kot demokratično, kar seveda ni res! Da je bilo bolje, je morda »kriva« tedanja mladost, saj je starost sicer lepa, vendar za vsakega breme, ni pa za to prav nič kriva Janševa vlada. Res pa je tudi, da so nekatere generacije v času socializma lepše živlele od drugih. Po izkušnjah, ki jih imam, je prav Drnovškova generacija lepše živela od drugih; morda so prav tista leta delili največ stanovanj in drugih ►

► dobrot, manj je bilo raznih delovnih brigad ipd., zato imajo v lepšem spominu tedanji čas. Nihče ni napadal sedanjega predsednika (ki je za moje pojme vendarle odgovoren; če ni vedel, kaj se v Sovi dogaja, je še toliko slabše). Nihče ni napadel prejšnjega predsednika, kar izmislil si je napad. Njegove izjave so ena sama demagogija, ki je še vedno zelo všeč velikemu delu nepoučenih, morda nostalgčnih Slovencev. Ko bodo novinarji (ni nujno, da vsi enako razmišljajo) o dogodkih poročali objektivno in ne bodo sami sodili o zadevah, bo branje novic lažje. A kdaj bo to?

Silvan Štokelj, Ljubljana

Drnovškova samovolja

Zakaj Drnovšek odklanja pogovore s predstavniki parlamentarnih strank?

Priče smo velikemu prepadu med predsednikom države Janezom Drnovškom, poslanci državnega zbora ter vlado. Po ustavi predsednik države predlaga državnemu zboru vodilne osebnosti v državi za vodenje posameznih ustanov. Tako je že dvakrat predlagal imeni za guvernerja Banke Slovenije, a sta bila oba predloga v DZ zavržena. Zakaj? Zato, ker se prej niso posvetovali in dogovorili o imenu kandidata. Doslej je veljalo, da je predsednik države povabil na pogovor vodje poslanskih skupin, da so obravnavali imena morebitnih kandidatov. V takem postopku ni bilo bojazni, da predlagani kandidat ne bi bil izvoljen. Zadnje čase pa Drnovšek odklanja pogovore z vodji poslanskih skupin. Naslanja se na navodila svojih svetovalcev, ki so nekdanji funkcionarji organov SFRJ ter vodilni v zvezi komunistov in SZDL. Kolikor je meni znano, predsednik v svojem kabinetu nima nobenega člana iz vrst vladajoče desnice. Ta maloštevilčni kolektiv v Drnovškovem kabinetu hoče spraviti na vodilni položaj »svojega človeka« za guvernerja. Razumem Drnovška; ker je bil predsednik predsedstva SFRJ in ima okoli sebe še vedno »varuhe« komunizma in revolucije, se pač odloča v duhu tistega časa.

Nekateri še vedno niso doumeli, da je bil po zrušitvi berlinskega zidu in v osamosvojitveni vojni

96,4 MHz

RADIO

Slovenske gorice

Ta pravi!

Trig osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz

RADIO

DMEV

UKV, STEREO, RDS

komunizem poražen in da je nastopila demokracija, ki je zamenjala enoumje. Kolegi iz tujine, ki poznajo naše politične razmere, sprašujejo, kako to, da imamo pri nas v kabinetu predsednika države varuhe komunizma. Kakšni so volivci, ki so za predsednika države volili predstavnika poražene partije? Ali imajo tako oprane možgane ali pa so zastopniki enoumja ponarejali volilne izide.

Nevzdržno je, da se predsednik države in predsednik vlade ne pogovarjata o problemih države in socialnem stanju naših delavcev. Jeseni imamo priložnost izvoliti novega predsednika države, ki bo evropsko usmerjen in bo delal v sozvočju z vlado in državnim zborom, ki smo ju Slovenci izvolili in ju v celoti podpiramo.

Alojz Senekovič, Maribor

Nevarnost za demokracijo

Predsednik Drnovšek vztraja, da se na dejanja, povezana s Sovo, ne bo odzval, komisijo, ki to zadevo preiskuje, pa je imenoval komisijo za obrekovanje. Ubral je tako rekoč najboljšo taktiko, da bi se izmazal, čeprav bi moral z argumentiranimi dokazi izpodbijati vse obdolžitve. V Žurnalu št. 20/07 pišeta glavni urednik Dejan Steinbuch in urednica Jadranka Rebernik, da Drnovškovo obnašanje že nekaj mesecev vzbuja ne le začudenje, ampak tudi skrb. Tujim diplomatom v Ljubljani ni več jasno, kakšna poročila naj pošiljajo svojim nadrejenim in kako naj se opredeljujejo do afera Sova. Drnovškov dialog (Kaj je življenje? Trpljenje!) je poceni kopija temeljnih načel indijske filozofije, na katera se je Drnovšek oprl po zavrnitvi uradne medicine ter po vrnitvi iz Indije in Bolivije. Seveda

je vsakemu bolniku prepuščeno, da sam presodi, kako se bo zdravil, jasno pa je, da mora takšno zdravljenje, v tem primeru indijskemu šarlatanu, sam plačati. Tudi g. Miro Cerar, profesor na ljubljanski Pravni fakulteti, meni, da obveščevalne službe nimamo zato, da bi plačala zdravstvene storitve. Čeprav imamo v Sloveniji zelo dobre interniste – nefrologe in tudi psihiatre, se nekateri raje zatekajo k mazačem. Zanimiva je tudi reakcija nekdanjega direktorja Slovenske obveščevalno-varnostne službe in sedanjega svetovalca predsednika države g. Iztoka Podbregarja, ki na obremenilnih dokumentih ni prepoznal svojega podpisa. Omeniti moram tudi zanimivo pisanje političnega analitika in publicista dr. Boštjana Turka v Večeru, 19.5.2007, ko je pravilno ugotovil, da se republika pri nas še ni utrdila. Če bi se to (mišljena je afera Sova) zgodilo kje drugje na zahodni polobli, pravi Turk, bi temu nemudoma sledil odstop predsednika; če do njega ne bi prišlo, bi sledila ustavna obtožba in njegov odpoklic. Jasno je, da je v slovenski »demokraturi« nekdanji čislani predsednik predsedstva SFRJ povsem brez skrbi in da bo še naprej postavljaj na visoke položaje samo svoje »preverjene« zveste podanike, kar se vidi tudi v predlaganih kandidaturah za guvernerja Banke Slovenije. Seveda ima dr. Drnovšek močno zaslonbo pri nekdanjem predsedniku države in nekdanjem vodilnem komunističnem predsedniku iz časov SFRJ Milanu Kučanu, ki je, razumljivo, vzal Drnovška v bran in v Gabrovici pri Črnem Kalu na partizanski proslavi obtožil predsednika vlade g. Janšo, da je v primeru Sove izvedel neupravičen pritisk na tožilstvo

in sodstvo. Pri tem je pozabil na še vedno rdeče obarvano sodstvo in na »idealno« zasedbo ustavnega sodišča, ki še vedno razsoja popolnoma »nepriistransko«. Pa še to! V Forumu 21 je Kučan zbral vse največje kapitaliste oziroma tajkune in se tako izdatno izneveril tolikokrat poudarjeni marksistični ideologiji, zavedajoč se, da se da s kapitalom veliko doseči. Enakega mišljenja je bil tudi Hitler, saj je tudi zbral okoli sebe vse največje poslovneže (na primer Kruppa), ki so mu pomagali do vzpona, ameriški še večji kapitalisti pa do neslavnega propada. Zanimivo je, da so revolucionarji takoj po vojni razlastili vse, ki so kaj imeli, premožnejše tovarnarje zaprli, tiste, ki so se temu upirali, pa celo likvidirali. Danes seveda bogatašev ne skrbi, da bodo končali pred strelskim vodom, kot se je to zgodilo po montiranem procesu podjetniku Josipu Benku.

Roman Kralj, Maribor

Vpliv „nevidne roke“

Za nogomet se ne zanimam, razen če gre za tekme naše izbrane vrste, pa še takrat pogledam le športna poročila na TV, da izvem za izid in vidim zadetke, če jih je kaj bilo.

Tako sem 2. junija okrog 23. ure v športnih poročilih na TVS izvedel za rezultat tekme z Romunijo. Po komentarju sodeč so Romuni zaslužen zmagali, zato sploh nisem bil razočaran. Nasprotno, po posnetku, ki sem ga videl, sem bil celo zadovoljen, saj sem bil priča dveh redko doživetih trenutkov.

Verjetno v svetovnem merilu ni dosti nogometašev, ki bi že v prvi minuti svojega prvega reprezentančnega nastopa dosegli zadetek. To je uspelo novincu Vršču, ki je

vstopil v igro praktično zadnjo minuto tekme. Vživel sem se v njegove občutke in z njim delil veselje.

Še bolj pa je moja pozornost (in naklonjenost) pritegnila redko ali pa sploh nikoli videna poteza katerega od naših (!) športnikov. Ko je Vršič po doseženem голу na krilih čustev tekkel po igrišču proti publiki, se med tekom ni pozabil zahvaliti Njemu – pokrižal se je ... Kako lepo je bilo to videti, in to na naši TV in (končno tudi) s strani našega športnika. Če sem komu naredil krivico, se mu opravičujem.

Kot rečeno, posnetke zadetkov sem videl pozno zvečer oziroma manj kot uro po tekmah, zato verjetno iz tehničnih razlogov ni bilo mogoče »vplivati« na to, kaj je šlo v eter.

Da na TVS le (še) ni vse tako, kot sem že mislil prejšnji večer, sem kmalu spoznal. Ko sem naslednji dan ob 13. uri gledal TV-poročila, sem izjemoma spremljal še športne novice, da bi znova videl tisti nepozabni prizor. Žal je »nevidna roka« v dopoldanskem času postavila stvar »na svoje mesto«, tako kot smo katoličani vajeni že desetletja. Na posnetku je nogometaš Vršič sicer še tekkel proti publiki, toda tik preden je dvignil

roko proti čelu, je bilo posnetka konec! Očitno so potrebovali prav to sekundo programskega časa za naslednje oddaje ...

Postal sem radoveden, kako bodo na POP TV pokazali trenutke po doseženem голу. Bili so malce manj »hitri«, saj so njihove škarje »zarežale« šele takrat, ko je Vršičeva roka že bila na čelu, toda uspelo jim je, saj ni bilo mogoče predvideti, da se je nameraval pokrižati. To mimogrede, saj je POP TV itak zgodba zase, bolj me zanima nacionalna televizija, ki jo plačujem.

Resnici na ljubo pa moram poudariti, da se je na splošno TV-program v zadnjih dveh letih, pod novim vodstvom, zelo izboljšal. Za isti denar dobivamo več. RTV-naročnina se je zadnjikrat povečala aprila 2004 in po takratnem tečaju znašala 11,06 evra, ne pa 11 evrov, kot plačujemo sedaj. Če upoštevam še dvig osebnih dohodkov v treh letih, je treba reči: za manj denarja dobivamo več!

Pa kaj ko potem nekateri »zvesti« kadri na nižjih nivojih takole poceni spridijo čedalje boljši vtis o TVS. Športno uredništvo je očitno še vedno ena od pridnih izpostav tistih krogov, ki vse do danes obvladujejo športno sfero v državi tako v materialnem kot v vrednostnem pogledu. Morali so ukrepati, da jim neki Vršič ne bi zmotil »idile«.

Da bo športno uredništvo v prihodnje varno pred nepredvidljivimi potezami športnikov, predlagam, da odpravi neposredne prenose, če pa že so, naj slike v naše domove prihajajo z nekajsekundnim zamikom (menda iranska TV to zna), tako da bodo morebitne nepredvidene »izpade« športnika hitro prekrili s kakšno kratko reklamo.

Ivan Likar, Škofja Loka

Ave, Caesar!

Marija Vodišek

Forum te pozdravlja! Tako nekako kot v času Julija Cezarja, rimskega vladarja in diktatorja, se je s svoje pozicije moči oglašil nekdanji trdi funkcionar avtokratskega režima in predsednik samostojne Slovenije Milan Kučan. Zavedajoč se, da mu še vedno pritrjujejo njegovi nekdanji somišljeniki, se je bolj kot za Janeza Drnovška postavil v bran nekdanje komunistične nomenklature, katere član je bil vseskozi. Premier Janez Janša ga niti enkrat ni omenil v zadevi Sova. Zakaj se je torej oglašil? Se je zbal, da bo afera šla predaleč in odkrila stvari, ki morajo ostati v »bunkerju«, kamor so imeli vsa leta SDV in njenih predhodnic Ozne/Udbe dostop le privilegiranci oz. avtorji skritih dokumentov? Nedvomno tudi on sam. Tu je tisti Drnovškov maček, ki zacvili, če mu stopiš na rep. Kučan ni bil zastoj desetletja v samem vrhu piramide in zbiral okrog sebe zveste sodelavce. Zahteva je bila samo ena, popolna konspirativnost. In ta se sedaj podira. A po čigavem nalogu? Po vsem tem se mora podreti do konca. Na pol narejeno delo je bolj škodljivo kot ne narejeno. Milan Kučan je lahko zadovoljen. Dolga leta konspiracije in enoumja so pustila goste usedline. Pa vendar se je našel nekdo, ki je »izbranim« medijem in kurirjem namenoma posredoval zaupne podatke, vedoč, da so za aferiške medije to le senzacija. Važno je, kdo bo prvi obvestil bralce ali poslušalce, saj vsi po vrsti tako radi ponavljajo, da so bili »prvi«. Vsaka informacija, posebno če se sprevrže v hujskaštvo – pa ne le na Kanalu A, temveč tudi na nacionalki –, se spremeni v dezinformacijo. In ko ta uide iz lonca, je nihče več ne spravi nazaj. Takemu namenu služi tudi oddaja Trenja na POP TV. Znano je, da so »naročeni« klici v take oddaje tudi plačani. V TV-klubu na POP TV 3. junija je Špela Šipek poleg nemškega sogovorca, ki je potrdil, da njihovi časniki o tem nič ne pišejo, gostila novinarja Mladine Alija H. Žerdina in upokojenega diplomata J. Kuniča, Žerdinove izjave so primerne za Mladino, katere glavna naloga je laž in hujskanje. Tudi v Le Mondu ni nobene besede o Sovi. Vroči stol v petek, 1. junija, z Jelkom Kacinom in Ivom Vajglom je bil nič drugega kot doslej najbolj obrekovalska in samovšečna oddaja. Kacin je brez vsakega zadržka orisal nekdanje tovariše – od Ropa do vseh »prestopnikov«. Seveda pa je bil vseeno glavna tarča Janez Janša, Kacinova večna bolečina. Kdo pa naj bi bil? Prav v istem slogu je bil nedeljski Intervju z Gregorjem Golobičem. Značilnost obeh oddaj je bil bolesten rivalski narcisizem. Čakali smo še odzive na pol predsedniškega kandidata Boruta Pahorja, skrivnega obiskovalca Foruma 21, na izjave njegovega vzornika Milana Kučana. In dočakali smo jih. Govoril je o revanšizmu, seveda Janševem, čeprav bi moral vedeti, da govoriti resnico ni revanšizem. Borut Pahor nastopa kot Sneguljčica, le da ne ve, koliko skratov ima. Pravzaprav tudi ne ve, ali mu bodo »prišleki« koristili ali škodili. Na afero Sova ne moremo gledati ne dvoumno, še manj dvolično. Je nevarno resnična in na dlani je, da jo hočeta tako Milan Kučan kot Janez Drnovšek s svojimi odvisniki čim prej pomesti pod preprogo.

Radio Alpski val
www.alpskival.net
 † 05 38 11 886
 ‡ 05 38 11 674

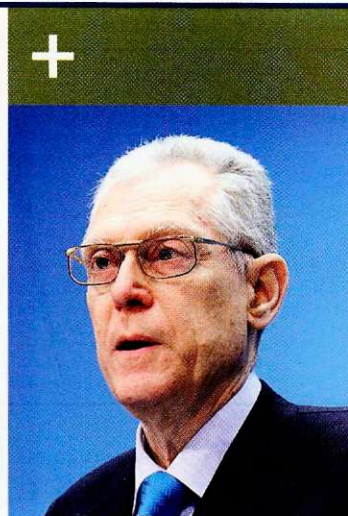
Politični semafor

Proti zasebnemu šolstvu Opozicija je končno priznala, zakaj ji gre zasebno šolstvo v nos. Zasebna šola je namreč zanje isto kot cerkvena, zato močno nasprotujejo širjenju možnosti za razvoj zasebnega šolstva. Pri tem je najbolj vnet nekdanji šolski minister Slavko Gaber, češ da vlada daje zasebnemu, jemlje pa javnemu šolstvu. Dejstvo, da je v večini držav EU zasebno šolstvo veliko bolj razvito kot pri nas, mu očitno nič ne pomeni.

Zavrača očitke Minister za okolje Janez Podobnik se v zadnjem času znova ukvarja z očitki zaradi državne poravnave s podjetjem Puh, saj naj bi bilo v tem primeru po mnenju komisije za preprečevanje korupcije šlo za koruptivno dejanje. Podobnik se s tem ne strinja in vztraja, da je bila poravnava zakonita. Poleg tega trdi, da v zvezi s tem ni novih ugotovitev, na stare očitke pa je odgovoril že večkrat, kar pa Kosove komisije najbrž ne bo ustavilo.

Po notarjih še odvetniki Minister za pravosodje Lovro Šturm se je po znižanju notarskih tarif lotil še odvetniških. Na Odvetniško zbornico Slovenije je že poslal predlog zakona, po katerem bi tarife namesto zbornice odslej določal pravosodni minister oziroma vlada v soglasju z odvetniško zbornico. Omenjeni predlog pa je že zbudil veliko protestov, saj so odvetniki ocenili, da gre za poseg v njihovo samostojnost.

Bo odslej Hrvatica?

Razvpita predsednica Helsinškega monitorja Neva Miklavčič Predan je pred kratkim spet zbudila veliko pozornosti, saj je na hrvaškem veleposlaništvu v Ljubljani zaprosila za hrvaško državljanstvo, kar na simbolni ravni pomeni, da se odpoveduje svoji dosedanji domovini Sloveniji. Ni pa še znano, ali naj bi se Miklavčič Predanova tudi odselila na Hrvaško, saj bo morala imeti tam tudi stalno prebivališče. Prav gotovo je večina Slovencev ne bo pogrešala, saj je s svojimi nastopi večkrat dokazala, da ji gre samostojna država Slovenija na živce. V preteklih letih je obtoževala slovensko stran, naj bi bila med osamosvojitveno vojno leta 1991 zagrešila nekaj hudih vojnih zločinov, čeprav to ni res. Res pa je, da je s svojimi obtožbami zelo dobrodošla v nekaterih srbskih medijih, saj so se obširno razpisali o domnevnih zločinih proti človeštvu, ki naj bi jih bila zagrešila Teritorialna obramba

Slovenije leta 1991, članke pa so povzemali tudi nekateri drugi tuji mediji. Poleg tega je Miklavčič Predanova lani našo državo »zašpecala« glavni haaški tožilki Carli Del Ponte. Zaradi njenih klevet so jo tožili veterani vojne za Slovenijo, vendar je bila na koncu oproščena. Konec aprila lani je vložila kazensko prijavo zoper Slovenijo, in sicer skupaj s Centrom za demokracijo iz Splita. Po nekaterih virih naj bi ji bili gostoljubje na Hrvaškem ponudili prav sodelavci omenjene institucije, zaveznitvo z »lijepo našo« pa očitno izhaja iz pričevanja Hrvata, ki naj bi bil kot vojak JLA med vojno za Slovenijo dobil hude opekline zaradi streljanja TO. Kakor koli že, Neva Miklavčič Predan se odpoveduje Sloveniji, ker se po lastnih besedah v naši državi počuti ogroženo. Morda je k temu pripomoglo tudi lasanje z zagovornikom izbrisanih Matevžem Krivicem. G. B.

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ **vsak mesec podarja 7 aparatov GSM Samsung SGH-X680.**

Vsi dosednji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 6 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 30. junija 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Samsung SGH-X680:

teža: 90 g, velikost: 88 x 44 x 19 mm,
čas pogovora: do 360 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
30 MB vgrajenega spomina,
snemanje videoposnetkov,
zvočna beležka (diktafon),
barvni grafični zaslon (65.536 barv),
koledar.

Slika je simbolična.

MMS¹ MP3²

tednik
DEMOKRACIJA

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

☐ mesečno* ☐ 4 x letno
(9 % popusta) ☐ 2 x letno
(10 % popusta) ☐ 1 x letno
(20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: _____

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

*Podpisani/a se zavezujem, da bom
naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj
eno leto od datuma naročila.*

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Že od leta
1864

